

TER INFORMATIE

Aan
de Minister

Directie Financiële Markten
Inlichtingen

[Redacted box]

Datum
21 april 2011
Notitienummer
FM/2011/8745

Rubriek
8.2 Crisismanagement
Auteur

[Redacted box]

Van
afdeling Financiële Stabiliteit

Kopie aan
Stas, Agt, plv. dir. FM,

Bijlagen

[Redacted box]
notitie

Ontwerpvoorstel Interventiewet: Impact op
obligatiehouders

[Redacted box]

Paraaf
de Minister

[Redacted box]

Via
Secretaris Generaal

[Redacted box] 21/4

Via
Thesaurier Generaal

Via
directeur FM

Aanleiding

Uw vraag of en, zo ja, hoe obligatiehouders kunnen meebetalen ingeval toepassing wordt gegeven aan de bevoegdheden voorgesteld in het ontwerpvoorstel Interventiewet.

Kernpunten

- valt buiten verzoek

- Het laten meebetalen van crediteuren ingeval van problemen met systeemconsequenties bij een bank, kan grote impact hebben (mogelijke *bank run*, besmettingsgevaar). Op mondiaal en Europees niveau is en wordt daarom gediscussieerd hoe dit kan worden voorkomen door de kapitaaleisen te versterken en *contingent capital* en het zogeheten *ball-inable debt* vorm te geven.

p. 2 valt buiten verzoek

Contingent capital en bail-inable debt

Naar aanleiding van de ervaringen van de kredietcrisis is en wordt op mondiaal en Europees niveau gediscussieerd over de wijze waarop private partijen, waaronder vreemd vermogenverschaffers, de kosten kunnen dragen zonder dat de stabiliteit van het financiële stelsel in het geding komt. De recent gemaakte Bazelse afspraken hebben betrekking op de eisen ten aanzien van omvang en sterkte van kapitaal en hebben een preventief karakter. In dit kader is ook gesproken over *contingent capital*, een vorm van vreemd vermogen dat wordt geconverteerd naar eigen vermogen wanneer niet meer aan de kapitaaleisen wordt voldaan. Tevens wordt momenteel internationaal gediscussieerd over de mogelijkheden van het zogeheten *bail-inable debt*, vreemd vermogen dat in tijden van crisis ((naderende) insolventie) kan worden afgeschreven of geconverteerd naar aandelenvermogen zonder dat de onderneming wordt geliquideerd, zodat de systeemrelevante bedrijfsactiviteiten niet stil hoeven komen te liggen (wel zal het management worden vervangen). Het belangrijkste verschil tussen *contingent capital* en *bail-inable debt* betreft het moment waarop de conversie plaatsvindt, te weten wanneer niet meer aan de kapitaaleisen wordt voldaan, respectievelijk wanneer sprake is van (naderende) insolventie.

Nederland is voorstander van de concepten van *contingent capital* en *bail-inable debt*. Met name het *bail-inable debt*-instrument zal nog goed moeten worden doordacht. Hierbij denken wij aan een eerste laag van *contractual bail-inable debt* (contractueel bepaald dat het vreemd vermogen kan worden afgeschreven of geconverteerd) en een tweede laag van *statutory bail-inable debt* (indien de eerste laag onvoldoende is, kan worden bepaald dat overig vreemd vermogen, behalve enkele uitzonderingen¹, kan worden afgeschreven of geconverteerd). Naar ons idee zou het afschrijf- of conversiepunt van *bail-inable debt* het moment zijn dat de financiële onderneming niet meer levensvatbaar is, maar niet normaal kan failleren zonder een negatieve impact op het financiële stelsel te hebben.

Er zullen echter eerst belangrijke technische en juridische hordes moeten worden genomen, voordat *bail-inable debt* werkelijkheid is en daarmee afwikkeling *binnen* een onderneming mogelijk wordt. Een belangrijke juridische horde is dat bepaald moet worden dat bepaalde normale vreemd vermogenverschaffers (dus niet de houders van *contractual bail inable debt*) onder omstandigheden gedwongen moeten kunnen worden om te accepteren dat een deel van hun vordering wordt omgezet in eigen vermogen (terwijl zij dit ingeval van liquidatie contant zouden hebben ontvangen).

---

¹ Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan kortlopende schulden (om de continuïteit van de activiteiten te waarborgen) en schulden tegen onderpand (omdat deze schuldeisers recht hebben op het onderpand).

- Op verzoek van ons alleen gepraat over inschatting van wel/niet aftrekbaar op banken en op macro-economie. Geconstateerd dat de meningen over het juridische deel nu eenmaal verschillen (ING niet eens met standpunt Belastingdienst), maar dat is gepasseerd station (praat Belastingdienst al twee jaar over met de banken), agree to disagree. nu vooral kijken wat de impact is zodat wij dat in beleidsafweging kunnen meenemen.
- ING stuurde paper rond (zie bijlage, ze gaan dit stuk nog wat aanpassen overigens). Dit stuk lag daar overigens al op de plank, vooral veel juridisch, maar para's 5 en 6 over kredietverlening. voor effect kredietverlening houden ze maximumscenario van DNB aan (kapitaalschaarste). ze verwachten voor [ ] miljard AT1 uit te geven, niet aftrekbaarheid kost ze dan 125 miljoen, effect op kredietverlening schatten ze dan in op 4 miljard p.j.
- Heb gevraagd in welk tempo dit bereikt wordt, want die 125 miljoen extra lasten zijn structureel en zal slechts langzaam oplopen ze geven niet [ ] miljard AT1 ineens uit. Ze gaven aan dat het wel 5 a 6 jaar zal duren voordat ze in de buurt komen van die 125 miljard, ze komen nog met meer precieze info over dit pad. heb gevraagd of in hun scenario's ook rekening is gehouden met grandfathering, ze gaven aan dat ze dachten van niet (wat tot een overschatting van hun cijfers zou kunnen leiden), daar zal ik ze nog verder op bevragen indien nodig.
- Heb hen geschetst wat DNB doet met effect op kredietverlening, met het minimum en maximum scenario (deze scenario's kenden ze overigens niet), en aangeven waarom ik denk dat hun inschattingen te hoog zijn (als er al sprake is van kapitaalschaarste dan is dat op dit moment, terwijl de AT1 lasten slechts geleidelijk aan oplopen op middellange termijn, tevens verrekenbare verliezen uit vorige jaren).

art.
10,1,c
Wob

art. 67 AWR

art. 11 Wob

- Ook interessant dat ING ter plekke tot het idee kwam dat het effect op kredietverlening nog wel eens veel groter kon zijn dan het maximale scenario dat in hun eigen paper staat (groveweg: als ze niks meer kunnen uitgeven op het gebied van AT1 en CET1, dan gaat die indicatieve uitgifte komende jaren van [ ] miljard niet door, hun totale EV is [ ] miljard dus krimpt dan met 10%, balans moet dan ook met 10% terug om aan Basel III te voldoen = 120 miljard balansverkortung). Lijkt mij zeer sterk, heb ik ook aangegeven, intuïtief toch bizar dat een verdwijnen van een aftrekpost van 125 miljoen leidt tot balansverkortung van 120 miljard (factor 1000!). Er gaat vast wat mis in hun redenering (DNB gaat in max. scenario immers al uit van volledige kapitaalschaarste); ik klik hier nog naar. Afgesproken dat ik nog reageer richting ING, en hen de (openbare) stukken van DNB stuur over effect maatregelen op kredietverlening.
- Heb ook nog gewezen dat het volledige effect van niet aftrekbaar AT1 door ING wordt afgewenteld op (MKB)-kredietverlening, maar balans van ING is (veel) groter ze kunnen ook afwentelen op bijvoorbeeld derivatenportefeuille, ander schuldpapier dat ze bezitten etc. Ze gaven aan dat in de praktijk er inderdaad wel wat verdeling zal zijn (wat afhangt van kapitaalbeslag, minder MKB-kredieten verstrekken levert natuurlijk wel relatief veel op).
- Voor ING (en andere banken) is dividendbelasting ook belangrijk. De kosten daarvan zijn voor banken hoger dan het de schatkist zou opleveren (dit is dus niet symmetrisch: weet niet precies hoe dit zit, wellicht met iets met Nederlandse versus buitenlandse kapitaalverschaffers). Van onze eigen geschatte derving voor de schatkist van wel aftrekbaarheid van zo'n 325 miljoen, is slechts zo'n 35 miljoen dividendbelasting, maar voor de banken is dit bedrag dus groter.

art. 10,
1,c Wob

- Heb gevraagd naar inschatting effect op andere banken en kleinere banken. Voor Rabo verwachten ze dat dit ook een groot issue is, want geen eigen vermogen uitgeven dus moeten het ook van AT1 hebben (aan de andere kant: Rabo zou als enige geen dividendbelasting hoeven betalen want coöperatie). ABN soortgelijk als ING. Kleine banken lastig inschatten, vreemd vermogen voor hen ook lastig op te halen dus wellicht krijgen ze van niet aftrekbaarheid AT1 proportioneel gezien nog wel meer last hiervan dan grootbanken (werd verder niet echt onderbouwd).
- ING niet onder de indruk van potentiële budgettaire derving voor de schatkist als ook niet financiële instellingen AT1 instrumenten gaan uitgeven en willen aftrekken. Niet-financiële instellingen kunnen AT1-eisen kopiëren maar i.p.v. perpetual er een looptijd van 30 jaar op plakken, dus die partijen weten de route naar aftrekbaarheid toch wel te vinden. DGFZ/DGBEL hiervan nog niet per se onder de indruk, er zijn hen immers al enkele partijen bekend die zich hebben gemeld met hybride instrumenten die echt heel dicht bij definities AT1 blijven, omdat die partijen hun hoge rating willen beschermen en tegelijkertijd het EV niet willen verwateren.
- Gelijk speelveld erg belangrijk, Duitsland lijkt nu ook meer richting wel aftrekbaar te gaan (DB had uitgifte AT1 gepland?), ING heeft daarover meer recente info en stuurt het naar ons. Kwamen nog te spreken over algehele markt en mogelijkheden tot uitgifte, waaronder Barclays nieuws gisteren (binnenkort emissie van 6 miljard pond en daarnaast 2 miljard AT1). art. 10, 2, g Wob
- I.v.m. structurele effecten van eventuele niet-aftrekbaarheid, wijst NVB op belang dat er straks over een aantal jaar, wanneer alles aantrekt, genoeg mogelijkheid moet zijn om dan toenemende kredietvraag te accommoderen.

art. 10, 2, g Wob

Ministerie van Financiën

Do 11/7, 12.45 uur

TER BESPREKING EN TER BESLISSING

Aan

de Minister
de Staatssecretaris

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Inlichtingen

Datum
5 Juli 2013

Notitienummer
DGB/2013/3685 **N**

Rubriek
Vennootschapsbelasting

Auteurs

Van
DGBel/Fiscaliteit **S/7**
DB
FM

Kopie aan
Minister
2x PA
Comm

Bijlagen
3

notitie

Additioneel Tier 1 vermogen en Basel 3

Paraaf
de Minister

Paraaf
de Staatssecretaris

Via
de secretaris-
generaal **S/7**

Via
de directeur-
generaal voor
Fiscale Zake **S/7**

Via
M/DGBE **S/7**

Medeparaaf
FM **S/7**

Medeparaaf
DB **S/7**

Medeparaaf
AFP **S/7**

Medeparaaf
AFEP **S/7**

Aanleiding

Met ingang van 1 januari 2014 gelden voor banken de regels van Basel 3 en CRD IV (hierna Basel 3/CRD IV; zie bijlage 1). Banken hebben de Belastingdienst de vraag voorgelegd of deze aangescherpte regels voor het tot het Tier 1 vermogen behorende hybride kapitaal (hierna: Additionele Tier 1 vermogen) gevolgen hebben voor de aftrekbaarheid van de vergoeding (hierna ook: coupon). Onder Basel 1 en Basel 2 wordt het hybride kapitaal voor fiscale doeleinden als vreemd vermogen gekwalificeerd waardoor die vergoeding als rente aftrekbaar is en blijft.

De Belastingdienst heeft het standpunt ingenomen dat op grond van de huidige regelgeving en jurisprudentie de vergoeding op het Additionele Tier 1 vermogen niet langer aftrekbaar is van het fiscale resultaat, indien onder de Basel 3/CRD IV voorwaarden dit vermogen wordt aangetrokken door de financiële instellingen (banken); dit hybride vermogen kwalificeert fiscaal als kapitaal. De samenvatting van dit standpunt is als bijlage 2 opgenomen.

Wij onderschrijven dit standpunt, maar zijn ook op de hoogte van de andere in de vakliteratuur levende meningen. Wij realiseren ons dat zowel de financiële instellingen als de ondernemingen, die met Additioneel Tier 1 vermogen vergelijkbaar, hybride vermogen aantrekken over dit standpunt zullen gaan procederen.

*EV of vv
afwegingshaden
jurisprudentie:
- geen aflossings-
plicht
- geen verplichte
rentebetaling?
- niet coördinerend?
En dus EV.
= niet aftrekbaar
Terwijl juridisch
expliciet anders
is. met
vergelijking.*

Beslispunten

Hierna beschrijven wij op hoofdlijnen enerzijds de mogelijke gevolgen van het niet aftrekbaar zijn van de vergoeding en anderzijds de consequenties van het wel aftrekbaar maken. Wij willen deze notitie met u beiden bespreken, zodat een keuze uit één van de opties gemaakt kan worden. Concrete beslispunten hierbij zijn:

Dient de vergoeding van het Additionele Tier 1 vermogen (onder Basel 3/CRD IV) fiscaal niet aftrekbaar of wel aftrekbaar te zijn?

Indien voor niet aftrekbaar wordt gekozen, zal bezien worden of het wenselijk en mogelijk is om de onzekerheid, die ontstaat door fiscale procedures, door middel van wetgeving te ondervangen.

Indien voor wel aftrekbaar wordt gekozen, dan zal de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en mogelijk de Wet op de dividendbelasting 1965 aangepast moeten worden, dat de vergoeding op het Additioneel Tier 1 vermogen van banken en mogelijk daarmee vergelijkbare instrumenten van andere ondernemingen als rente aftrekbaar is van het fiscale resultaat en bij de geldverstrekker niet onder de deelnemingsvrijstelling gebracht kan worden, alsmede geen dividendbelasting verschuldigd zal zijn.

Kern

1. De vergoeding is niet aftrekbaar: gevolgen

- De banken zullen meer (of na verliescompensatie eerder) vennootschapsbelasting moeten betalen.
- Tevens dient de vergoeding met dividendbelasting te worden belast. De instellingen zullen de dividendbelasting waarschijnlijk voor eigen rekening nemen in plaats van ten laste van de geldverstrekker partij te laten komen. Hierdoor moet de belasting worden gebruteerd, waardoor het instrument duurder wordt, namelijk even duur als uitgifte van gewone aandelen.
- Hiermee wordt het aantrekkelijker aandelen uit te geven, dan in de huidige situatie, maar minder aantrekkelijk om hybride vermogen als kapitaalbuffer aan te trekken. Aandelen bieden een betere verliesbuffer, maar bufferopbouw wordt iets duurder.
- De opbrengst aan vennootschaps- en dividendbelasting wordt hierbij op structureel circa € 350 miljoen geraamd. Dit geldt echter pas op wat langere termijn, omdat veel banken de komende jaren nog geen of weinig vennootschapsbelasting betalen door verrekenbare verliezen.
- De op termijn hogere opbrengsten, voor de schatkist zijn in beginsel endogeen, want veroorzaakt door niet-fiscale regelgeving.
- De banken ervaren de niet-aftrekbaarheid als hogere kosten die mogelijk het bufferherstel kan vertragen en de keuze voor het uitgeven van Additioneel Tier 1 vermogen om de buffers te versterken, beïnvloedt. Voor banken die moeilijk aandelen kunnen uitgeven, is, naast winstinhouding, uitgifte van Additioneel Tier 1 vermogen de meest logische manier om de balans te versterken in lijn met de nieuwe eisen van de markt. Het niet langer toestaan van aftrekbaarheid van Additioneel Tier 1 vermogen, maakt dit iets duurder.
- De niet-aftrekbaarheid van de vergoeding komt in dit geval bovenop een aantal andere maatregelen, die qua aard en doel onderling sterk verschillen maar die gemeen hebben dat deze leiden tot hogere kosten voor banken:
  - o de ex ante DGS-heffing (die in Nederland met 1% tweemaal zo hoog zal zijn als de 0,5% die in de Raad is afgesproken).
  - o de bankenbelasting van 600 miljoen euro;

- o eenmalige resolutieheffing n.a.v. SNS van 1 miljard in 2014.
- o de structurele resolutieheffing die in de plaats van of in aanvulling op de bankenbelasting zal komen vanaf 2015 (naar verwachting ~370 mln per jaar).
- Het incrementele effect van de stapeling van deze heffingen kan leiden tot een negatief effect op de kredietverlening. Het effect van de niet-afrekbaarheid zal de komende jaren echter gering zijn, omdat banken door lage winsten en overlopende verliezen weinig of geen vennootschapbelasting betalen en omdat al eerder uitgegeven hybride instrumenten deels afrekbaar blijven (additioneel tier 1 instrumenten uitgegeven voor december 2011 worden tot en met 2021 deels toegestaan, waarbij de mate waarin deze toegestaan worden in de tijd wordt afgebouwd. De nationale toezichthouder heeft hierbij ook enige discretie om te bepalen in welke mate Additioneel Tier 1 instrumenten uitgegeven voor eind 2011, nog worden toegestaan).
- Wanneer ervan uit wordt gegaan dat banken de hogere kosten als gevolg van niet-afrekbaarheid doorbelasten aan de klant, dan kan dit uiteindelijk structureel leiden tot verhoging van de uitleenrente met circa 10 basispunten.
- In de meeste andere lidstaten lijkt de vergoeding van het Additioneel Tier 1 afrekbaar te blijven. In Frankrijk, Spanje en Italië is de vergoeding over hybride vermogen al afrekbaar; in Italië door een recente wetsaanpassing. Het Verenigd Koninkrijk is met een vergelijkbare regeling bezig. De richting die Duitsland kiest is (nog) niet bekend; zie bijlage 3.
- Banken zullen zich hier naar verwachting niet bij neerleggen. Zij zullen stevig en op het hoogste niveau gaan lobbyen voor afrekbaarheid.
- Banken en andere ondernemingen kunnen gaan procederen over dit standpunt. Bezien zal worden of het wenselijk en mogelijk is om de onzekerheid die hiervan het gevolg is, door middel van wetgeving te ondervangen is.

2. De vergoeding wordt wel afrekbaar

- Wettelijk moet dan geregeld worden dat de vergoeding afrekbaar is van de winst en -om tot een evenwichtige behandeling te komen- dat de opbrengsten uitgesloten worden voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling. Ook zal dan moeten worden bezien of de dividendbelasting moet worden aangepast.
- Voor de banken verandert er ten opzichte van de huidige hybride instrumenten dan niets. Omdat de vergoeding over het (Basel 2) ~~Additionele Tier 1 vermogen nu afrekbaar is, is het afrekbaar houden voor de banken kostenneutraal voor de schatkist budgettair neutraal.~~
- Als de regeling uitsluitend moet gelden voor de bancaire sector, zouden andere bedrijven (bijvoorbeeld beursgenoteerde multinationals) moeten worden uitgesloten, omdat anders een budgettaire derving ontstaat. Die derving zou kunnen oplopen tot enkele honderden miljoenen.
- Een dergelijke afbakening is niet mogelijk zonder aanzienlijke risico's met alle budgettaire gevolgen van dien.
- Zo moet worden voorkomen dat niet-financiële bedrijven met succes een beroep op het gelijkheidsbeginsel zouden kunnen doen en zo toch afrekbaarheid kunnen claimen. Voor een dergelijk onderscheid is een goede rechtvaardiging nodig.
- De rechtvaardiging van een onderscheid tussen banken en niet-financiële bedrijven die ook hybride instrumenten uitgeven, zou gevonden kunnen worden in de bijzondere positie van de banken voor de reële economie,

gegeven hun rol bij kredietverlening. De vraag is of dat stand houdt, de energievoorziening bijvoorbeeld is ook van groot belang voor de reële economie.

- Ander argument is het gelijke speelveld ten opzichte van buitenlandse banken met betrekking tot de aftrekbaarheid van Additioneel Tier 1 vermogen. Op dit moment ontbreekt nog voldoende zicht op de manier waarop andere landen die Additioneel Tier 1 wel aftrekbaar maken, mogelijk onderscheid weten te maken tussen banken en niet-financiële bedrijven.
- Ook met deze rechtvaardiging denken wij dat het maken een dergelijk onderscheid kwetsbaar is.
- Ten aanzien van het speelveld moet ook worden bedacht dat banken veel minder eigen vermogen aanhouden dan andere bedrijven, en dus meer profiteren van de aftrekbaarheid van de kosten van vreemd vermogen.
- Een gunstiger behandeling van de bankensector ten opzichte van overige ondernemingen brengt voorts een staatssteunrisico met zich. Een wettelijke uitzondering zou daarom in beginsel moeten worden voorgelegd aan de Europese Commissie. Ook hiervoor kan de kredietverlening, mogelijk in combinatie met de tijdelijkheid van de maatregel, als rechtvaardiging dienen. Hierbij is van belang dat ook andere lidstaten – in ieder geval Italië en het Verenigd Koninkrijk, – naar aanleiding van Basel 3/CRD IV uitdrukkelijk hebben geregeld of lijken te gaan regelen dat de vergoeding over het Additionele Tier 1 vermogen wel aftrekbaar is. In Frankrijk en Spanje is deze aftrek niet beperkt tot alleen de banken.

Toelichting

Optie 1: Bevestigen dat vergoeding niet aftrekbaar is

Uit de huidige fiscale regelgeving is af te leiden dat vergoeding over het nieuw (onder de Basel 3/CRD IV voorwaarden) aangetrokken Additioneel Tier 1 vermogen niet aftrekbaar is. Dit betekent mogelijk hogere kosten voor banken (aan vennootschapsbelasting en dividendbelasting) op termijn oplopend tot maximaal € 350 miljoen euro. De komende jaren zal dit bedrag echter veel lager liggen, omdat banken weinig of geen vennootschapsbelasting betalen en voor eind december 2011 uitgegeven hybride instrumenten nog wel deels aftrekbaar zijn (dit wordt de komende jaren afgebouwd).

Dit maakt het voor banken minder aantrekkelijk om dit nieuwe type hybride kapitaal uit te geven en daarmee wordt in de toekomst het uitgeven van gewone aandelen aantrekkelijker. Aangezien gewone aandelen een betere buffer bieden tegen verliezen dan hybride kapitaal, helpt dit op langere termijn de stabiliteit van banken te vergroten.

Op kortere termijn kan het uitgeven van aandelen echter moeilijk blijken, omdat markten nog onvoldoende vertrouwen hebben in de stabiliteit van banken of simpelweg omdat banken nog in handen van de overheid zijn. Het uitgeven van hybride kapitaal is dan een alternatief. Als de aftrekbaarheid vervalft is dit duurder dan voorheen.

Voor zover op korte termijn sprake is van hogere kosten, bemoeilijkt dit het bufferherstel van banken (financiële instellingen). Dit heeft mogelijk een negatief effect op de kredietverlening. Ook verstoort niet-aftrekbaarheid mogelijk het speelveld ten nadele van de Nederlandse banken omdat de vergoeding over Additionele Tier 1 vermogen in de meeste overige Europese landen veelal wel aftrekbaar lijkt te zijn of te worden. Wel wordt het speelveld met andere Nederlandse bedrijven meer gelijk als banken geen uitzonderingspositie krijgen. Als sluitstuk voor de banken dient de vergoeding

met dividendbelasting te worden belast. De instellingen zullen de dividendbelasting waarschijnlijk voor eigen rekening nemen in plaats van ten laste van de geldverstrekende partij te laten komen. Hierdoor moet de belasting worden gebruteerd, waardoor het instrument extra duur wordt voor de uitgevende instelling.

Tegenover voorstaande staat dat bij deze beleidsmatige keuze er fiscaal geen sprake is van een hybride instrument dat voor ultholling van de Nederlandse Vpb-grondslag gebruikt kan worden.

Banken en andere ondernemingen kunnen gaan procederen over dit standpunt. Hiermee wordt dan aangesloten bij een aantal in de literatuur ingenomen standpunten over dit onderwerp, waarbij er zondermeer vanuit gegaan wordt dat de emissie van Additioneel Tier 1 vermogen een schuld in civielrechtelijke zin is. Ook een aantal grote bedrijven heeft dit standpunt ingenomen. Procedures duren meerdere jaren en geven dan ook geen zekerheid en duidelijkheid op korte termijn. Bezien zal worden of het wenselijk en mogelijk is om deze onzekerheid door middel van wetgeving te ondervangen.

In afwachting van de beslissing op het departement worden de voorkomende gevallen nog aangehouden.

Optie2: Vergoeding aftrekbaar maken d.m.v. wetswijziging

Om de onder optie 1 benoemde gevolgen te voorkomen zou wettelijk moeten worden vastgelegd dat de vergoeding over het Additionele Tier 1 vermogen wel aftrekbaar is. Omdat de vergoeding over het Additionele Tier 1 vermogen nu aftrekbaar is, is het aftrekbaar houden budgettair neutraal. Om dat te bereiken zou wettelijk moeten worden geregeld dat de aftrek van de vergoeding over hybride tier 1 vermogen wordt beperkt tot banken en dus niet geldt voor vergelijkbaar hybride kapitaal dat m.n. door multinationals wordt uitgegeven, omdat anders een (nog nader te bepalen) aanzienlijke te dekken budgettaire derving zou ontstaan (in de orde van grootte van enkele honderden miljoenen euro's).

Dit betekent dat een afbakening zou moeten worden gemaakt tot hybride instrumenten die alleen door banken kunnen worden uitgegeven. *Wetstechnisch* lijkt het mogelijk om dit goed af te bakenen. Echter, vanwege het gelijkheidsbeginsel en de staatssteunregels denken wij dat een dergelijke afbakening niet mogelijk is zonder aanzienlijke risico's met alle budgettaire gevolgen van dien.

Om te voorkomen dat niet-financiële bedrijven met succes een beroep op het gelijkheidsbeginsel kunnen doen en zo toch aftrekbaarheid kunnen claimen, moet er een goede rechtvaardiging zijn voor een dergelijk onderscheid. De rechtvaardiging van een onderscheid tussen banken en niet-financiële bedrijven die ook hybride instrumenten uitgeven, zou gevonden kunnen worden ~~in de bijzondere positie van de banken voor de reële economie, gegeven hun rol bij kredietverlening en in het gelijke speelveld ten opzichte van buitenlandse banken.~~ Wij betwijfelen echter of deze rechtvaardiging voldoende is om een succesvol beroep op het gelijkheidsbeginsel te voorkomen. Aangezien een aantal grote niet-bancaire bedrijven thans het standpunt heeft ingenomen dat sprake is van vreemd vermogen, is de kans reëel dat hierover zal worden geprocedeerd.

Als de rechtvaardiging gebaseerd wordt op het belang van de kredietverlening, zou de aftrek van de vergoeding op het Additionele Tier 1 vermogen in de tijd beperkt moeten worden vanuit de gedachte dat de kredietverlening na verloop van tijd weer op gang zou moeten komen. Gedacht kan worden aan een aftrekbaarheid die alleen geldt voor instrumenten die in een bepaalde periode zijn uitgegeven (horizonbepaling van vijf jaar), waarna een *review* plaatsvindt of deze ook voor nieuw uitgegeven instrumenten zou moeten gelden.

Het in de wet vastleggen dat de vergoeding over deze hybride geldverstrekking aftrekbaar is, betekent tevens dat de deelnemingsvrijstelling moet worden uitgesloten om tot een evenwichtige fiscale behandeling bij zowel de geldverstrekker als de kapitaal behoeftige instelling te komen. Ook zal dan moeten worden bezien of de dividendbelasting moet worden aangepast.

Staatssteun

Een gunstiger behandeling van de bankensector ten opzichte van overige ondernemingen brengt een staatssteunrisico met zich mee. Een wettelijke uitzondering zou daarom in beginsel moeten worden voorgelegd aan de Europese Commissie. Ook hiervoor kan de kredietverlening, mogelijk in combinatie met de tijdelijkheid van de maatregel, als rechtvaardiging dienen. Hierbij is van belang dat ook andere lidstaten – waaronder het VK, FR, IT en SP – naar aanleiding van Basel 3 en CRD IV (al dan niet) uitdrukkelijk (lijken te gaan) regelen dat de vergoeding over het Additionele Tier 1 vermogen wel aftrekbaar is.

Is er een alternatief?

Relatie met de bankenbelasting

Een alternatief zou kunnen zijn om niet wettelijk vast te leggen dat de vergoeding over het Additionele Tier 1 vermogen aftrekbaar is en gelijktijdig de bankenbelasting te verlagen. Dit ligt evenwel niet voor de hand. De bankenbelasting kent een ander aangrijpingspunt, namelijk het ongedekte vreemde vermogen, en is bedoeld als prijs voor de impliciete overheidsgarantie. Voorts bevat de bankenbelasting een prikkel ten gunste van langlopende financiering ten opzichte van kortlopende financiering en een prikkel om ongewenste beloningsvormen tegen te gaan. Het heffen van een bankenbelasting is door deze doelstellingen gerechtvaardigd. Het aantrekken van meer Tier 1 vermogen is daarentegen wenselijk met het oog op de versterking van de buffers van banken, hetgeen een rechtvaardiging zou kunnen zijn voor het in aftrek toelaten van de vergoeding op het Additionele Tier 1 vermogen. Het niet aftrekbaar maken van de vergoeding van het Additionele Tier 1 vermogen kan het bufferherstel van banken vertragen en/of bemoeilijken. Voorts levert de bankenbelasting de schatkist direct geld op en het niet in aftrek toelaten van de vergoeding over het Additionele Tier 1 vermogen niet zolang de banken nog over voldoende verrekenbare verliezen beschikken.

Overige punten

Standpunt banken

De banken pleiten voor de kwalificatie van geldlening (vreemd vermogen) met als argument dat de geldverstrekkers (i.c. institutionele beleggers) er van uit gaan dat het geld in de praktijk wel zal worden terugbetaald.¹ Zij stellen zich op het standpunt dat civielrechtelijk de geldverstrekking als schuld kwalificeert. In de vakliteratuur wordt dan het standpunt verdedigd, dat fiscale herkwalificatie tot eigen vermogen niet mogelijk zou zijn.

Het belang van de banken om dit als vreemd vermogen te kwalificeren is dat er dan sprake is van aftrekbare rente. De emissie kan dan tegen gunstiger voorwaarden plaatsvinden; met andere woorden: bij ons bestaat de indruk, dat

---

¹ Hoewel dit in de praktijk waarschijnlijk zo zal werken en het onder strenge voorwaarden is toegestaan na 5 jaar tier 1 instrumenten af te lossen, staat in de regelgeving echter expliciet dat "A bank must not do anything which creates an expectation that the call [terugbetaling] will be exercised".

de vergoeding aan de kapitaalverschaffers door de kwalificatie eigen vermogen dan hoger zal zijn en de banken dus duurder uit zijn, doordat de vergoeding gebruteerd moet worden met dividendbelasting.

Er valt van de zijde van de banken dan ook forse weerstand te verwachten.

Relatie met Base Erosion en Profit Shifting

Indien Additioneel Tier 1 vermogen als kapitaal wordt aangemerkt, kan internationaal een mismatch ontstaan. Als de vergoeding aftrekbaar zou worden gemaakt, zou echter ook een mismatch kunnen ontstaan. Een van de speerpunten van het BEPS-project (Base erosion en profit shifting, gericht tegen belastingontwijking) van de OESO is het aanpakken van mismatches tussen landen die ontstaan als gevolg van een verschillende kwalificatie van entiteiten, geldverstrekkingen enz. Het lijkt dus niet mogelijk om op dit terrein eenzijdig mismatches te voorkomen.

- 0 -

Bijlage 1: Basel 3 en CRD IV

Ter versterking van hun kapitaalbuffer hebben banken verschillende mogelijkheden om vermogen aan te trekken. Volgens de nieuwe toezichtregels (zie hieronder) van het Basel-3 akkoord en het daarvan afgeleide Europese CRD IV, die per 1 januari 2014 van kracht worden, wordt de belangrijkste bron hiervoor gewoon aandelenkapitaal (ook wel 'Core Tier 1' genoemd). Binnen de nieuwe toezichtregels blijft echter de mogelijkheid voor banken (zij het onder strengere regels dan vroeger) om hybride vermogen als Tier 1 kapitaal uit te geven. Dit Additionele Tier 1 vermogen² mag echter niet meer dan 25% van het gehele Tier 1 (dus inclusief het Core Tier 1) vermogen bedragen.³

Tot en met de Basel 2-afspraken is Additioneel Tier 1 vermogen op basis van de jurisprudentie voor Nederlands fiscale doeleinden als vreemd vermogen te kwalificeren; de vergoeding (rente) was aftrekbaar.

Voor de volledigheid wijzen wij erop dat de aftrekbaarheid van Additioneel Tier 1 vermogen dat is uitgegeven onder de oude voorwaarden van Basel 2 (en Basel 1) ook na 1 januari 2014 nog steeds als vreemd vermogen wordt aangemerkt. De door de banken betaalde vergoeding voor dat kapitaal is derhalve na die datum nog steeds aftrekbaar.

Criteria for inclusion in Additional Tier 1 capital	
1.	Issued and paid-in
2.	Subordinated to depositors, general creditors and subordinated debt of the bank
3.	Is neither secured nor covered by a guarantee of the issuer or related entity or other arrangement that legally or economically enhances the seniority of the claim vis-à-vis bank creditors
4.	Is perpetual, ie there is no maturity date and there are no step-ups or other incentives to redeem
5.	May be callable at the initiative of the issuer only after a minimum of five years: a. To exercise a call option a bank must receive prior supervisory approval; and b. A bank must not do anything which creates an expectation that the call will be exercised; and c. Banks must not exercise a call unless: i. They replace the called instrument with capital of the same or better quality and the replacement of this capital is done at conditions which are sustainable for the income capacity of the bank ¹⁵ ; or ii. The bank demonstrates that its capital position is well above the minimum capital requirements after the call option is exercised. ¹⁶

art. 10, 1, c WOB

¹ Per 20 juni 2014 100 miljoen.

² Onder de oude Basel akkoorden mocht 50% van het gehele Tier 1 vermogen uit hybride instrumenten bestaan.

<p>6. Any repayment of principal (eg through repurchase or redemption) must be with prior supervisory approval and banks should not assume or create market expectations that supervisory approval will be given</p>
<p>7. Dividend/coupon discretion:</p> <p>a. the bank must have full discretion at all times to cancel distributions/payments</p> <p>b. cancellation of discretionary payments must not be an event of default</p> <p>c. banks must have full access to cancelled payments to meet obligations as they fall due</p> <p>d. cancellation of distributions/payments must not impose restrictions on the bank except in relation to distributions to common stockholders.</p>
<p>8. Dividends/coupons must be paid out of distributable items</p>
<p>9. The Instrument cannot have a credit sensitive dividend feature, that is a dividend/coupon that is reset periodically based in whole or in part on the banking organisation's credit standing.</p>
<p>10. The Instrument cannot contribute to liabilities exceeding assets if such a balance sheet test forms part of national insolvency law.</p>
<p>11. Instruments classified as liabilities for accounting purposes must have principal loss absorption through either (i) conversion to common shares at an objective pre-specified trigger point or (ii) a write-down mechanism which allocates losses to the instrument at a pre-specified trigger point. The write-down will have the following effects:</p> <p>a. Reduce the claim of the instrument in liquidation;</p> <p>b. Reduce the amount re-paid when a call is exercised; and</p> <p>c. Partially or fully reduce coupon/dividend payments on the instrument.</p>
<p>12. Neither the bank nor a related party over which the bank exercises control or significant influence can have purchased the instrument, nor can the bank directly or indirectly have funded the purchase of the instrument</p>
<p>13. The instrument cannot have any features that hinder recapitalisation, such as provisions that require the issuer to compensate investors if a new instrument is issued at a lower price during a specified time frame.</p>
<p>14. If the instrument is not issued out of an operating entity or the holding company in the consolidated group (eg a special purpose vehicle - "SPV"), proceeds must be immediately available without limitation to an operating entity¹⁸ or the holding company in the consolidated group in a form which meets or exceeds all of the other criteria for inclusion in Additional Tier 1 capital.</p>

Bijlage 2: samenvatting standpunt Belastingdienst

Fiscale duiding Additioneel Tier 1 vermogen: kapitaal

Uit vaste jurisprudentie⁴ volgt dat in beginsel de civielrechtelijke vorm beslissend is voor de beantwoording van de vraag of een geldverstrekking voor wat betreft de fiscale gevolgen als een geldlening dan wel als een kapitaalverstrekking heeft te gelden. Met betrekking tot het Additioneel Tier 1 vermogen is de Belastingdienst van mening, dat sprake is van een kapitaalverstrekking.

Dat er sprake is van kapitaal wordt beargumenteerd via twee afzonderlijke routes, waarbij de volgende drie veranderingen van Basel3/CRD IV ten opzichte van Basel 2 etc. voor de beoordeling essentieel zijn:

- a) het instrument moet volledig perpetueel zijn en de voorwaarden houden voor de uitgever geen enkele prikkel in om tot aflossing over te gaan⁵;
- b) de vergoeding staat ter volledige discretie van de uitgevende financiële instelling⁶; en
- c) de geldverstrekking is vatbaar voor verlies-absorptie⁷.

1. Voor een civielrechtelijke geldlening geldt dat een (voorwaardelijke) terugbetalingsverplichting⁸ een cruciaal kenmerkend element is. Dit houdt een juridisch afdwingbare verplichting van de lener in om hetzelfde bedrag terug te betalen als hij heeft geleend. Uit de fiscale jurisprudentie⁹ blijkt dat een formele terugbetaling bij faillissement hiervoor al voldoende is. Ook als een rentevergoeding wel verschuldigd is en (direct) opelsbaar is (zoals bij de eeuwig durende rente ex art. 7a: 1807 e.v. BW), ontstaat al een terugbetalingsverplichting, waardoor de geldverstrekking als lening kwalificeert. Echter op grond van de hiervoor genoemde Basel 3 veranderingen a), b) en c) is er geen sprake van een terugbetalingsverplichting en dus geen sprake van een lening, maar van kapitaal. De verplichte verliesabsorptie, in geval van "volle tegenwind", brengt met zich mee, dat de geldverstrekker op voorhand heeft ingestemd met het, zo nodig, verloren gaan van een deel van zijn hoofdsom. Dat is onverenigbaar met het nominaliteitsbeginsel.
2. Naar Nederlands fiscaal recht is in elk geval sprake van kapitaal indien hetgeen de vennootschap ter beschikking wordt gesteld, gaat behoren tot het voor de vennootschapsschulden aansprakelijke en in het risico van haar onderneming delende vermogen dat bij verliezen wordt aangetast. Deze materiële kenmerken van kapitaal, zijn eveneens beslissend indien de civielrechtelijke kwalificatie niet op voorhand duidelijk is¹⁰. Dit criterium omvat de onder c) genoemde verandering door Basel 3/CRD IV, dat de geldverstrekking vatbaar is voor verlies absorptie¹¹. Het feit dat de geldverstrekker geen enkel recht heeft op terugbetaling en dat een mogelijke terugbetaling uitsluitend door de

⁴ Zie o.a. Hoge Raad 27 januari 1988, nr. 23 919, BNB 1988/217 en Hoge Raad 25 november 2011, nr. 08/05323, BNB 2012/37.

⁵ Zie Basel 3 criteria: "4. Is perpetual, ie there is no maturity date and there are no step-ups or other incentives to redeem".

⁶ Zie Basel 3 criteria: "7a. Dividend/coupon discretion: ... the bank must have full discretion at all times to cancel distributions/payments".

⁷ Zie Basel 3 criteria: "11. Instruments classified as liabilities for accounting purposes must have principal loss absorption through either (i) conversion to common shares at an objective pre-specified trigger point or (ii) a write-down mechanism which allocates losses to the instrument at a pre-specified trigger point. The write-down will have the following effects:

a. Reduce the claim of the instrument in liquidation;
b. Reduce the amount re-paid when a call is exercised; and
c. Partially or fully reduce coupon/dividend payments on the instrument."

⁸ Zie Hoge Raad 29 november 2002, nr. C01/011HR, (LJN: AE7005) en Hoge Raad 8 september 2006, nr. 42 015 (BNB 2007/104).

⁹ Zie Hoge Raad 17 februari 1999, nr. 34 151, BNB 1999/176.

¹⁰ Zie Hoge Raad 18 oktober 1950, B 8843, en Conclusie A-G Wattel, 9 januari 2013, nr. 12/03540, r.o. 6.2 en B.2 (LJN: BZ0216).

¹¹ De Belastingdienst is van mening dat uit HR 11 maart 1998, nr. 32 240, BNB 1998/208, niet afgeleid kan worden dat de Hoge Raad in dat arrest afstand heeft willen nemen van zijn jurisprudentie inzake de aansprakelijkheid voor verliezen als essentieel kenmerk van het begrip "kapitaalverstrekking", zoals tot uitdrukking gebracht o.a. in HR 18 oktober 1950, B. 8843 en HR 17 maart 1999, nr. 3367, BNB 1999/231.

bank bepaald wordt (de hiervoor genoemde verandering a) versterkt de kwalificatie dat er sprake is van kapitaal.

Hier is aan toe te voegen dat dit Additioneel Tier 1 vermogen op basis van het jaarrekeningen-recht, alsmede voor de bankenbelasting, als eigen vermogen kwalificeert.

Indien er wel sprake zou zijn van een lening in civielrechtelijke zin, quod non, is de fiscale kwalificatie tot eigen vermogen uitsluitend mogelijk binnen de door de jurisprudentie¹² gegeven criteria. Vaststaat dat dit Additioneel Tier 1 vermogen achtergesteld is bij alle concurrente schuldeisers en geen vaste looptijd heeft, zodat de vraag over blijft of de vergoeding afhankelijk is van de winst. Onder Basel 3/CRD IV is het uitkeren van de coupon uitsluitend mogelijk voor zover er sprake is van winst en vrij uitkeerbare reserves¹³. Uitkeren is afhankelijk van de solvabiliteit, het uitkeren van de coupon staat ter volledige discretie van de bank en als de coupon niet wordt uitgekeerd komt hij te vervallen. Deze elementen maken dat het het meest voor de hand ligt dat de vergoeding afhankelijk is van de (winst) reserves van de bank, en dat de uitkering vergelijkbaar lijkt te zijn met het uitkeren van dividend. Het feit dat de vergoeding een vast percentage van de inleg is, doet hier niet aan af, dan wel lijkt op dit punt vergelijkbaar met preferent aandelen kapitaal. Het lijkt aannemelijk dat de Hoge Raad deze ratio (de nauwe verbondenheid met het bedrijf van de schuldenaar) voor ogen had bij zijn formulering van het winstafhankelijkheids criterium¹⁴. Wij realiseren ons echter dat hier geen verdere jurisprudentie over is. Wij achten dit standpunt onontkoombaar, aangezien de geldverstrekker in casu minder rechten heeft dan bij een – wel door de rechter vastgestelde – winstafhankelijke lening (niet aftrekbaar) of bij de houder van cumulatief preferente aandelen (eveneens niet aftrekbaar).

¹² Zie Hoge Raad 27 januari 1988, nr. 23 919, BNB 1988/217, Hoge Raad 11 maart 1998, nr. 32 240, BNB 1998/208 en Hoge Raad 25 november 2011, nr. 08/05323, BNB 2012/37

¹³ Zie Basel 3 criteria: "B. Dividends/coupons must be paid out of distributable items".

¹⁴ Zie conclusie plv.P-G Van Soest bij HR 11 maart 1998, nr. 32 240, LJN: AA2453, BNB 1998/208, r.o. 6.7:

"Naar het mij voorkomt, gaat deze bestrijding niet op. Het is, beoordeeld aan de hand van de strekking van vermelde jurisprudentie, voldoende dat de vergoeding verband houdt met een meer of minder gunstige gang van zaken bij de schuldenaar. Daaraan voldoet in ieder geval het verband met dividend, in zijn functie van uitgedeelde winst: waar dividend is, was eerst winst. Maar ook de hoogte van de beurskoers zal, hoewel andere factoren ook van invloed kunnen zijn, toch steeds in zodanige mate de gang van zaken bij het lichaam weerspiegelen dat aan het hier besproken criterium voldaan is".

Bijlage 3: overzicht buitenlandse fiscale bewegingen inzake AT1

Internationale concurrentiepositie (level playing field)

In hoeverre de Nederlandse banken daadwerkelijk in een nadelige positie komen indien de uitkeringen over het nieuw aan te trekken Additioneel Tier 1 vermogen niet meer als rente aftrekbaar is, is het volgende beeld te geven.

In de ons omringende landen wordt nog niet éénduidig omgegaan met de aftrekbaarheid van deze vergoeding. Hierna geven wij een overzicht van de huidige stand van zaken¹⁵:

- a. Landen waarbij de vergoeding aftrekbaar is.
  - Spanje; wet- en regelgeving, die tot vreemd vermogen en aftrekbare rente leiden;
  - Frankrijk; volgt uit de wet- en regelgeving alsmede de jurisprudentie dat er sprake is van vreemd vermogen;
  - Italië; speciaal voor banken wet aangenomen die tot aftrekbare rente leidt (vreemd vermogen);
- b. Landen waarbij er aan regelgeving is of wordt gewerkt met het doel om de vergoeding aftrekbaar te maken
  - Verenigd Koninkrijk; hier kwalificeert het Basel 3 Additionele Tier 1 vermogen als eigen vermogen; de HMR&C is wetgeving aan het voorbereiden, waardoor de vergoeding als rente aftrekbaar zal worden; deze wetgeving beperkt zich tot de financiële instellingen;
  - Duitsland; in dit land kwalificeert het Basel 3 Additionele Tier 1 vermogen als eigen vermogen; niet duidelijk is in welk stadium het besluitvormend en wetgevend proces is;
- c. Landen waarbij de vergoeding niet aftrekbaar zal zijn¹⁶:
  - Verenigde Staten;
  - Canada;
  - Australië;
  - Nieuw Zeeland.

¹⁵ Via de PV in Brussel wordt bij de andere lidstaten geïnformeerd, opdat dit overzicht zo actueel mogelijk te houden is. De andere lidstaten vertonen echter wel wat "kat uit de boom kijkt" gedrag. De opgenomen stand van zaken is ontleend aan eerdere informatie van de lidstaten, openbare informatie

art. 10, 1, c Wob

art. 10, 1, c
Wob

10/7 d.t.s
11/7 Jz.u.o

TER BESPREKING EN TER BESLISSING
Aan

de Minister
de Staatssecretaris

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Inlichtingen

Datum
5 Juli 2013

Notifiënummer
DGB/2013/3685

Rubriek
Vennootschapsbelasting

Auteurs

van
DGBel/Fiscaliteit
DB
FM

Kopie aan
Minister
2x PA
Comm

Bijlagen
3

notitie

Additioneel Tier 1 vermogen en Basel 3

Paraaf de Minister	Paraaf de Staatssecretaris	Via de secretaris- generaal	Via de directeur- generaal voor Fiscale Zaken
	<div style="border: 1px solid red; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid red; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid red; width: 40px; height: 20px;"></div>
Via MT DGBel	Medeparaaf FM	Medeparaaf DB	Medeparaaf AFP
<div style="border: 1px solid red; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid red; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid red; width: 40px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid red; width: 40px; height: 20px;"></div>
Medeparaaf AFEP			
<div style="border: 1px solid red; width: 40px; height: 20px;"></div>			

Aanleiding

Met ingang van 1 januari 2014 gelden voor banken de regels van Basel 3 en CRD IV (hierna Basel 3/CRD IV; zie bijlage 1). Banken hebben de Belastingdienst de vraag voorgelegd of deze aangescherpte regels voor het tot het Tier 1 vermogen behorende hybride kapitaal (hierna: Additionele Tier 1 vermogen) gevolgen hebben voor de aftrekbaarheid van de vergoeding (hierna ook: coupon). Onder Basel 1 en Basel 2 wordt het hybride kapitaal voor fiscale doeleinden als vreemd vermogen gekwalificeerd waardoor die vergoeding als rente aftrekbaar is en blijft.

De Belastingdienst heeft het standpunt ingenomen dat op grond van de huidige regelgeving en jurisprudentie de vergoeding op het Additionele Tier 1 vermogen niet langer aftrekbaar is van het fiscale resultaat, indien onder de Basel 3/CRD IV voorwaarden dit vermogen wordt aangetrokken door de financiële instellingen (banken); dit hybride vermogen kwalificeert fiscaal als kapitaal. De samenvatting van dit standpunt is als bijlage 2 opgenomen.

Wij onderschrijven dit standpunt, maar zijn ook op de hoogte van de andere in de vakliteratuur levende meningen. Wij realiseren ons dat zowel de financiële instellingen als de ondernemingen, die met Additioneel Tier 1 vermogen vergelijkbaar, hybride vermogen aantrekken over dit standpunt zullen gaan procederen.

Beslispunten

Hierna beschrijven wij op hoofdlijnen enerzijds de mogelijke gevolgen van het niet aftrekbaar zijn van de vergoeding en anderzijds de consequenties van het wel aftrekbaar maken. Wij willen deze notitie met u beiden bespreken, zodat een keuze uit één van de opties gemaakt kan worden. Concrete beslispunten hierbij zijn:

Dient de vergoeding van het Additionele Tier 1 vermogen (onder Basel 3/CRD IV) fiscaal niet aftrekbaar of wel aftrekbaar te zijn?

Indien voor niet aftrekbaar wordt gekozen, zal bezien worden of het wenselijk en mogelijk is om de onzekerheid, die ontstaat door fiscale procedures, door middel van wetgeving te ondervangen.

Indien voor wel aftrekbaar wordt gekozen, dan zal de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en mogelijk de Wet op de dividendbelasting 1965 aangepast moeten worden, dat de vergoeding op het Additioneel Tier 1 vermogen van banken en mogelijk daarmee vergelijkbare instrumenten van andere ondernemingen als rente aftrekbaar is van het fiscale resultaat en bij de geldverstrekker niet onder de deelnemingsvrijstelling gebracht kan worden, alsmede geen dividendbelasting verschuldigd zal zijn.

Kern

1. De vergoeding is niet aftrekbaar: gevolgen

- De banken zullen meer (of na verliescompensatie eerder) vennootschapsbelasting moeten betalen.
- Tevens dient de vergoeding met dividendbelasting te worden belast. De instellingen zullen de dividendbelasting waarschijnlijk voor eigen rekening nemen in plaats van ten laste van de geldverstrekker partij te laten komen. Hierdoor moet de belasting worden gebruteerd, waardoor het instrument duurder wordt, namelijk even duur als uitgifte van gewone aandelen.
- Hiermee wordt het aantrekkelijker aandelen uit te geven, dan in de huidige situatie, maar minder aantrekkelijk om hybride vermogen als kapitaalbuffer aan te trekken. Aandelen bieden een betere verliesbuffer, maar bufferopbouw wordt iets duurder.
- De opbrengst aan vennootschaps- en dividendbelasting wordt hierbij op structureel circa € 350 miljoen geraamd. Dit geldt echter pas op wat langere termijn, omdat veel banken de komende jaren nog geen of weinig vennootschapsbelasting betalen door verrekenbare verliezen.
- De op termijn hogere opbrengsten voor de schatkist zijn in beginsel endogeen, want veroorzaakt door niet-fiscale regelgeving.
- De banken ervaren de niet-aftrekbaarheid als hogere kosten die mogelijk het bufferherstel kan vertragen en de keuze voor het uitgeven van Additioneel Tier 1 vermogen om de buffers te versterken, beïnvloedt. Voor banken die moeilijk aandelen kunnen uitgeven, is, naast winsthouding, uitgifte van Additioneel Tier 1 vermogen de meest logische manier om de balans te versterken in lijn met de nieuwe eisen van de markt. Het niet langer toestaan van aftrekbaarheid van Additioneel Tier 1 vermogen, maakt dit iets duurder.
- De niet-aftrekbaarheid van de vergoeding komt in dit geval bovenop een aantal andere maatregelen, die qua aard en doel onderling sterk verschillen maar die gemeen hebben dat deze leiden tot hogere kosten voor banken:
  - de ex ante DGS-heffing (die in Nederland met 1% tweemaal zo hoog zal zijn als de 0,5% die in de Raad is afgesproken).
  - de bankenbelasting van 600 miljoen euro;

*maar wel door
wett. maatregel
(dan cond. niet
logisch i.s.m.
p. 3 punt 2 ee. lullat)*

*kan toch
ook gewijzigd
worden!*

- o eenmalige resolutieheffing n.a.v. SNS van 1 miljard in 2014.
- o de structurele resolutieheffing die in de plaats van of in aanvulling op de bankenbelasting zal komen vanaf 2015 (naar verwachting ~370 mln per jaar).
- Het incrementele effect van de stapeling van deze heffingen kan leiden tot een negatief effect op de kredietverlening. Het effect van de niet-afrekbaarheid zal de komende jaren echter gering zijn, omdat banken door lage winsten en overlopende verliezen weinig of geen vennootschapbelasting betalen en omdat al eerder uitgegeven hybride instrumenten deels afrekbaar blijven (additioneel tier 1 instrumenten uitgegeven voor december 2011 worden tot en met 2021 deels toegestaan, waarbij de mate waarin deze toegestaan worden in de tijd wordt afgebouwd. De nationale toezichthouder heeft hierbij ook enige discretie om te bepalen in welke mate Additioneel Tier 1 instrumenten uitgegeven voor eind 2011, nog worden toegestaan).
- Wanneer ervan uit wordt gegaan dat banken de hogere kosten als gevolg van niet-afrekbaarheid doorbelasten aan de klant, dan kan dit uiteindelijk structureel leiden tot verhoging van de uitleenrente met circa 10 basispunten.
- In de meeste andere lidstaten lijkt de vergoeding van het Additioneel Tier 1 afrekbaar te blijven. In Frankrijk, Spanje en Italië is de vergoeding over hybride vermogen al afrekbaar; in Italië door een recente wetsaanpassing. Het Verenigd Koninkrijk is met een vergelijkbare regeling bezig. De richting die Duitsland kiest is (nog) niet bekend; zie bijlage 3.
- Banken zullen zich hier naar verwachting niet bij neerleggen. Zij zullen stevig en op het hoogste niveau gaan lobbyen voor afrekbaarheid.
- Banken en andere ondernemingen kunnen gaan procederen over dit standpunt. Bezien zal worden of het wenselijk en mogelijk is om de onzekerheid die hiervan het gevolg is, door middel van wetgeving te ondervangen is.

*of in plaats...
(nie VV
banken belasting
Als resolutie
heffing in
nationale
wettelijk*

*wel roepen
voor level
playing field*

2. De vergoeding wordt wel afrekbaar

- Wettelijk moet dan geregeld worden dat de vergoeding afrekbaar is van de winst en -om tot een evenwichtige behandeling te komen- dat de opbrengsten uitgesloten worden voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling. Ook zal dan moeten worden bezien of de dividendbelasting moet worden aangepast.
- Voor de banken verandert er ten opzichte van de huidige hybride instrumenten dan niets. Omdat de vergoeding over het (Basel 2) Additionele Tier 1 vermogen nu afrekbaar is, is het afrekbaar houden voor de banken kostenneutraal voor de schatkist budgettair neutraal.
- Als de regeling uitsluitend moet gelden voor de bancaire sector, zouden andere bedrijven (bijvoorbeeld beursgenoteerde multinationals) moeten worden uitgesloten, omdat anders een budgettaire derving ontstaat. Die derving zou kunnen oplopen tot enkele honderden miljoenen.
- Een dergelijke afbakening is niet mogelijk zonder aanzienlijke risico's met alle budgettaire gevolgen van dien.
- Zo moet worden voorkomen dat niet-financiële bedrijven met succes een beroep op het gelijkheidsbeginsel zouden kunnen doen en zo toch afrekbaarheid kunnen claimen. Voor een dergelijk onderscheid is een goede rechtvaardiging nodig.
- De rechtvaardiging van een onderscheid tussen banken en niet-financiële bedrijven die ook hybride instrumenten uitgeven, zou gevonden kunnen worden in de bijzondere positie van de banken voor de reële economie,

zie 7.1

80 inhaalduur

p. 4 t/m 12 van deze notitie bevat geen nieuwe info in vergelijking met de voor deze notitie opgenomen notitie aan de Minister

- ① Dank voor uitgebreide notitie
- ② Op welke termijn is een beslissing nodig:
Ministerie van Financiën
Er lijkt veel voor te zeggen te wachten op duidelijke uit Duitsland e.a. landen.

TER BESPREKING EN BESLISSING
Aan
de Minister
de Staatssecretaris

uiterlijk 10/9 retour

- ③ Dit vraagstuk brengt me op de vraag waarom EV niet aftrekbaar is en vr.wiel? Deze ongelijke behandeling heeft verregaande consequenties voor financieel bedrijfsleven met banken.

notitie

Fiscale behandeling Additional Tier 1

Directie Directe Belastingen

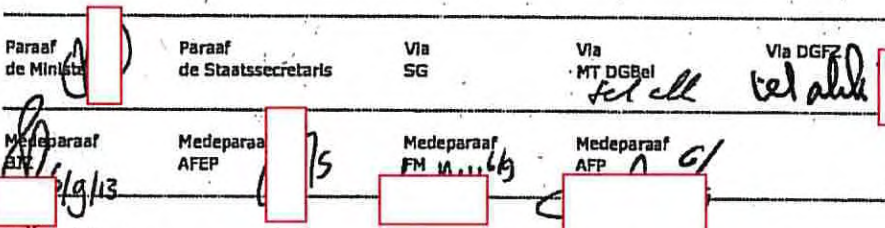
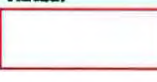

Datum
5 september 2013

Notitienummer
DB/2013/415

Rubriek
Vennootschapsbelasting;
algemeen

Auteur

Van directeur DB 6/9
Fiscaliteit 8/9
FM/VS 11/9
Kopie aan ZxPA Communicatie
Bijlagen NO DGB 2013/3685

Aanleiding

In de notitie DGB 2013/3685 van 5 juli 2013 (zie bijlage) hebben wij de keuze geschetst tussen het wel of niet aftrekbaar houden van de vergoeding over additioneel tier 1 vermogen (AT1) dat banken de komende jaren zullen moeten aantrekken om aan de kapitaalselen uit Basel 3/CRD-IV te voldoen. De Belastingdienst stelt zich op het standpunt dat AT1 vanwege de aangepaste criteria in CRD-IV onder de huidige wet- en regelgeving niet langer als vreemd vermogen moet worden aangemerkt. Op 11 juli jl. is deze kwestie met u beiden besproken. Naar aanleiding van deze bespreking hebben we gepoogd nog een slag dieper te kijken a) hoe andere Europese landen hier mee omgaan, b) en c) wat de gevolgen zijn voor de kredietverlening en d) waar compensatie denkbaar is bij andere beleidsmaatregelen waar banken mee geconfronteerd worden, mocht voor niet-aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1 worden gekozen.

- ④ aandelen zijn thans beste kwaliteit. Dat pleit voor gelijke behandeling nieuwe aandelen en AT1. Met mogelijke compensatie via lagere DGS.

Beslisputen

1. Vindt u dat de vergoeding over AT1 aftrekbaar zou moeten zijn?
2. Indien de vergoeding over AT1 aftrekbaar zou moeten worden, zou de aftrekbaarheid zich dan ook uit moeten strekken tot vergelijkbare vormen van hybride kapitaal dat door andere, niet-bancaire, ondernemingen wordt uitgegeven? Zo ja, dan leidt dit tot een budgettaire derving die op termijn kan oplopen tot enkele honderden miljoenen euro's, waarvoor dekking moet worden gevonden. Indien de aftrekbaarheid wettelijk beperkt zou worden tot AT1, dat alleen door banken kan worden uitgegeven, bestaat het risico van strijdigheid met het gelijkheidsbeginsel en onrechtmatige staatssteun. Dan zou alsnog de aftrekbaarheid moeten worden toegestaan voor de vergelijkbare vormen van hybride kapitaal met als gevolg de bovengenoemde budgettaire derving die gedekt moet worden.

- ⑤ Maar de keuze van andere landen wijst tot uitbreiding kant op. De Britse redenering lijkt hout te snijden. Aan banken worden andere verdunde aandelen (CRD) gesteld. Dus gelijke behandeling is niet nodig.

- ⑥ Als we nu moeten besluiten gaat mijn voorkeur uit naar Britse benadering. Praktisch staatssteun kan?

Uitwerking van de vragen

a) *Situatie andere lidstaten en juridische aspecten*

1. Het Verenigd Koninkrijk (VK) heeft regelgeving voorgesteld op grond waarvan de vergoeding over AT1 aftrekbaar is. In het VK is een apart regime gemaakt voor banken, waarin wordt bepaald dat de tier 1 instrumenten een "loan relationship" zijn. Dit heeft men bewerkstelligd door in de regelgeving expliciet te verwijzen naar de CRD-wetgeving, en enkel die instrumenten toe te staan die de regulator (Bank of England) als CRD-instrumenten erkent.

art. 10, 2, a Wob

art. 10, 2, a

Verder hebben wij begrepen dat de eis aan AT1-instrumenten dat gemiste coupons later niet alsnog ingehaald mogen worden bij herstel, een criterium zou zijn waardoor Britse multinationals ook weinig interesse zouden hebben om instrumenten uit te geven die sterk lijken op de AT1-instrumenten uit CRD-IV. Waarschijnlijk wordt hybride vermogen in het VK eerder dan in Nederland als vreemd vermogen aangemerkt, waardoor bedrijven meer alternatieve mogelijkheden hebben om hun financiering fiscaal gunstig te structureren. Bij de Belastingdienst is daarnaast bekend dat enkele grote Nederlandse ondernemingen financieringsinstrumenten willen uitgeven die in zoverre vergelijkbaar zijn met AT1 dat zij formeel geen terugbetalingsverplichting kennen. De Belastingdienst ziet deze instrumenten onder de huidige wet- en regelgeving als eigen vermogen.

2. Hoe de behandeling in Duitsland zal zijn, is nog niet bekend. De Duitsers zijn vooral benieuwd hoe andere landen hiermee omgaan. Ook de banken zeggen niet te weten hoe de fiscale behandeling van AT 1 in Duitsland eruit zal zien.
  3. In Italië worden financieringsinstrumenten uitgegeven door banken behandeld als vreemd vermogen (de vergoeding hierop is aftrekbaar). Wij hebben geen reactie van onze Italiaanse collega's ontvangen op de vraag hoe zij aankijken tegen de ongelijke behandeling ten opzichte van andere ondernemingen en het staatssteunrisico.
  4. In Spanje en Frankrijk wordt hybride vermogen bijna altijd als vreemd vermogen gezien, dat geldt ook voor AT1 (AT1 is een vorm van hybride vermogen). De aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1 past al in het systeem; het is dan niet meer nodig om daar een regeling voor te treffen.
  5. Het is nog niet duidelijk of de vergoeding over AT1 in Zweden, Denemarken, Oostenrijk en België aftrekbaar zal zijn. In Zwitserland zal de vergoeding over AT1 naar verwachting wel aftrekbaar zijn.
  6. Wat betreft België zou de kwalificatie als eigen dan wel vreemd vermogen minder van belang kunnen zijn omdat België (voor alle ondernemingen) een forfaitaire (rente)aftrek op het eigen vermogen kent. Hierdoor is het verschil in kosten tussen vreemd en eigen vermogen beperkter. Dit is ook gepresenteerd als een van de doelstellingen van deze zogeheten notionele interestaftrek, naast het aantrekken van concernfinancieringsactiviteiten.
- Concluderend kan gesteld worden dat een flink aantal EU-lidstaten de vergoeding over AT1-instrumenten aftrekbaar zullen maken, maar dat er

ook een groep landen is die hierover nog geen beslissing hebben genomen. Mogelijk speelt het idee van een gelijk speelveld ook bij deze landen een rol. Alleen voor het VK hebben we relatief goed inzicht in de aanpak: banken zullen daar wettelijk worden uitgezonderd van andere bedrijven.

• art. 10, 2, a Wob

- Indien wij een wettelijke uitzondering alleen voor AT1 zouden maken, bestaat het risico van strijdigheid met het gelijkheidsbeginsel en van onrechtmatige staatssteun.
  - Bij het gelijkheidsbeginsel wordt gekeken naar het doel van de regeling en of de wetgever in redelijkheid tot het gemaakte onderscheid kon komen; beide hangen met elkaar samen. De motivering van de regeling moet de rechter voldoende argumenten kunnen geven om het gemaakte onderscheid goed te kunnen keuren. Een beroep op het gelijkheidsbeginsel wordt overigens in het overgrote deel van de gevallen afgewezen.
  - Het risico van verboden staatssteun is naar onze inschatting groter. Omdat sprake is van selectiviteit moet een dergelijke maatregel in beginsel worden gemeld bij de Europese Commissie (EC). art. 10, a, 2 Wob
- art. 10, 2, a Wob art. 10, 2, a Wob
- Klachten over verboden staatssteun aan banken zal de EC overigens in behandeling moeten nemen. Als alle lidstaten van oordeel zijn dat de vergoeding over AT1 aftrekbaar is of zou moeten zijn, vermindert dat de kans dat een dergelijke uitzondering als onrechtmatige staatssteun wordt aangemerkt.- Mocht u besluiten tot een wettelijke uitzondering alleen voor AT1, dan denken wij dat een deugdelijk voorbereide wetswijziging in 2014 gereed zou kunnen zijn en op 1 januari 2015 in werking zou kunnen treden, eventueel met terugwerkende kracht tot 1 januari 2014. Bij een wetswijziging zou niet alleen de aftrekbaarheid moeten worden geregeld, maar ook het niet van toepassing zijn van de deelnemingsvrijstelling, het niet verschuldigd zijn van dividendbelasting alsmede de fiscale gevolgen van afwaardering en conversie zowel bij de crediteur als bij de debiteur.

b) *Effect op kredietverlening*

- In de notitie DGB 2013/3685 gaven wij aan dat het niet langer aftrekbaar maken van AT1-instrumenten voor banken een negatief effect op de kredietverlening kan hebben. Hier werkt een aantal effecten tegen elkaar in. Aan de ene kant zou het niet langer aftrekbaar maken van AT1 een additionele lastenverzwaring zijn die bovenop andere beleidsinitiatieven komt die banken raken (bankenbelasting, ex ante DGS-heffing, eenmalige resolutieheffing). Aan de andere kant hebben banken nog verrekenbare verliezen uit het verleden, zullen banken AT1-instrumenten de komende jaren slechts geleidelijk aan uitgeven en zijn onder Basel 2 uitgegeven AT1-instrumenten (volgens de oude definitie van AT1) de komende jaren nog gedeeltelijk geldig onder het nieuwe Basel 3 regime.

- We hebben hierover gesproken met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), waarbij ING aanwezig was. Op de meeste van de genoemde aspecten in de vorige bullet, heeft dit onze inschatting over het potentiële effect op de kredietverlening niet veranderd.
  - Wel relevant is het punt van de verrekenbare verliezen uit het verleden. In de vorige notitie meldden we u dat banken nog veel verrekenbare verliezen hebben uit het verleden ('carry forward' verliezen): wanneer ze die opvoeren, zal de komende jaren relatief weinig Vpb worden afgedragen en is het punt van de al dan niet aftrekbaarheid van AT1 de komende periode daarom minder relevant. Echter, het effect op de schatkist aan de ene kant en wat banken hiervan merken aan de andere kant, is niet symmetrisch. Dit is een technische kwestie en heeft te maken met het feit dat de opbrengst voor de schatkist op kasbasis wordt bijgehouden, terwijl de balans van banken wordt opgemaakt op basis van IFRS/toezichtregels (CRD)¹. Kort samengevat komt het erop neer dat de compensabele verliezen eerder zijn ingelopen als de vergoeding over AT 1 vermogen niet aftrekbaar is. Banken zullen dus eerder weer winstbelasting moeten betalen, waardoor de versterking van de kapitaalpositie van banken mogelijk iets vertraagt. Bij gelijkblijvende of zelfs aangescherpte kapitaaleisen (zie hieronder bij de leverage ratio) kan dit een negatief effect op de kredietverlening hebben.
  - In hoeverre de hogere buffereisen effect hebben op de kredietverlening hangt ook af van de vraag of banken op markten weer kapitaal kunnen aantrekken. Op middellange termijn zijn ING, en ook ABN na verkoop, niet afgesloten van de kapitaalmarkt. Dit laat onverlet dat banken ondanks toegang tot de kapitaalmarkten ook dan nog steeds voor alternatieven zoals balansverkorting kunnen kiezen, omdat dit goedkoper kan zijn en/of minder weerstand (bij bijvoorbeeld bestaande aandeelhouders) oproept.
- c) *Relatie met leverage ratio*
- Sinds de vorige bespreking heeft het kabinet in de toekomstvisie op de bancaire sector besloten tot het streven naar een leverage ratio voor de systeemrelevante banken van minimaal 4%. Dit gaat verder dan de tot op heden gemaakte afspraken in Basel 3 en CRD-IV (3%). Wanneer de systeemrelevante banken in Nederland hiernaan zullen moeten voldoen, dan zal maximaal voor zo'n € 15 miljard aan extra kapitaal moeten worden opgehaald bovenop het kapitaal dat sowieso de komende jaren nog moet worden opgehaald om aan alle eisen van Basel 3/CRD-IV te voldoen (laatste stand: € 27 miljard). Dit hoeft niet op korte termijn te gebeuren, banken hebben tot en met 2018 de tijd om aan de eisen van Basel 3/CRD-IV te voldoen, maar is niettemin van belang. Kapitaal voldoet volgens CRD-IV aan de leverage ratio eisen wanneer het van de beste kwaliteit is (aandelenkapitaal → *common equity tier 1*) of één na beste kwaliteit (AT1).
  - Het niet aftrekbaar maken van de vergoeding over AT1 zal het voor banken duurder maken om aan dit kabinetsstreven te voldoen, omdat aftrekbare AT1-instrumenten voor banken de goedkoopste en snelste manier zijn om de leverage ratio te verhogen (core tier 1 kapitaal kan alleen worden verhoogd via winstinhouding of emissie van nieuwe

¹ Voor de berekening van het kapitaal onder CRD IV geldt dat een zogeheten 'actieve belastingglatentie' uit hoofde van verrekenbare verliezen als kapitaal mag worden meegenomen, mits er voldoende 'passieve belastingglatenties' tegenover staan. Niet-aftrekbaarheid van AT1 betekent in dat geval minder actieve belastingglatenties, waardoor het totale kapitaal van banken onder de CRD-regels minder hoog kan uitvallen.

aandelen na goedkeuring van een AVA; AT1 kan het bankbestuur doorgaans veel sneller uitgeven).

- Daar staat wel tegenover dat afrekbaarheid van de vergoeding over AT1 het relatief gezien minder aantrekkelijk maakt om aandelen (=versterking van de buffers met de beste vorm van kapitaal) uit te geven. Als AT1 fiscaal gelijk behandeld wordt met aandelen, zullen banken mogelijk meer aandelen uitgeven, waardoor meer van hun buffers van de beste kwaliteit zijn. Als gevolg hiervan zal de risicopremie op andere vermogenscomponenten waarschijnlijk dalen, waardoor een deel van de hogere kosten van de uitgifte van aandelen wordt goedge maakt (Modigliani-Miller theorema).

d) *Relatie met andere beleidsinitiatieven*

- Tijdens de bespreking op 11 juli gaf u (Staatssecretaris) aan dat in principe ook andere compenserende beleidsmaatregelen kunnen worden genomen wanneer voor niet-afrekbaarheid van de vergoeding over AT1 zou worden gekozen.
- Het niet-afrekbaar maken van de vergoeding over AT1 is een lastenverzwaring voor de banken. Economisch gezien maakt het daarom voor banken inderdaad niet uit of voor wel-afrekbaarheid wordt gekozen, of dat voor niet-afrekbaarheid wordt gekozen maar dat bijvoorbeeld voor hetzelfde bedrag (zo'n € 350 miljoen structureel per jaar) de bankenbelasting wordt verlaagd. Voordeel van deze optie is dat de verschillende componenten van het eigen vermogen (uitgifte nieuwe aandelen en AT 1) fiscaal gelijk behandeld worden. Anderzijds zou de wel-afrekbaarheid van de vergoeding over AT1 zorgen voor een gelijke fiscale behandeling van alle hybride kapitaalsinstrumenten. Hieronder vallen immers ook tier 2 instrumenten zoals bepaalde achtergestelde schulden (deze tier 2 instrumenten zijn en blijven afrekbaar).
- In theorie kan niet-afrekbaarheid van de vergoeding over AT1 ook gecombineerd worden met een verlaging van de ex ante DGS-heffing. Deze heffing zal in Nederland immers met 1% twee keer zo hoog zijn als de 0,5% die in de Ecofin Raad is afgesproken (1% is zo'n € 400 miljoen; 0,5% dus zo'n € 200 miljoen). Waarbij wel geldt dat de DGS-heffing bij banken terecht komt via een onderlinge verzekering, terwijl niet afrekbaarheid of verlaging van de bankenbelasting, de algemene middelen verhoogt. Ook geldt dat aard en doel van de bankenbelasting en de DGS-heffing vanzelfsprekend wel duidelijk verschillen van de al dan niet afrekbaarheid van AT1.
- Ook dient te worden opgemerkt dat de Europese afspraken over de hoogte van de DGS-heffing nog niet zijn uitgekristalliseerd (zo wil het EP een hogere heffing dan 0,5%). In algemene zin zal de hoogte van dit soort bijdragen en heffingen in toenemende mate in Europees verband worden afgesproken.

TER BESPREKING EN BESLISSING
Aan
de Minister
de Staatssecretaris

uiterlijk 10/9 retour

*bevragen zodat we
weten hoe Duitsland
hier mee omgaat en in con-
sultatie met alle andere
heffingen*

notitie

Fiscale behandeling Additional Tier 1

Directie Directe Belastingen
Inlichtingen

Datum
5 september 2013
Notitienummer
DB/2013/415

Rubriek
Vennootschapsbelasting;
algemeen

Auteur

Paraaf de Minister	Paraaf de Staatssecretaris	Via SG	Via MT DGBel	Via DGFZ
		<i>2/9 → cc</i>	<i>tel. ell.</i>	<i>tel. ell.</i>
Medeparaaf AFZ	Medeparaaf AFEP	Medeparaaf FM	Medeparaaf AFP	
<i>6/9/13</i>	<i>9/9</i>	<i>7/9</i>	<i>6/9</i>	

Van directeur DB *6/9*

Fiscaliteit *6/9*

FM/F *6/9*

Kopie aan 2xPA Communicatie

Bijlagen
NO DGB 2013/3685

Aanleiding

In de notitie DGB 2013/3685 van 5 juli 2013 (zie bijlage) hebben wij de keuze geschetst tussen het wel of niet aftrekbaar houden van de vergoeding over additioneel tier 1 vermogen (AT1) dat banken de komende jaren zullen moeten aantrekken om aan de kapitaalrequisieten uit Basel 3/CRD-IV te voldoen. De Belastingdienst stelt zich op het standpunt dat AT1 vanwege de aangepaste criteria in CRD-IV onder de huidige wet- en regelgeving niet langer als vreemd vermogen moet worden aangemerkt. Op 11 juli jl. is deze kwestie met u beiden besproken. Naar aanleiding van deze bespreking hebben we gepoogd nog een slag dieper te kijken a) hoe andere Europese landen hier mee omgaan, b) en c) wat de gevolgen zijn voor de kredietverlening en d) waar compensatie denkbaar is bij andere beleidsmaatregelen waar banken mee geconfronteerd worden, mocht voor niet-aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1 worden gekozen.

Beslispunten

1. Vindt u dat de vergoeding over AT1 aftrekbaar zou moeten zijn?
2. Indien de vergoeding over AT1 aftrekbaar zou moeten worden, zou de aftrekbaarheid zich dan ook uit moeten strekken tot vergelijkbare vormen van hybride kapitaal dat door andere, niet-bancaire, ondernemingen wordt uitgegeven? Zo ja, dan leidt dit tot een budgettaire derving die op termijn kan oplopen tot enkele honderden miljoenen euro's, waarvoor dekking moet worden gevonden. Indien de aftrekbaarheid wettelijk beperkt zou worden tot AT1, dat alleen door banken kan worden uitgegeven, bestaat het risico van strijdigheid met het gelijkheidsbeginsel en onrechtmatige staatssteun. Dan zou alsnog de aftrekbaarheid moeten worden toegestaan voor de vergelijkbare vormen van hybride kapitaal met als gevolg de bovengenoemde budgettaire derving die gedekt moet worden.

p. 2-4 van deze notitie bevat geen nieuwe info in vergelijking met de voor deze notitie opgenomen notitie aan de Minister

aandelen na goedkeuring van een AVA; AT1 kan het bankbestuur doorgaans veel sneller uitgeven).

- Daar staat wel tegenover dat aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1 het relatief gezien minder aantrekkelijk maakt om aandelen (=versterking van de buffers met de beste vorm van kapitaal) uit te geven. Als AT1 fiscaal gelijk behandeld wordt met aandelen, zullen banken mogelijk meer aandelen uitgeven, waardoor meer van hun buffers van de beste kwaliteit zijn. Als gevolg hiervan zal de risicopremie op andere vermogenscomponenten waarschijnlijk dalen, waardoor een deel van de hogere kosten van de uitgifte van aandelen wordt goedge maakt (Modigliani-Miller theorema).

d) *Relatie met andere beleidsinitiatieven*

- Tijdens de bespreking op 11 juli gaf u (Staatssecretaris) aan dat in principe ook andere compenserende beleidsmaatregelen kunnen worden genomen wanneer voor niet-aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1 zou worden gekozen.
- Het niet-aftrekbaar maken van de vergoeding over AT1 is een lastenverzwaring voor de banken. Economisch gezien maakt het daarom voor banken inderdaad niet uit of voor wel-aftrekbaarheid wordt gekozen, of dat voor niet-aftrekbaarheid wordt gekozen maar dat bijvoorbeeld voor hetzelfde bedrag (zo'n € 350 miljoen structureel per jaar) de bankenbelasting wordt verlaagd. Voordeel van deze optie is dat de verschillende componenten van het eigen vermogen (uitgifte nieuwe aandelen en AT 1) fiscaal gelijk behandeld worden. Anderzijds zou de wel-aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1 zorgen voor een gelijke fiscale behandeling van alle hybride kapitaalsinstrumenten. Hieronder vallen immers ook tier 2 instrumenten zoals bepaalde achtergestelde schulden (deze tier 2 instrumenten zijn en blijven aftrekbaar).
- In theorie kan niet-aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1 ook gecombineerd worden met een verlaging van de ex ante DGS-heffing. Deze heffing zal in Nederland immers met 1% twee keer zo hoog zijn als de 0,5% die in de Ecofin Raad is afgesproken (1% is zo'n € 400 miljoen; 0,5% dus zo'n € 200 miljoen). Waarbij wel geldt dat de DGS-heffing bij banken terechtkomt via een onderlinge verzekering, terwijl niet aftrekbaarheid of verlaging van de bankenbelasting, de algemene middelen verhoogt. Ook geldt dat aard en doel van de bankenbelasting en de DGS-heffing vanzelfsprekend wel duidelijk verschillen van de al dan niet aftrekbaarheid van AT1.
- Ook dient te worden opgemerkt dat de Europese afspraken over de hoogte van de DGS-heffing nog niet zijn uitgekristalliseerd (zo wil het EP een hogere heffing dan 0,5%). In algemene zin zal de hoogte van dit soort bijdragen en heffingen in toenemende mate in Europees verband worden afgesproken.

?

AT1 aftrekbaar:

- onekheid / eenvoud
- aansluiting bij andere landen
- juridisch risico kleiner

Ministerie van Financiën

TER BESPREKING EN BESLISSING (VOOR 31 OKTOBER)

Aan de Minister de Staatssecretaris

Bespreken met Vigtboef / Salden.

Directie Directe Belastingen Inlichtingen

[Redacted box]

Datum 17 oktober 2013

Notitie nummer DB/2013/483 N

Rubriek Vennootschapsbelasting; algemeen

Auteur

[Redacted box]

notitie

Fiscale behandeling Additional Tier 1

Paraaf de Minister	Paraaf Staatssecretaris	Via SG	Via MT DGBel.
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
Medeparaaf AFZ 17/10/13	Medeparaaf AFEP 17/10	Medeparaaf DEN 17/10	Medeparaaf AFBL 17/10

Van [Redacted] DB
Fiscaliteit: [Redacted] 17/10
FM/FS

Aanleiding

Uw (minister) vragen op de notitie DB 2013/415. De nummering hieronder correspondeert met de nummering van uw opmerkingen op die notitie. Voor de ontbrekende nummers is geen beantwoording nodig.

Beslispunt

Tevens willen wij u het volgende beslispunt voorleggen:

- wilt u dat de vergoeding over AT1 ook onder Basel 3 aftrekbaar zal zijn (dit heeft de voorkeur van DGfZ en FM); of (als alternatief)
- wilt u een gerichte vermogensaf trek voor banken invoeren (voorkeur AFEP)?

Overigens zou u ook nog kunnen wachten op Duitsland en voorlopig nog geen duidelijkheid bieden aan de banken, hetgeen wij niet adviseren.

Voor meer informatie over relevante afwegingen bij de aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1-vermogen, verwijzen wij naar de (kernpunten van) twee voorgaande notities die over dit onderwerp aan u gericht zijn (zie bijlagen).

Kern

- In punt 2 vraagt u (minister) wanneer een beslissing nodig is. Er is geen specifieke datum waarop Nederland verplicht is een besluit over al dan niet aftrekbaarheid te nemen. Een 'natuurlijke' deadline is een politiek besluit hierover voorafgaande aan de inwerkingtreding van de nieuwe kapitaaleisen van CRD-IV (1 januari 2014). De banken dringen aan op een spoedige beslissing. De gewenste duidelijkheid van de landen die nog geen beslissing hebben genomen (waaronder Duitsland) is niet op korte termijn te verwachten.
- In punt 3 vraagt u waarom de vergoeding op het eigen vermogen fiscaal niet aftrekbaar is, terwijl de vergoeding op het vreemde vermogen wel ten laste van het resultaat gebracht kan worden. Dit verschil heeft een lange historische achtergrond en is gebruikelijk in de meeste landen. Het wordt

Kopie aan 2xPA Communicatie
Bijlagen Memo alternatieve vermogensaf trek banken
NO DGB 2013/3685
NO DB 2013/415

- desalniettemin bekritiseerd door economen, vanwege de prikkel tot het financieren met vreemd vermogen. In 2010 heeft de Studiecommissie belastingstelsel hiervoor verscheidene alternatieven onderzocht, waaronder een vermogensaftrek en -bijtelling die echter voorlopig (in ieder geval al om budgettaire redenen) niet haalbaar is. Als creatief alternatief voor het aftrekbaar maken van de vergoeding over AT1-kapitaal zou bekeken kunnen worden of alleen voor banken een vermogensaftrek van de Vpb mogelijk is op basis van het totale tier 1 kapitaal (aandelen en hybride).
- In punt 4 stelt u (minister) een lagere DGS-heffing voor ter compensatie voor de banken voor het niet aftrekbaar zijn van de AT1-vergoeding. Bij de eerder verstrekte informatie dient echter een belangrijke kanttekening geplaatst te worden, namelijk dat de ruimte om de DGS-bijdrage te verlagen volledig afhankelijk is van de uitkomst van de triloo-gonderhandeling over de herziening van de DGS richtlijn (DGSD). Tevens zal een verlaging van de DGS-heffing nooit het gehele gemis aan aftrek van de AT1-vergoeding kunnen compenseren.

Toelichting

2 en 6. Wanneer is een beslissing nodig?

- U (minister) schreef op de vorige notitie dat u de voorkeur heeft te wachten op Duitsland en andere landen. De staatssecretaris deelt deze lijn. Maar als nu een besluit genomen zou moeten worden, gaf u aan een voorkeur te hebben voor de vormgeving die ook in het Verenigd Koninkrijk is gekozen: een wettelijke uitzondering voor alleen banken op grond waarvan de vergoeding over AT1-kapitaal aftrekbaar is.
- Er is geen specifieke datum waarop Nederland verplicht is een besluit over al dan niet aftrekbaarheid te nemen. Een voor de hand liggende deadline is een politiek besluit hierover voorafgaande aan de inwerkingtreding van de nieuwe kapitaaleisen van CRD-IV (1 januari 2014). Hierbinnen kan het wenselijk zijn dat een politiek besluit wordt genomen voordat de implementatie van het CRD-pakket naar de Tweede Kamer wordt verzonden (waarschijnlijk medio november), zodat een standpunt is ingenomen mocht de Kamer hier al naar vragen tijdens de behandeling van de CRD-wetgeving. De nieuwe kapitaaleisen voor banken en beleggingsondernemingen van CRD-IV bevatten afspraken over de hoeveelheid AT1-kapitaal die banken zullen moeten aanhouden, de eisen waaraan dit kapitaal qua vormgeving moet voldoen en het tempo waarin deze ingefaseerd dienen te worden. De banken dringen aan op duidelijkheid over de fiscale voorwaarden waaronder AT1-kapitaal uitgegeven kan worden omdat dit erg relevant is voor de infaseringsplannen richting de CRD-IV eisen die ook de toezichthouder van hen verlangt. Het plannen en in de markt zetten van AT1-instrumenten kost immers tijd.
- Het is nu niet meer haalbaar om voor 1 januari 2014 de wet te wijzigen¹, maar er kan, vooruitlopend op wetgeving, een goedkeurend beleidsbesluit worden uitgebracht waarmee duidelijkheid wordt geboden. Deze duidelijkheid wordt niet alleen door de banken maar ook door de Belastingdienst gewenst.² Onze inschatting is dat het drie maanden vergt om een deugdelijke wetwijziging maken die de aftrekbaarheid regelt. Die bepaling zou kunnen worden opgenomen in de fiscale verzamelwet die in het eerste kwartaal van 2014 naar de Kamer zal worden gestuurd.
- Een tweede reden om op korte termijn te komen tot een besluit is dat dit bestuurlijk gezien betamelijk is. De banken hebben ca. twee jaar geleden al

¹ Zoals aangegeven in de vorige notitie is inwerkingtreding van een dergelijke wet per 1 januari 2015 haalbaar, eventueel met terugwerkende kracht tot 1 januari 2014.

² De Belastingdienst kan dan gericht omgaan met al lopende vooroverleg casus.

de eerste vragen gesteld hoe AT1 onder Basel 3/CRD-IV fiscaal moet worden behandeld, en krijgt hier sindsdien ook regelmatig vervolgvragen over. Ook de directeur FM wordt regelmatig over dit onderwerp aangesproken. De Belastingdienst heeft medio dit jaar het standpunt naar buiten gebracht dat AT1 op grond van de bestaande regelgeving fiscaal moet worden gezien als eigen vermogen en dat het ministerie nu de beleidsmatige beslissing moet nemen of de huidige fiscale behandeling van AT1 gecontinueerd wordt of dat een andere fiscale behandeling wenselijk is. Nadat de Belastingdienst een standpunt had ingenomen, is de afgelopen maanden ook nagedacht over een alternatief, een gerichte vermogensaftrek is daarvan het best haalbaar.

- Wij verwachten op korte termijn geen nieuwe inzichten die de beslissing wel/niet aftrekbaarheid van AT1 significant zouden beïnvloeden.
- Uitstel van een beslissing biedt het voordeel dat meer duidelijkheid kan worden verkregen over wat andere Europese landen doen die nog geen besluit genomen hebben (DUI, DK, ZWE, OOS). De vraag is echter of we op korte termijn duidelijkheid van Duitsland kunnen verwachten. We vernamen dat in Duitsland een werkgroep is opgericht met daarin de federale overheid en de deelstaten vertegenwoordigd, om naar dit onderwerp te kijken. Dit komt omdat in Duitsland een substantieel deel van het bankenlandschap in handen is (en blijft) van de deelstaten (Landesbanken). Het vraagstuk wel/geen aftrekbaarheid van AT1 is in Duitsland dan ook veel meer dan in Nederland een verdelingsvraagstuk tussen de verschillende lagen van de overheid: deelstaten profiteren *ceteris paribus* van hogere winstafdrachten bij aftrekbaarheid van AT1, op kosten van de federale overheid. Het Nederlands bankenlandschap is veel meer vergelijkbaar met dat van het VK of Frankrijk.
- Uitstel kent ook nadelen (aanvullend op bovengenoemde redenen om snel duidelijkheid te geven). Uitstel zou het tempo waarin banken de kapitaalposities versterken iets kunnen vertragen. Ook zou het een beperkt additioneel negatief effect op kredietverlening kunnen hebben³. Zolang geen duidelijkheid bestaat over de fiscale behandeling, is onze verwachting dat banken geen AT1-instrumenten zullen uitgeven die aan de CRD-IV elsen voldoen. Immers, wel of geen aftrekbaarheid heeft een groot effect op de beprijzing van deze instrumenten (niet-aftrekbaarheid verhoogt de kosten van de coupon met zo'n 30%). Ondergrens bij deze mogelijke vertraging zijn de minimale elsen die CRD-IV stelt aan de hoeveelheid AT1-instrumenten die zullen moeten worden aangehouden door banken en de vereiste infasering hiervan.⁴ Ook zullen banken het grootste deel van de buffers waarschijnlijk kunnen opbouwen met ingehouden winst.
- De kans op een effect op de kredietverlening is groter wanneer banken de uitgifte van AT1-instrumenten uitstellen, maar onder druk van toezichthouders en marktpartijen toch verbeteringen in de kapitaalratio's

³ Bovenop de potentiële negatieve effecten op de kredietverlening wanneer vervolgens besloten zou worden tot niet-aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1, zie notities DB 2013/415 en DGB 2013/3685.

⁴ Minimaal 1,5% van de risicogewogen activa van een bank moet uit AT1-instrumenten bestaan vanaf eind 2014. Oude AT1-instrumenten uitgegeven voorafgaande aan CRD-IV mogen hier in 2014 nog voor 60% tot 80% in meetellen. Dit loopt af naar 0% uiterlijk in 2016-2021 (afhankelijk van hoe streng de nationale toezichthouder is). Daarnaast dienen banken volgens CRD-IV uiterlijk in 2018 aan de leverage ratio te voldoen; initieel in internationaal verband op minimaal 3% gesteld. Om hieraan te voldoen mag ook AT1 worden uitgegeven.

willen laten zien⁵ terwijl ze tegelijkertijd niet in staat zijn of er niet de voorkeur aan geven aandelen uit te geven. Gevolg hiervan kan zijn dat eerder naar alternatieven zal worden gegrepen, waarvan het beperken van de kredietverlening er een is.

3. Waarom is de vergoeding over eigen vermogen niet aftrekbaar en over vreemd vermogen wel?

- De vergoeding over vreemd vermogen, rente, is commercieel gezien een kostenpost en komt in beginsel in mindering bij het bepalen van de winst (winstbepaling).
- De vergoeding over eigen vermogen, dividend, wordt betaald uit de winst en is daarom niet aftrekbaar (winstbestemming).
- De verschillende behandeling van eigen en vreemd vermogen geeft een prikkel voor de financiering met vreemd vermogen en wordt daarom bekritiseerd door economen.
- De Studiecommissie belastingstelsel heeft in 2010 verscheidene alternatieven onderzocht om te komen tot een gelijkere behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen, zoals het defiscaliseren van rente (niet belast, maar ook niet aftrekbaar) en een vermogensaftrek in combinatie met een bijtelling. De achtergrond hiervan was dat een oplossing werd gezocht om bepaalde vormen van bovenmatige aftrek tegen te gaan en om te onderzoeken of concernfinanciering vanuit Nederland (weer) aantrekkelijk zou kunnen worden gemaakt.
- Generieke defiscalisering van rente is nadelig voor de concurrentiepositie van het in Nederland actieve bedrijfsleven aangezien de kosten van het aantrekken van financiering in vergelijking met het buitenland fors hoger worden. Defiscalisering is wel voordelig voor banken; immers banken ontvangen meer rente dan ze betalen. Dit zou betekenen dat banken de facto zouden zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting, hetgeen niet wenselijk is.
- Een generieke vermogensaftrek biedt nieuwe mogelijkheden voor belastingplanning en leidt tot een grote budgettaire derving. De Belgische vermogensaftrek (voor alle ondernemingen) is geen na te volgen voorbeeld. De kosten daarvan zijn vermoedelijk veel hoger dan de bij invoering begrote € 0,5 miljard, reden waarom de Belgische regering nu maatregelen heeft voorgesteld waarmee het voordeel van de vermogensaftrek deels wordt teruggenomen.
- Een generieke vermogensaftrek in combinatie met een bijtelling is kansrijker maar leidt nog altijd tot een budgettaire derving van ca. € 1,5 miljard en is vanwege de ingrijpende gevolgen voor belastingplichtigen voorlopig niet haalbaar.
- Een gerichte vermogensaftrek alleen voor banken op basis van het tier 1 kapitaal van banken heeft minder bezwaren op het gebied van belastingplanning, maar is net als aftrekbaarheid van AT1 voor alleen banken ook niet zonder juridische risico's. Wij verwijzen verder naar het bijgevoegde memo over de gerichte vermogensaftrek. Dit alternatief is (nog) niet bij de banken bekend.

4. Lagere DGS-heffing i.p.v. aftrekbaarheid AT1

- Een optie die eerder is geschetst om de niet-aftrekbaarheid van de vergoeding over de AT1 te compenseren, is een verlaging van de bijdrage aan het ex ante gefinancierde DGS. Hier dient echter een belangrijke

⁵ Op dit moment speelt dit bijvoorbeeld rondom de leverage ratio: deze is pas vanaf 2018 blindend, maar banken die nu nog niet op 3% zitten proberen dit al veel eerder te bereiken.

kanttekening bij geplaatst te worden, namelijk dat de ruimte om de DGS-bijdrage te verlagen volledig afhankelijk is van de uitkomst van de triloo-gonderhandelling over de herziening van de DGS richtlijn (DGSD).

- Het Nederlandse ex ante gefinancierde DGS dat in juli 2015 in werking treedt, zal een fondsomvang krijgen van 1% van de gedekte deposito's, door de banken op te bouwen in 15 jaar. Dit betekent dat banken jaarlijks ongeveer €300 mln aan het DGS zullen betalen.
- De minimale fondsomvang van het Nederlandse DGS wordt bepaald door de DGSD. In het reeds in 2011 bereikte Raadsakkoord (GA) over de DGSD is een fondsomvang van 0,5% van de gedekte deposito's overeengekomen. Naar onze verwachting zal naar aanleiding van de nog lopende triloo-gonderhandelingen de uiteindelijke minimale fondsomvang rond de 0,7% komen te liggen. Afhankelijk van de in de DGSD overeengekomen opbouwperiode (10 of 15 jaar) kan er dan al dan niet ruimte gevonden worden bij het DGS om *deels* compensatie te vinden voor eventuele niet-aftrekbaarheid van de vergoeding over de AT1. Een keuze voor niet-aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1 zou banken structureel zo'n € 350 miljoen per jaar schelen; ongeacht de uitkomst van de onderhandelingen met het EP zal dit nooit helemaal via een lagere DGS-heffing gecompenseerd kunnen worden. In het 'meest gunstige' geval zou via een lagere DGS-heffing € 150 miljoen per jaar compensatie kunnen worden geboden. In het meer waarschijnlijke geval is geen compensatie vanuit DGS beschikbaar (zie toelichting en tabel). Een akkoord tussen de Raad, het Europees Parlement (EP) en de Europese Commissie (EC) wordt eind van dit jaar verwacht.
- Een compensatie via de DGS-heffing heeft wel als voordeel dat de belasting op AT-1 aan de rijksbegroting kan worden toegevoegd. Structureel dus zo'n € 300 mln per jaar, al zal dit de eerste jaren niet tot een kasstroom leiden vanwege compensabele verliezen.

Verdere toelichting optie lagere DGS-heffing

- Vooruitlopend op de nog steeds in onderhandeling zijnde herziening van de DGSD heeft Nederland in 2012 gekozen voor een ex ante gefinancierd DGS waarbij de banken in 15 jaar tijd gezamenlijk een fonds moeten opbouwen van 1% van de gedekte deposito's (exclusief risicobijdragen). Op dit moment wordt een kleine € 450 mrd aan deposito's door het DGS gedekt. Dat betekent een totaal fonds van ongeveer € 4,5 mrd in huidige termen, oftewel een jaarlijkse bijdrage van € 300 mln.
- De hoogte van de fondsomvang is onderdeel van de DGSD. In de GA over de DGSD is een minimum fondsomvang van 0,5% van de gedekte deposito's opgenomen. Het EP en de EC hebben altijd gepleit voor een groter fonds, namelijk 1,5% van de gedekte deposito's, en zij achtten destijds een fonds van 0,5% onacceptabel. De Nederlandse inzet was eerder dat een fonds van 1,5% te hoog was, maar 0,5% eigenlijk te laag. Nederland heeft daarom, in lijn met de eigen vormgeving van de AMvB ex ante financiering DGS, eerder aangegeven in te kunnen stemmen met een fonds van 1%, waarbij dit maximumharmonisatie zou kunnen zijn.
- Met de komst van de BRRD en het toekomstige SRM is de noodzaak voor een dergelijk groot fonds echter afgenomen. Door de vormgeving van de BRRD (met name de nieuwe rangorde van schulden, waarbij DGS pas na de andere ongedekte schulden aan de lat staat) zal slechts bij uitzonderlijke zeer grote verliezen bij grootbanken een groot DGS-fonds nodig zijn, namelijk als het DGS *geball-ind* moet worden. Voor kleinere banken die wel in faillissement gaan is een dergelijk groot DGS-fonds ook niet nodig. Door de nieuwe rangorde zal ook bij deze banken het beslag op het DGS kleiner

zijn, en dit beslag kan relatief makkelijk ex-post over de sector worden omgeslagen.

- De NL inzet in de trilogonderhandelingen is nu dan ook om vast te houden aan het GA-akkoord, d.w.z. een fondsomvang van 0,5%. We hebben de indruk dat de EC inmiddels ook een minder groot fonds voor ogen heeft (1%). Tevens gebaseerd op de fondsomvang in de BRRD zal naar onze verwachting het trilogakkoord uitkomen op een DGS-fondsomvang van ongeveer 0,7%. Dit zou voor NL resulteren in een fonds van € 3,15 mrd en een jaarlijkse bijdrage van de banken aan het DGS van € 210 mln.
- Ter discussie staat echter ook de opbouwperiode. De GA kwam een opbouwperiode van 15 jaar overeen. Het valt zeker niet uit te sluiten dat het trilogakkoord uitkomt op een opbouwperiode van 10 jaar. Een periode van 10 jaar zou immers aansluiten bij de opbouwperiode die in de BRRD gehanteerd wordt voor het resolutiefonds. In plaats van een jaarlijkse bijdrage van Nederlandse banken aan het DGS van € 210 mln, moeten banken dan jaarlijks € 315 mln bijdragen. Een verlaging van de fondsomvang naar 0,7% met tevens een verkorting van de opbouwperiode naar 10 jaar leidt er dus toe dat er bij het DGS de eerste tijd geen compensatie gevonden kan worden wanneer gekozen zou worden voor niet-afrekbaarheid van de vergoeding over AT1 (zie voor een overzicht van de mogelijke scenario's de tabel hieronder). Wanneer het EP de GA zou aanhouden, dan is met een opbouwperiode van 15 jaar en een fondsomvang van 0,5% maximaal 150 miljoen per jaar beschikbaar aan lagere DGS-heffing ter compensatie van geen afrekbaarheid van AT1. Wanneer Raad en EP een opbouwperiode van 10 jaar en fondsomvang van 0,7% overeen zouden komen, is geen compensatie beschikbaar vanuit de DGS-heffing (zie tabel).

Tabel: Jaarlijkse bijdragen aan NL DGS (mln) afhankelijk van vormgeving (fondsomvang en opbouwperiode)

		0,5%	0,7%
15 jaar	0	210	150
10 jaar			225

Bijlage: memo alternatieve vermogensaftrek banken

Aanleiding

De Belastingdienst heeft onlangs geoordeeld dat rentebetalingen op hybride vermogenstitels (*additional tier one* kapitaal/AT1) die voldoen aan de nieuwe strengere Basel 3 criteria, niet langer aftrekbaar zijn van de winstbelasting. Om dit te compenseren zou de fiscale wetgeving kunnen worden aangepast, zodanig dat voor banken een uitzondering wordt gemaakt en voor hen de vergoeding over AT1-Instrumenten (weer) aftrekbaar wordt. Een alternatief is om een vermogensaftrek te creëren voor zowel eigen vermogen als hybride vermogen van banken, opdat de overheid hybride kapitaal niet in grotere mate fiscaal subsidieert dan eigen vermogen. Deze notitie gaat in op dit alternatief.

Alternatief: een vermogensaftrek voor banken

- Een alternatief voor de continuering van de aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1-Instrumenten, is een compensatie voor banken voor het verlies aan aftrekbaarheid door een nieuwe vermogensaftrek op basis van het totale kapitaal. Voor banken is er dan geen fiscaal onderscheid tussen de verschillende componenten van het (kern)kapitaal. Het (kern)kapitaal (= tier 1 kapitaal) bestaat uit eigen vermogen (common equity tier 1/CET1 = grofweg aandelenkapitaal en ingehouden winsten) en uitgegeven hybride AT1-Instrumenten.
- De doelstellingen van zo'n vermogensaftrek zijn aldus: 1) het wegvallen van de aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1-Instrumenten weer aan banken teruggeven en 2) dit zo te doen dat geen fiscaal onderscheid meer bestaat tussen de verschillende componenten van het kernkapitaal van banken. Overigens zou ook bij een vermogensaftrek, tier 2 kapitaal (ook onderdeel van de CRD-IV kapitaaleisen voor banken) wel aftrekbaar blijven. Tier 2 kapitaal bestaat onder meer uit langlopende achtergestelde leningen die banken uitgeven.
- De lastenverhoging voor banken van het wegvallen van de aftrekbaarheid van AT1 is geraamd op circa € 350 miljoen structureel per jaar (de komende jaren is dit lager in verband met compensabele verliezen en geleidelijke infasering van Basel III/CRD-IV). Het totale tier 1 kapitaal van banken bedraagt op dit moment grofweg zo'n € 125 miljard euro. Dit is een grote grondslag: een kleine aftrekpost van circa 1,1 procent is in principe dus voldoende om het verlies aan aftrekbaarheid op AT1 Instrumenten terug te geven aan de banken.
- Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat het tier 1 kapitaal niet constant is (loopt bijvoorbeeld nog op de komende jaren en zal ook bij groeiende bankbalansen weer dienen toe te nemen) zodat het in de praktijk lastig kan zijn de totale derving van de vermogensaftrek op structureel € 350 miljoen vast te pinnen of het equivalente bedrag dat zou resulteren uit AT1 aftrek bij groter groeiende bankbalansen.
  - Deze mogelijk oploep van de aftrekpost bij toenemend tier 1 kapitaal wordt echter ruimschoots gecompenseerd door een lagere aftrek op vreemd vermogen (bij gelijk blijvende balansen). Een toename van tier 1 kapitaal impliceert immers dat banken minder vreemd vermogen hoeven aan te trekken. De renteaftrek op vreemd vermogen is hoger dan de geraamde circa 1,1 procent kapitaalafrek, zodat de totale aftrek daalt.
  - Bij toenemende balansgroei zouden banken zowel van de aftrek op vreemd vermogen als van een vermogensaftrek profiteren: het gaat in dit geval immers niet om een switch tussen EV en VV maar om een groei van beiden. De budgettaire derving zal dan navenant groter zijn dan € 350 miljoen. Bij grotere balansen, en dus omzet, zal naar verwachting wel de winst en daarmee winstbelasting toenemen. Deze ontwikkeling zou echter sowieso plaatsvinden bij grotere balansen, of nu wel of niet voor een vermogensaftrek gekozen zou worden.

als die
is
waars
dan de
fiscus
budgettaire
derving
op p.3

- Het maakt voor het *totale* bankwezen niet uit of het voordeel neerslaat bij alleen AT1-instrumenten of via een vermogensaftrek bij zowel het eigen vermogen als bij het hybride kapitaal. Wel treedt een vorm van herverdeling op van banken met relatief meer AT1-vermogen naar banken met relatief meer CET1-vermogen: immers over AT1 vervalt de bestaande aftrek en komt een geringere aftrek terug, terwijl CET1 nooit aftrekbaar is geweest en nu wel een fiscaal voordeel zou krijgen. In welke mate precies herverdeling optreedt is ex ante lastig in te schatten. Sommige banken kunnen een cadeau in de schoot geworpen krijgen: BNG en NWB financieren zich bijvoorbeeld deels met CET1 en niet met AT1, en kunnen dan ineens aanspraak maken op een vermogensaftrek. Los van BNG en NWB zijn in het algemeen banken met relatief veel eigen vermogen in eerste instantie beter af. Natuurlijk kan dit voor andere banken dan wel als prikkel dienen het eigen vermogen verder te versterken (al zullen de banken ook met een vermogensaftrek vermoedelijk niet veel ambitieuzer zijn dan de minimale eisen t.a.v. het totale tier 1 kapitaal zoals gespecificeerd in CRD-IV).
- Vergelijkbaar met wanneer gekozen zou worden voor de continuering van de aftrekbaarheid van AT1, zou een alternatief in de vorm van een vermogensaftrek ook een wetsvoorstel vergen. Qua tijdsplanning zou dit naar verwachting ongeveer even lang duren. Het punt van de verrekenbare verliezen bij de aftrekbaarheid van AT1, speelt evenzeer bij de vermogensaftrek (het bedrag van € 350 miljoen zal nog niet de komende jaren, maar wel structureel worden bereikt).

Structurele effecten

- Economisch gezien is er geen reden de fiscale behandeling van hybride kapitaal te bevoordelen ten opzichte van eigen vermogen (dit argument geldt breder dan banken, maar de relatief lage eigen vermogenfinanciering van banken is een aandachtspunt op zich). De optie van een kapitaalafretpost maakt de fiscale behandeling van CET1 en AT1 gelijk omdat beide voor de vermogensaftrek in aanmerking zouden komen. Overheden creëren via aftrekbaarheid van vreemd vermogen een perverse prikkel, banken (en andere bedrijven) worden zo beloond meer risico te nemen. Het voorstel van een kapitaalafretpost is een stap in die richting. Het neemt het fiscale nadeel weg dat eigen vermogen duurder maakt dan AT1. De kosten voor banken tussen het uitgeven van aandelen en uitgifte van AT1 worden hiermee verkleind.
- Omdat CET1 en AT1 in deze optie gelijk behandeld worden, neemt de kans toe dat banken vaker zouden kiezen voor het versterken van CET1 (extra inhouden winsten of aandelenemissie) in plaats van de uitgifte van AT1. Eigen vermogen is om twee redenen een betere buffer dan hybride kapitaal. Ten eerste absorbeert eigen vermogen automatisch verliezen. Als verliezen oplopen, dalen dividenduitkeringen. Het verliesabsorberende vermogen van AT1-kapitaal is groot, maar wel kleiner dan dat van eigen vermogen. Ten tweede kent een verlaging van dividend een minder sterke negatieve signaalwerking dan een verlaging van couponbetalingen op AT1-instrumenten. Door deze negatieve signaalwerking kan de bank hulverig zijn te stoppen met betalingen op AT1-instrumenten. Hier staat tegenover dat investeerders in AT1-instrumenten hierop kunnen anticiperen, onder meer in CRD-IV staat duidelijk welke rechten investeerders wel en niet hebben onder welke omstandigheden. Zo mogen er alleen betalingen op de AT1-instrumenten worden uitgekeerd aan investeerders wanneer de winst in een bepaald jaar dat toelaat.
- Hoewel door een vermogensaftrek het opbouwen van eigen vermogen fiscaal weliswaar gelijk wordt behandeld met uitgifte van AT1, zou uitgifte van AT1 ook dan nog steeds goedkoper kunnen zijn. Dit hangt af van de marktreactie op meer eigen vermogen in vergelijking met meer AT1 kapitaal. De betalingen op eigen vermogen zijn (ceteris paribus) hoger dan op AT1 kapitaal, maar als markten eigen vermogen waarderen als betere buffer, dan zal de bank goedkopere financiering kunnen aantrekken. In theorie zijn de totale financieringskosten daarom gelijk (Modigliani-Miller theorema). Ten opzichte van deze theorie zijn er in de praktijk verstoringen vanwege: 1) belastingverschillen, 2) impliciete

overheidssubsidies, 3) onvoldoende risicogedifferentieerde premie op depositogarantie en 4) verlies continuïteitswaarde (activa, merknaam etc.) bij faillissement, het verlagen van de faillissementskans door hogere buffers creëert extra waarde die de vermogenskosten verlaagt. De eerste drie maken eigen vermogen duurder, de vierde goedkoper. Door het belastingverschil weg te nemen vervalt dus een kostenopdrivende factor voor het uitgeven van aandelen ten opzichte van AT1-instrumenten (het belastingverschil zou ook dan overigens niet volledig verdwijnen, omdat overige schulden zoals tier 2 kapitaal gewoon aftrekbaar blijven en deze aftrek groter zal zijn dan een eventuele vermogensaftrek). Het totale effect zal in de praktijk moeten blijken, dat is een empirische vraag. Die hangt ook af van het vertrouwen van de markt in het nieuwe AT1 papier.

Transitiefase

Er zijn meerdere redenen om aan te nemen dat een gelijke fiscale behandeling van CET1 en AT1 de eerst komende jaren niet zou leiden tot substantieel meer financiering van banken door middel van CET1, ten opzichte van de situatie waarin AT1 aftrekbaar blijft.

1. Banken die in staats eigendom zijn, zoals ABN Amro en SNS, kunnen op korte termijn niet via aandelenuitgifte hun eigen vermogen (CET1) versterken. Ze kunnen dit wel doen via uitgifte van AT1-instrumenten. Deze instrumenten zullen iets duurder worden bij een kapitaalaftek. Met de huidige structuur kan Rabobank ook geen aandelen uitgeven. Als alternatief zouden banken het CET1 ook kunnen versterken door het inhouden van extra winsten. De komende jaren moeten de banken echter al een groot deel van hun winsten inhouden om aan de kapitaaleisen van CRD-IV te voldoen (op dit moment wordt ook weinig tot geen dividend uitgekeerd). De ruimte om hier bovenop extra winsten in te houden die voor een vermogensaftrek in aanmerking zouden komen, is dus beperkt. AT1, zeker wanneer dit zoals in de huidige situatie aftrekbaar blijft, kan de komende periode in ruimere mate worden uitgegeven dan de mate waarin er ruimte is om extra winsten in te houden in geval van een vermogensaftrek. Een vermogensaftrek i.p.v. aftrekbaarheid van AT1 zou het bufferherstel de komende jaren dus (iets) kunnen vertragen, ook omdat AT1 meetelt voor het voldoen aan de afspraken over de leverage ratio.
2. Ook bij een gelijke fiscale behandeling van AT1 en CET1, zal CET1 naar verwachting structureel duurder blijven door banken om uit te geven dan AT1: CET1 kent een hogere mate van verliesabsorptie dan AT1/staat eerder in de verliesabsorptiehiërarchie (AT1 is van een na beste kwaliteit, CET1 de beste kwaliteit). Echter na verloop van tijd is de verwachting dat dit gecompenseerd zal worden door lagere kosten van vreemd vermogen, omdat banken veiliger worden, de totale financieringskosten voor een bank zullen dus niet stijgen. Niettemin zal gedurende de transitiefase ook bij een gelijke fiscale behandeling van CET1 en AT1 veel weerstand bestaan bij bestaande aandeelhouders tegen het uitgeven van extra aandelen, omdat het bestaande aandelenkapitaal dan verwaterd. AT1 is überhaupt gemakkelijker en sneller uit te geven, zo is geen toestemming van de aandeelhouders vereist.

Juridische risico's

- De juridische risico's (strijd met het gelijkheidsbeginsel en staatssteun) van een vermogensaftrek lijken minimaal even groot als bij de continuering van de aftrekbaarheid voor banken van AT1. Bij aftrekbaarheid van AT1 bestaat het risico dat niet-banken met succes een beroep zullen doen op het gelijkheidsbeginsel voor de AT1-achtige instrumenten die zij uitgeven, zodat deze ook voor aftrekbaarheid in aanmerking moeten komen. Een soortgelijk beroep op het gelijkheidsbeginsel kan ook bij een fiscale vermogensaftrek voor eigen vermogen spelen. Bij beide opties kan dit leiden tot een budgettaire derving van honderden miljoenen euro's, waarbij de derving bij een vermogensaftrek waarschijnlijk groter is.
- Bij het gelijkheidsbeginsel wordt gekeken naar het doel van de regeling en of de wetgever in redelijkheid tot het gemaakte onderscheid kon komen; beide hangen met elkaar samen.

De motivering van de regeling moet de rechter voldoende argumenten kunnen geven om het gemaakte onderscheid goed te kunnen keuren. Aangezien een keuze voor afrekbaarheid van de vergoeding over AT1 een continuering is van de bestaande praktijk, waar een vermogensaftrek meer gezien zal worden als nieuw beleid, en omdat afrekbaarheid aansluit bij de behandeling in andere landen, is een keuze voor afrekbaarheid makkelijker te rechtvaardigen c.q. te motiveren.

- Het risico van strijd met het gelijkheidsbeginsel moet worden ondervangen door de motivering van de gemaakte keuze. Het gelijkheidsbeginsel blijft evenwel een weinig concreet beginsel. Kort gezegd: gelijke gevallen op een gelijke wijze behandelen en ongelijke gevallen naar de mate van ongelijkheid. Wij denken dat er niet een exacte inschatting is te geven van de grootte van dit risico.
- Ook het risico van (ongeoorloofde) staatssteun kan zich bij beide opties voordoen, omdat sprake is van selectiviteit. Hoewel dat officieel niet uit zou mogen maken, denken wij dat bij de beoordeling door de Europese Commissie mee kan spelen dat de vergoeding over AT1 vermogen in de meeste andere Europese landen afrekbaar is en dit staatssteunrisico bij afrekbaarheid daarom ook iets kleiner is. Echter, voor zover ons bekend zijn er geen lidstaten die de afrekbaarheid voor banken bij de Commissie hebben gemeld (met als gevolg dat de Europese Commissie er - voor zover wij weten - nog geen uitspraak over heeft gedaan).
- Staatssteun aan banken wordt door de Europese Commissie zeer kritisch bekeken en op dit moment vooral beoordeeld aan de hand van het Crisis kader. Of en hoe de steun eventueel wordt goedgekeurd is ongewis, gekeken naar andere dossiers waar "steun" aan banken een rol speelt, zoals het NHI.

Ten slotte - kabinetsbeleid

- Een gerichte vermogensaftrek is niet in lijn met het onlangs wederom uitgedragen standpunt dat een nader onderzoek naar een (generieke) vermogensaftrek en -bijtelling niet wenselijk is vanwege de rust in de vennootschapsbelasting.¹

---

¹ Bijlage 2 bij de brief van de Staatssecretaris van Financiën van 17 september 2013 aan Tweede Kamer Inzake moties en toezeggingen.

TER BESPREKING EN BESLISSING (VOOR 31 OKTOBER)
Aan
de Minister
de Staatssecretaris

8/11-13.30

*Met Theo Eekelen
begeerte.*

Directie Directe Belastingen
Inlichtingen

Datum
17 oktober 2013

Notitie nummer
DB/2013/483 N

Rubriek
Verijnootschapsbelasting;
algemeen

Auteur

notitie

Fiscale behandeling Additional Tier 1

Paragraaf de Minister	Paragraaf Staatssecretaris	Via SG	Via MT DGBelastingen	Via MDFZ
Medeopdracht BIZ	Medeopdracht AFEP	Medeopdracht AFEM	Medeopdracht AFP	
Leiding				

Uw (minister) vragen op de notitie DB 2013/415. De nummering hieronder correspondeert met de nummering van uw opmerkingen op die notitie. Voor de ontbrekende nummers is geen beantwoording nodig.

Beslispunt

Tevens willen wij u het volgende beslispunt voorleggen:

- wilt u dat de vergoeding over AT1 ook onder Basel 3 aftrekbaar zal zijn (dit heeft de voorkeur van DGBel en FM); of (als alternatief)
- wilt u een gerichte vermogensaftrek voor banken invoeren (voorkeur AFEP)?

Overigens zou u ook nog kunnen wachten op Duitsland en voorlopig nog geen duidelijkheid bieden aan de banken, hetgeen wij niet adviseren.

Voor meer informatie over relevante afwegingen bij de aftrekbaarheid van de vergoeding over AT1-vermogen, verwijzen wij naar de (kernpunten van) twee voorgaande notities die over dit onderwerp aan u gericht zijn (zie bijlagen).

Kern

- In punt 2 vraagt u (minister) wanneer een beslissing nodig is. Er is geen specifieke datum waarop Nederland verplicht is een besluit over al dan niet aftrekbaarheid te nemen. Een 'natuurlijke' deadline is een politiek besluit hierover voorafgaande aan de inwerkingtreding van de nieuwe kapitaalrelen van CRD-IV (1 januari 2014). De banken dringen aan op een spoedige beslissing. De gewenste duidelijkheid van de landen die nog geen beslissing hebben genomen (waaronder Duitsland) is niet op korte termijn te verwachten.
- In punt 3 vraagt u waarom de vergoeding op het eigen vermogen fiscaal niet aftrekbaar is, terwijl de vergoeding op het vreemde vermogen wel ten laste van het resultaat gebracht kan worden. Dit verschil heeft een lange historische achtergrond en is gebruikelijk in de meeste landen. Het wordt

p. 2 t/m 5 van deze notitie bevat geen nieuwe info in vergelijking met de voor deze notitie opgenomen notitie aan de Minister

In de tas 13-12

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING VOOR 16 DECEMBER EN TER BEHANDELING

Aan
de Minister
de Staatssecretaris

Directie Directe Belastingen
Inlichtingen

[Redacted box]

Datum
13 december 2013

Natienummer
DB/2013/592N

Rubriek
Vennootschapsbelasting;
algemeen

Auteur

[Redacted box]

Van
de directeur DB

Kopie aan
2xPA
V&C

Bijlagen
brief aan de Tweede Kamer

Akkoord

notitie

Brief additional tier 1

Paraaf
de Ministe

[Redacted box]

de Staatssecretaris

Via
SG

cc.

NT
DGBel

per e-mail akkoord 13/12

Via
DGfZ

p DGfZ per e-mail akkoord

Medeparaaf

13/12

Fiscaliteit

13/12

AFP

13/12

13/12

Aanleiding

(S&A)

Wij hebben van uw politiek assistent begrepen dat u graag per brief aan de kamer en daarmee tevens aan de buitenwacht (lees: de banken) nog voor de jaarwisseling wil laten weten dat de vergoeding over het zogeheten additional tier 1 vermogen ook onder de nieuwe kapitaalvereisten als gevolg van het Bazel III kapitaalakkoord aftrekbaar blijft. Bijgaand treft u deze brief aan.

Beslispunt

Gaat u belden ermee akkoord dat de Staatssecretaris mede namens de Minister de kamer door middel van bijgaande brief zal informeren?

Toelichting

Vanwege het gelijke speelveld tussen de Nederlandse banken en banken in andere Europese landen is dit najaar de politieke beslissing genomen om in de Nederlandse fiscale wetgeving te regelen dat de vergoeding over het additional tier 1 vermogen, ook onder de nieuwe kapitaalvereisten, aftrekbaar zal zijn. De desbetreffende wetgeving is momenteel in voorbereiding.

Omdat de nieuwe kapitaalvereisten vanaf 1 januari 2014 van toepassing zijn en de banken bij verscheidene gelegenheden hebben aangedrongen op duidelijkheid, is er reden om de kamer hierover nog vóór 1 januari 2014 te informeren.

Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan de brief naar aanleiding van de toezegging van de minister tijdens het algemeen overleg over de kredietverlening op 20 november 2013 om de kamer te informeren over de fiscale behandeling van de verschillende vermogensinstrumenten waarvan een bank gebruik kan maken. Aangezien die brief niet voor het kerstreeces gereed zal zijn, wordt de kamer nu door middel van (bijgaande) separate brief geïnformeerd over de fiscale behandeling van additional tier 1 vermogen.

TER BESLISSING VOOR 16 DECEMBER EN TER BEHANDELING

Aan
de Minister
de Staatssecretaris

Directie Directe Belastingen
Inlichtingen

[Redacted box]

*communicatie:
inleverend voor FD!*

Datum
13 december 2013

Notitienummer
DB/2013/592N

Rubriek
Vennootschapsbelasting;
algemeen

Auteur
[Redacted box]

notitie

Brief additional tier 1

Paraaf
de Minister

de Staatssecretaris
[Redacted box] 13/12

Via
SG

MT
DGBel
13/12

Via
DGfZ
per e-mail
akkoord

Medeparaaf
FM
[Redacted box] 13/12

Fiscaal/teit
[Redacted box] 13/12

AFP
[Redacted box] 13/12

Van
de directeur DB
[Redacted box] 13/12

Kopie aan
2xPA
V&C

Aanleiding

Wij hebben van uw politiek assistent begrepen dat u graag per brief aan de kamer en daarmee tevens aan de buitenwacht (lees: de banken) nog voor de jaarwisseling wil laten weten dat de vergoeding over het zogeheten additional tier 1 vermogen ook onder de nieuwe kapitaalvereisten als gevolg van het Bazel III kapitaalakkoord aftrekbaar blijft. Bijgaand treft u deze brief aan.

Beslispunt

Gaat u beiden ermee akkoord dat de Staatssecretaris mede namens de Minister de kamer door middel van bijgaande brief zal informeren?

Toelichting

Vanwege het gelijke speelveld tussen de Nederlandse banken en banken in andere Europese landen is dit najaar de politieke beslissing genomen om in de Nederlandse fiscale wetgeving te regelen dat de vergoeding over het additional tier 1 vermogen, ook onder de nieuwe kapitaalvereisten, aftrekbaar zal zijn. De desbetreffende wetgeving is momenteel in voorbereiding.

Omdat de nieuwe kapitaalvereisten vanaf 1 januari 2014 van toepassing zijn en de banken bij verscheidene gelegenheden hebben aangedrongen op duidelijkheid, is er reden om de kamer hierover nog vóór 1 januari 2014 te informeren.

Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan de brief naar aanleiding van de toezegging van de minister tijdens het algemeen overleg over de kredietverlening op 20 november 2013 om de kamer te informeren over de fiscale behandeling van de verschillende vermogensinstrumenten waarvan een bank gebruik kan maken. Aangezien die brief niet voor het kerstreeces gereed zal zijn, wordt de kamer nu door middel van (bijgaande) separate brief geïnformeerd over de fiscale behandeling van additional tier 1 vermogen.

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directie Directe Belastingen

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

Datum
Betreft: fiscale behandeling aanvullend tier 1 kapitaal

Ons kenmerk
DB/2013/593M

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen

Geachte voorzitter,

Tijdens het algemeen overleg over de kredietverlening op 20 november 2013 heeft de Minister van Financiën uw Kamer een brief toegezegd over de fiscale behandeling van de verschillende vermogensinstrumenten waarvan een bank gebruik kan maken. Die brief zal ik begin 2014 aan uw kamer sturen. Niettemin ben ik van mening dat er naar aanleiding van signalen uit de praktijk reden is om reeds nu duidelijkheid te bieden over de voorgenomen fiscale behandeling van een van deze vermogensinstrumenten, te weten het zogenoemde aanvullende tier 1 kapitaal. Deze vorm van door de banken uit te geven kapitaal heeft een hybride karakter; dat wil zeggen dat het zowel kenmerken van eigen vermogen als van vreemd vermogen heeft.

Naar aanleiding van het Bazel III kapitaalakkoord veranderen de vereisten die in het kader van het prudentiële toezicht op banken worden gesteld aan aanvullende tier 1 kapitaalinstrumenten. Deze vereisten zijn in de EU uitgewerkt in de kapitaalvereistenverordening¹ die vanaf 1 januari 2014 van toepassing is. Dit zou gevolgen kunnen hebben voor de fiscale behandeling van aanvullend tier 1 kapitaal, niet alleen in Nederland maar ook in andere lidstaten.

Aanvullend tier 1 kapitaal dat is uitgegeven onder het huidige kapitaaleisenraamwerk, wordt door Nederland en de andere lidstaten voor belastingdoeleinden als vreemd vermogen gezien waardoor de vergoeding fiscaal aftrekbaar is. Als gevolg van de gewijzigde vereisten zou aanvullend tier 1 kapitaal dat na 1 januari 2014 wordt uitgegeven, fiscaal niet langer als vreemd vermogen kunnen worden aangemerkt. Aan de onzekerheid over de fiscale behandeling van aanvullend tier 1 kapitaal die hier het gevolg van is, zou pas na jaren een einde kunnen komen als de hoogste rechter hierover heeft beslist. Voor zover mij bekend, kiezen alle Europese landen die hierover tot op heden al een besluit

¹ Verordening (EU) Nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012.

hebben genomen voor de continuering van de fiscale behandeling van aanvullend tier 1 kapitaal als vreemd vermogen, dan wel voor de aftrekbaarheid van de vergoeding over aanvullend tier 1 kapitaal ten laste van het fiscale resultaat. Mede vanwege het gelijke speelveld tussen Nederlandse banken en banken in andere Europese landen is het kabinet voornemens om ook in de Nederlandse fiscale wetgeving te regelen dat de vergoeding over het aanvullende tier 1 kapitaal, ook als dat na 1 januari 2014 is uitgegeven, bij de bank fiscaal aftrekbaar zal zijn en bij de ontvanger in de belastingheffing zal worden betrokken.

Directie Directe Belastingen

Ons kenmerk
08/2013/ U

Gezien het belang voor de praktijk leek het mij gepast dit voornemen nog voor 1 januari 2014 mede namens de Minister van Financiën aan uw Kamer mee te delen. Het tijdig communiceren van dit voornemen draagt bij aan het in de markt kunnen zetten van deze kapitaalinstrumenten door de banken, en bevordert hiermee de noodzakelijke en tijdige versterking van de kapitaalposities.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer.

Hoogachtend,

de Staatssecretaris van Financiën

mr. drs. F.H.H. Weekers

Ma 24/2, 16.00 uur

Ministerie van Financiën

alle gelakte blokken vallen buiten het verzoek

TER ADVISERING

Aan
Minister

Directie Algemene Financiële
en Economische Politiek

Inlichtingen

notitie

Bezoek Hellwig

Datum
20 februari 2014

Notitienummer
AFEP/2014/7

Rubriek
H7. Financiële markten

Auteur

Paraaf
Minister

Via
Secretaris-Generaal

Via
Thesaurier Generaal

Van
Directie AFEP

Kopie aan
AFEP MT

Bijlagen

Via
directeur AFEP

Via
directeur FM

Aanleiding

Op 24 februari om 16.00 heeft u een gesprek met financieel econoom professor Martin Hellwig (o.a. directeur van het Duitse Max Planck Instituut voor onderzoek naar publiek goederen) en professor Bas Jacobs. Aanleiding was het aanbod van Jacobs tijdens een gesprek met u in december om samen met Hellwig langs te komen. Daarnaast zullen ook Ernst van Koesveld en Gita Salden aanschuiven.

Recent werk van Hellwig

Hellwig heeft recent bekendheid verworven met het boek "The bankers new clothes" dat hij samen met professor Admati heeft geschreven. Het boek biedt een kritisch tegenwicht aan argumenten die banken vaak gebruiken om strengere regelgeving op het gebied van kapitaaleisen te voorkomen, vandoor ook de titel. Doel van boek is een aantal drogredeneringen voor een groot publiek te ontcrachten. Dat is zeker gelukt. Het boek is geroemd in de internationale financiële pers en heeft veel steun gekregen uit de academische wereld.

valt buiten verzoek

- 5) De auteurs pleiten ook voor meer eigen vermogen in plaats van hybride schuldtitels zoals *contingent capital* (coco's, voorwaardelijk kapitaal) om verliezen op te vangen. Voorwaardelijk kapitaal wordt automatisch

omgezet in aandelen als het eigen vermogen van banken beneden een bepaald vooraf vastgesteld minimum daalt (een alternatief is dat de hoofdsom wordt afgeschreven). Dit helpt een bank snel privaat te (her)kapitaliseren. Zo'n automatische omzetting kan ook nadelige effecten met zich meebrengen, zoals de kans dat markten erop gaan speculeren. De auteurs pleiten daarom voor simpelweg meer eigen vermogen in plaats van hybride instrumenten om verliezen op te vangen. In hun optiek zouden banken een eigen vermogen (dus ongewogen) moeten hebben van 20-30 procent van de balans. Naar onze mening is dit excessief. Bovendien moet (ook) gekeken worden naar het totale risicodragende vermogen van een bank, dus naast eigen vermogen alle passiva die zijn achtergesteld aan spaartegoeden. Als dit toereikend is, dan is er geen reden om van eigen vermogenverstrekkers te vragen om onder alle omstandigheden de continuïteit te garanderen. De mogelijkheid tot *bail-in* van passiva biedt dus extra bescherming. De hoogte van een dergelijke minimumlaag (MREL) is nog onderwerp van discussie.

valt buiten het verzoek

p. 4 valt buiten het verzoek

Analyse staatssteun aftrekbaarheid vergoeding op additioneel tier 1 banken (en verzekeraars),
26 maart 2014

Is er sprake van staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU?

Voorwaarden waaraan de maatregel moet voldoen om staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU te vormen:

1. Staatsmiddelen
2. Voordeel voor ondernemingen
3. Selectief
4. Potentiële concurrentievervalsing en ongunstige beïnvloeding handelsverkeer interne markt.

Ad 1. Er is sprake van staatsmiddelen. De belastingdienst heeft het standpunt ingenomen dat op grond van de huidige regelgeving en jurisprudentie additioneel tier 1 vermogen moet worden gezien als eigen vermogen met als gevolg dat de vergoeding op het additionele tier 1 vermogen niet langer aftrekbaar is van het fiscale resultaat en dat over de vergoeding dividendbelasting is verschuldigd. Dit leidt tot een hogere opbrengst vpb en dividendbelasting.

Indien besloten wordt de vergoeding aftrekbaar te maken van het fiscale resultaat, leidt dit tot lagere opbrengsten vpb en dividendbelasting (minder belastingopbrengsten) en dus tot (minder) staatsmiddelen.

Ad 2. Er is sprake van een voordeel voor ondernemingen. De banken (en verzekeraars) zullen minder vpb en dividend betalen wanneer de vergoeding op het additionele tier 1 vermogen wel aftrekbaar is van het fiscale resultaat (schatting € 350 miljoen structureel mbt banken en € 178 miljoen mbt verzekeraars).

Ad 3. Deze toets gebeurt in drie stappen. Eerst moet de referentieregeling bepaald worden, vervolgens moet worden vastgesteld of een bepaalde maatregel, in afwijking van die regeling, differentieert tussen ondernemingen. Vervolgens moet bekeken worden of de maatregel, als die a priori als selectief wordt beschouwd, gerechtvaardigd kan worden door de aard en opzet van stelsel.

De referentieregeling is dat de vergoeding op het additionele tier 1 vermogen niet aftrekbaar is van het fiscale resultaat.

De veiligste optie vanuit het oogpunt van selectiviteit is de vergoeding op het additionele tier 1 vermogen en de overige vermogensinstrumenten die dezelfde voorwaarden hebben (d.w.z. geen aflossingstermijn en verliesabsorptie) aftrekbaar te maken van het fiscale resultaat voor alle ondernemingen die dergelijke instrumenten uitgeven. Dit is het geval in Frankrijk en Spanje. Ook indien de vergoeding op het additionele tier 1 vermogen alleen aftrekbaar wordt voor banken en verzekeraars, kan gesteld worden dat de maatregel niet differentieert tussen ondernemingen die zich in een vergelijkbare juridische en feitelijke situatie bevinden. Banken en verzekeraars zijn namelijk onderworpen aan specifieke toezichtregelgeving, zoals Basel III (via EU-verordening en richtlijn per 1/1/2014 van kracht) en Solvency II (voor verzekeraars, per 1/1/2016 van kracht). Doel van deze regelgeving is de kapitaalbuffers van banken en verzekeraars verplicht te verhogen om problemen zoals die zich tijdens de financiële crisis hebben voorgedaan in de toekomst te voorkomen. Andere ondernemingen die additioneel tier 1 vermogen uitgeven, vallen niet onder deze specifieke verplichtingen en toezichtregelgeving en bevinden zich daarom niet in een vergelijkbare juridische en feitelijke situatie.

De maatregel is derhalve a priori niet selectief en dan komt men ook niet toe aan de aard en opzet van het stelsel.

Terugvaloptie: mocht de Europese Commissie (Commissie) wel tot de conclusie komen dat er sprake is van selectiviteit, lijkt de maatregel niet gerechtvaardigd te kunnen worden door de aard en opzet van het stelsel (zoals bestrijding van belastingfraude of –ontwijking, voorkomen van dubbele belasting).

Ad 4.

Er zou gesteld kunnen worden dat er geen sprake is van concurrentievervalsing en ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer op de interne markt nu de meeste lidstaten op een of andere manier geregeld hebben/gaan regelen dat de vergoeding op het additionele tier 1 vermogen wel aftrekbaar is van het fiscale resultaat voor (in elk geval) banken. Dit blijft een moeilijk begaanbare weg, zoals is gebleken in de discussie met de Commissie over de zeehavens.

Conclusie

Er wordt in elk geval aan twee voorwaarden voldaan: staatsmiddelen en voordeel.

Wat betreft selectiviteit is onduidelijk wat de mening van de Commissie is maar zou door Nederland gesteld kunnen worden dat er geen sprake is van selectiviteit omdat de maatregel niet differentieert tussen ondernemingen die zich in een vergelijkbare juridische en feitelijke positie bevinden. Banken en verzekeraars zijn onderworpen aan specifieke verplichtingen wat betreft de versterking van hun kapitaalbuffers en toezichtregelgeving; overige bedrijven die vergelijkbare instrumenten willen uitgeven, zijn niet aan dergelijke verplichtingen en toezicht onderworpen.

Indien de Commissie tot de conclusie komt dat er wel sprake is van selectiviteit, zou nog getracht kunnen worden te stellen dat aan de 4^e voorwaarde niet is voldaan omdat in de meeste lidstaten de vergoeding van het additionele tier 1 kapitaal aftrekbaar blijft/dan wel aftrekbaar wordt. Bij staatssteun gaat het om het effect van een maatregel en in sommige landen volgt de aftrekbaarheid uit hun gewone belastingstelsel, terwijl in andere landen speciale regelgeving moet worden gemaakt teneinde hetzelfde resultaat en dus effect te bereiken. Zoals hierboven al aangegeven, is dit een moeilijk begaanbare weg.

Mocht de Commissie tot de conclusie komen dat ook aan voorwaarde 4 is voldaan, dan is er sprake van een steunmaatregel in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU en dient de Commissie te beoordelen of deze verenigbaar is met de interne markt.

De mededelingen die in het kader van de crisis speciaal voor staatssteun aan banken zijn gemaakt (uitwerking van artikel 107, lid 3, sub b) VWEU – steunmaatregelen om een ernstige verstoring in de economie van een lidstaat op te heffen), bieden hiervoor geen kader want betreffen alleen andere instrumenten (kapitaalinjecties, garanties, etc.). Er bestaat een risico dat de Commissie alle maatregelen met betrekking tot banken wel onder deze strenge kaders wil beoordelen.

Onze voorkeur zou in dat geval uitgaan naar rechtstreekse goedkeuring op basis van artikel 107, lid 3 onder c) VWEU (steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijke belang wordt geschaad). In dat geval dient door NL aangetoond te worden dat de steunmaatregel noodzakelijk en proportioneel is.

Opties

1. Niets doen/onderzoek van de Commissie afwachten

De Commissie zal waarschijnlijk niet op eigen initiatief een onderzoek starten. Wel is het waarschijnlijk dat uit NL een klacht bij de Commissie wordt ingediend wegens vermeende staatssteun. In dat geval moet de Commissie deze klacht onderzoeken en zal NL in eerste instantie als enige land door de Commissie onderzocht worden.

Het is belangrijk om ons hierop voor te bereiden en een redenering achter de hand te hebben waarom volgens NL geen sprake is van staatssteun (en de maatregel dus niet genotificeerd is bij de Commissie).

Waar mogelijk zou met andere lidstaten die zich in een vergelijkbare situatie bevinden, opgetrokken moeten worden, zoals met het VK en Duitsland.

2. Melden bij de Commissie

Als NL (gesteund door het VK en Duitsland) van mening is dat er geen sprake is van staatssteun, zou een melding gedaan kunnen worden in verband met rechtszekerheid (dat wil zeggen dat wij van de Commissie een besluit willen waarin wordt bevestigd dat er geen sprake is van staatssteun). De Commissie neemt dergelijke besluiten niet graag vanwege mogelijke precedentwerking. Lijkt moeilijke/geen begaanbare weg.

In de melding zou opgenomen kunnen worden dat, indien de Commissie van mening is dat er wel sprake is van staatssteun, Nederland vraagt om goedkeuring rechtstreeks op basis van artikel 107, lid 3, onder c) VWEU.

art. 11 WOB

TER BESLISSING
Aan
de Minister
de Staatssecretaris

*Verovening:
jeu referentie aan*

Directie Financiële Markten
Inlichtingen

Datum
8 april 2014

Notienummer
FM/2014/669 M

Rubriek
9 Prudentieel

Auteur

notitie

Verzending Kamerbrief fiscale behandeling vreemd en eigen vermogen banken en effecten op de kredietverlening

Paraaf de Minister

Via Secretaris-Generaal

Via o Thesaurier Generaal

9/4

Via plv. DGfZ *fel all*

Via (plv.) MT DGBE *bl 9/4*

Via Directeur FM

9/4

Via Directeur DB *fel. all*

*mp
Comm
spr ca*

Van afdeling Financiële Stabielteit *9/4*

Kopie aan Stas, plv. TG

Bijlagen
1. Kamerbrief

2. Tekst mondelinge toezegging tijdens AO Kredietverlening van 20 november 2013

3. Motie Klaver / Van Ojik uit VAO van 3 december 2013

Aanleiding

- Tijdens het AO Kredietverlening op 20 november 2013 heeft u (minister) de Kamer toegezegd dat de staatssecretaris in een Kamerbrief in zal gaan op de fiscale behandeling van vreemd en eigen vermogen van banken.
- De leden van de fractie van GroenLinks hebben vervolgens in het VAO op 3 december een motie ingediend aangaande de fiscale behandeling van vreemd en eigen vermogen in het algemeen en de effecten daarvan op de kredietverlening.
- In bijgaande Kamerbrief worden de toezegging en motie gestand gedaan.

Verzoek

- Staatssecretaris:** Indien akkoord, verzoeken wij u de bijgaande concept-Kamerbrief te tekenen.
- Minister:** Indien akkoord, verzoeken wij u deze notitie te paraferen.

Toelichting

- U (minister) en staatssecretaris Weekers hebben aangegeven, conform uw toezegging aan de Kamer, de inhoud van de Kamerbrief beperkt te

willen houden tot de vermogensinstrumenten van banken. Deze brief is geschreven volgens die voorwaarde.

- In de brief wordt aangegeven dat, om te bepalen of aanvullend tier 1-kapitaal of tier 2-kapitaal fiscaal behandeld dient te worden als eigen of vreemd vermogen, gekeken wordt naar de voorwaarden waaronder het kapitaal is uitgegeven.
- Daarbij wordt, conform een recente brief aan de Tweede Kamer¹, ingegaan op het voornemen van het kabinet om de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaal fiscaal aftrekbaar te maken. Op dit moment is bij nieuw ontwikkelde typen hybride kapitaal op voorhand niet altijd duidelijk of zij fiscaal behandeld zullen worden als vreemd of eigen vermogen.
- In deze brief wordt ook nadere invulling gegeven aan de behandeling van hybride vermogensinstrumenten, mede onder verwijzing naar een recent arrest van de Hoge Raad. Anders dan sommige belastingadviseurs menen op te maken uit de brief van 16 december 2013 van Staatssecretaris Weekers, kan voor 1 januari 2014 wel degelijk sprake zijn van niet-aftrekbaarheid van de vergoeding, indien een vermogensinstrument civielrechtelijk al als eigen vermogen dient te worden beschouwd. Deze passages zijn ook van toepassing op andere bedrijven dan banken, die ook dergelijke vermogensinstrumenten hebben uitgegeven. Met   bedrijven (niet-banken) heeft de Belastingdienst hierover een discussie lopen over jaren voor 2014, maar ook daarna zal de vergoeding voor die bedrijven niet aftrekbaar zijn. Het is zeer waarschijnlijk dat hierover procedures bij de rechter zullen worden gevoerd.
- Tot slot gaat de brief in op de gevolgen van de fiscale behandeling van bancaire vermogensinstrumenten voor de kredietverlening. Aangegeven wordt dat het fiscale raamwerk één van de factoren is waarmee banken beslissen in welke mate zij gebruik maken van vreemd en eigen vermogen. Zaken als kapitaaleisen en de kosten van vreemd vermogen, die deels beïnvloed worden door de nieuwe bail-in regelgeving, spelen daarbij evenzeer een rol.
- Deze brief zou oorspronkelijk in het eerste kwartaal van 2014 worden uitgestuurd. Door nadere discussies en analyse van de fiscale behandeling van enkele vermogensinstrumenten is de brief echter vertraagd.

art.67 AWR

¹ Kamerstukken II, 2013/14, 32 013, nr 48: Brief van de Staatssecretaris van Financiën, d.d. 16 december 2013 met kenmerk DB/2013/593M.

Wetelijke verzending 14/4

TER BESLISSING

Aan
de Minister
de Staatssecretaris

Directie Financiële Markten

Inlichtingen
Bart van Liebergen
T 070-3428624
F 070-3427965
b.liebergen@mfnfin.nl

Datum
8 april 2014

Notitie nummer
FM/2014/569 M

Rubriek
9 Prudentieel

Auteur

Van
afdeling Financiële Stabiliteit

Kopie aan
Stas, p.v. TG

Bijlagen
1. Kamerbrief

2. Tekst mondelinge toezegging
tijdens AD Kredietverlening van
20 november 2013

3. Motie Klaver / Van Ojik uit
VAO van 3 december 2013

notitie

Verzending Kamerbrief fiscale behandeling vreemd en eigen vermogen banken en effecten op de kredietverlening

Paraaf
de Staatssecretaris

Via
Secretaris-Generaal

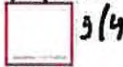
Via
Treasurer Generaal

Via
p.v. DGZ *kel all.*

Via
(p.v.) MT DGBEI *8/11/14 7/4*

Via
Directeur FM

Via
Directeur DB *kel all*

*mp
Comm
sprcc*

Aanleiding

- Tijdens het AD Kredietverlening op 20 november 2013 heeft u (minister) de Kamer toegezegd dat de staatssecretaris in een Kamerbrief in zal gaan op de fiscale behandeling van vreemd en eigen vermogen van banken.
- De leden van de fractie van GroenLinks hebben vervolgens in het VAO op 3 december een motie ingediend aangaande de fiscale behandeling van vreemd en eigen vermogen in het algemeen en de effecten daarvan op de kredietverlening.
- In bijgaande Kamerbrief worden de toezegging en motie gestand gedaan.

Verzoek

- Staatssecretaris:** Indien akkoord, verzoeken wij u de bijgaande concept-Kamerbrief te tekenen.
- Minister:** Indien akkoord, verzoeken wij u deze notitie te paraferen.

Toelichting

- U (minister) en staatssecretaris Weekers hebben aangegeven, conform uw toezegging aan de Kamer, de inhoud van de Kamerbrief beperkt te

p. 2 van deze notitie bevat geen nieuwe info in vergelijking met de voor deze notitie opgenomen notitie aan de Minister

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directie Directe Belastingen

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

Datum **10 APR. 2014**
Betreft Fiscale behandeling vermogensinstrumenten banken

Ons kenmerk
FM/2014/670 M

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
Geen

Geachte voorzitter,

Tijdens het algemeen overleg over de kredietverlening op 20 november 2013¹ heeft de Minister van Financiën uw Kamer een brief toegezegd over de fiscale behandeling van de verschillende vermogensinstrumenten waarvan een bank gebruik kan maken. Met deze brief doe ik die toezegging gestand. Voorts zal ik invulling geven aan de uitvoering van de motie Van Ojik-Klaver van 4 december 2013².

Fiscale behandeling vermogensinstrumenten

Net als alle andere ondernemingen kunnen banken ter financiering van hun activiteiten zowel eigen vermogen (kapitaal) als vreemd vermogen (leningen) aantrekken. Voor de bepaling van de fiscale winst geldt hierbij de hoofdregel, dat de vergoeding over eigen vermogen (dividend) niet ten laste van die winst gebracht kan worden. De vergoeding over vreemd vermogen (rente) kan in de regel wel ten laste van de winst worden gebracht, tenzij een van de specifieke renteaftrekbepalende maatregelen van toepassing is. De vergoeding over vreemd vermogen wordt bij de ontvanger tot de winst gerekend. Dit geldt in beginsel ook voor de ontvangen vergoedingen over eigen vermogen, behoudens in die gevallen waarin de deelnemingsvrijstelling van toepassing is.

Het kapitaal dat banken aanhouden wordt in het *prudentiële toezicht*, zoals opgenomen in het Basel III/CRD-IV kapitaalakkoord, ingedeeld in verschillende categorieën: het zogenoemde tier 1-kernkapitaal, aanvullend tier 1-kapitaal en tier 2-kapitaal.

Tier 1-kernkapitaal bestaat in de regel uit het aandelenkapitaal en het aglo, bij banken die de NV als rechtsvorm hebben. Ook ingehouden winsten maken deel uit van het tier 1-kernkapitaal. De vergoeding over aandelenkapitaal (dividend) is niet aftrekbaar van de fiscale winst van de bank. Bij een bank op coöperatieve

¹ Kamerstukken II, 2013/14, 32 637, nr. 105, p. 17.

² Kamerstukken II, 2013/14, 32 637, nr. 92.

grondslag geldt eveneens dat de uitkering van de winst aan de leden niet ten laste van de fiscale winst kan worden gebracht.

Directie Directe Belastingen

Dns kenmerk

Voor de fiscale behandeling van aanvullend tier 1-kapitaal en tier 2-kapitaal moet eerst op grond van de voorwaarden waaronder de desbetreffende vermogensbestanddelen zijn uitgegeven, beoordeeld worden of fiscaal gezien sprake is van eigen vermogen of van vreemd vermogen. Bij deze fiscale beoordeling is in beginsel de civielrechtelijke vorm van de geldverstrekking beslissend: vormt een geldverstrekking civielrechtelijk beschouwd een lening, dan geldt deze geldverstrekking in beginsel ook fiscaal als lening. Belangrijke uitzondering hierop vormt de situatie waarin de lening feitelijk functioneert als eigen vermogen³. In dat geval wordt de civielrechtelijke lening fiscaal behandeld als een kapitaalverstrekking. In de praktijk komen bij banken ook hybride geldverstrekingen voor, waarvan de civielrechtelijke kwalificatie niet op voorhand duidelijk is. Dergelijke verstrekingen worden beoordeeld op basis van de essentiële kenmerken die eigen zijn aan kapitaalverstrekingen, te weten: het gaan behoren tot het voor de vennootschapsschulden aansprakelijke en in het risico van haar onderneming delende vermogen dat bij verliezen wordt aangetast.⁴

De vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaal is vanwege de aangescherpte vereisten van het Basel III kapitaalakkoord naar het hiervoor beschreven geldend recht naar mijn mening niet aftrekbaar. Dit gevolg leidt tot een ongelijk speelveld tussen Nederlandse banken en banken in andere Europese landen. Dit vind ik onwenselijk. Om deze reden is het kabinet voornemens, zoals eerder aan uw Kamer is meegedeeld⁵, om zeker te stellen dat de vergoeding over aanvullend hybride tier 1 kapitaal⁶ voor banken fiscaal aftrekbaar zal zijn en bij de ontvanger in de belastingheffing zal worden betrokken.

Kredietverlening

De motie Van Ojik-Klaver vraagt het kabinet de gevolgen voor de kredietverlening in kaart te brengen die samenhangen met de ongelijke fiscale behandeling van vreemd en eigen vermogen.

Vooropgesteld moet worden dat eigen vermogen één van de financieringsbronnen van een bank is en dat kredietverlening zowel door middel van vreemd als eigen vermogen kan worden gefinancierd.

Bij de beslissing van een bank over de mate waarin deze zich financiert door middel van vreemd of eigen vermogen spelen verschillende factoren een rol. Zo gelden kapitaalisen voor banken, op grond waarvan banken een minimum aan eigen vermogen moeten aanhouden. Daarnaast maken banken een eigen risico-inschatting en spelen kosten een belangrijke rol. Wat betreft het laatste, draagt de fiscale behandeling van vreemd vermogen bij aan het relatief aantrekkelijk maken

³ Artikel 10, eerste lid, onderdeel d, van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969.

⁴ Hoge Raad, d.d. 7 februari 2014, nr. 12/04640, ECLI:NL:HR:2014:181 en Hoge Raad, d.d. 7 februari 2014, nr. 12/03540, ECLI:NL:HR:2014:224.

⁵ Kamerstukken II, 2013/14, 32 013, nr 48; brief van de Staatssecretaris van Financiën, d.d. 16 december 2013 met kenmerk DB/2013/593M.

⁶ Indien op grond van het Burgerlijk Wetboek sprake is van kapitaal, zal de vergoeding daarover niet aftrekbaar zijn; een voorbeeld hiervan kan cumulatief preferent aandelenkapitaal zijn.

van het aantrekken van vreemd vermogen. Daar tegenover staat het feit dat de nieuwe bail-in regels uit de Europese richtlijn voor herstel en afwikkeling van banken leiden tot grotere risico's voor vreemd vermogen verschaffers en – ceteris paribus – tot hogere kosten voor het aantrekken van vreemd vermogen.

Directie Directe Belastingen

Ons kenmerk

Uiteindelijk is het van belang dat bij de beslissing van een bank om een kredietaanvraag al dan niet te honoreren wordt gekeken naar de specifieke kenmerken van de aanvrager, alsmede naar de algemeen economische of bedrijfstakspecifieke vooruitzichten.

Binnenkort zal een onderzoek van DNB aan uw Kamer worden toegezonden, waarin verder wordt ingegaan op de factoren die de kredietverlening beïnvloeden.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer.

Hoogachtend,

de Staatssecretaris van Financiën,

Eric Wiebes

Toezegging brief fiscale behandeling vreemd en eigen vermogen van banken tijdens AO kredietverlening van 20 november 2013

Klaver:

Dat brengt mij op mijn enige punt in dit debat: het vreemd vermogen. Rentebetalingen op schulden zijn op dit moment fiscaal aftrekbaar, maar over het dividend, de rente-inkomsten en het eigen vermogen wordt belasting betaald. In de vennootschapsbelasting wordt vreemd vermogen gestimuleerd voor eigen vermogen. Dit zijn subsidies op schulden en mijns inziens moeten wij daar zo veel mogelijk vanaf, te meer omdat het aflossen van schulden door bedrijven en huishoudens ruimte op de balansen van de banken creëert om krediet te verstrekken aan nieuwe aanvragers, zodat er beweging komt in onze economie. Op dit moment wordt door de Europese Commissie onderzocht of eigen vermogen gestimuleerd moet worden ten opzichte van vreemd vermogen. Ik vind het goed dat dit gebeurt. Ook in OCD-verband wordt hierover gesproken, lees ik in de kabinetsbrief. Wat is het standpunt van het kabinet met betrekking tot de fiscale behandeling van schulden? Zijn er plannen om iets aan de huidige praktijk te veranderen? Ziet de minister de noodzaak te komen tot een plan van aanpak en is hij daartoe bereid? Welke voordelen ziet hij in de aanpak van de behandeling van het vreemd vermogen voor de kredietverlening en is hij bereid deze voordelen in kaart te brengen?

Dijsselbloem

De heer Klaver heeft gevraagd naar de fiscale behandeling van vreemd en eigen vermogen. De Internationale organisatie OESO en de Europese Commissie kijken daarnaar en dat is terecht. Ik kan niet op die onderzoeken vooruitlopen, maar ik kan wel toezeggen dat de staatssecretaris op korte termijn komt met een brief over de fiscale behandeling van de verschillende vermogensinstrumenten waarvan een bank gebruik kan maken. Er is veel in beweging en wij moeten ons daaraan aanpassen. De brief zal ten dele aan de opmerkingen van de heer Klaver tegemoetkomen. Ik stel voor dat wij het debat over de fiscale behandeling van de verschillende vormen van vermogen, vreemd vermogen, eigen vermogen maar ook hybride vermogensvormen, dan voeren.

De heer Klaver (GroenLinks): Ik vind het prima om daarover te lezen in de brief. Wanneer verwacht de minister dat die brief er ligt?

Minister Dijsselbloem: Rond de jaarwisseling zal die uitgewerkt moeten zijn. Daarin moet een aantal knopen worden doorgehakt. Het is een relevant thema, zeker nu de banken staan voor het versterken van het eigen vermogen.

Klaver (2^e termijn)

De minister gaf aan dat er eind dit jaar of begin volgend jaar een brief komt van de staatssecretaris over de behandeling van het vreemd vermogen. Ik dacht dat hij zei dat het specifiek over het vreemd vermogen van de banken zou gaan. Kan die brief ook over het vreemd vermogen van bedrijven en gezinnen gaan? De Commissie geeft voor de hypotheekrenteaftrek aan dat zij juist daarnaar kijkt om te bezien of de Nederlandse economie in onbalans is.

Dijsselbloem (2^e termijn):

De heer Klaver vroeg of in de brief over de fiscale behandeling van vermogen ook het vreemd vermogen voor huishoudens kan worden meegenomen. Hij refereerde aan een opmerking van de Europese Commissie. Zoals hij weet is het kabinetsbeleid over de kredietverlening voor hypotheekhelder. Het staat vast en wordt breed gesteund door de Kamer. Wij gaan toe naar verplichte aflossing van hypotheekrente en een geleidelijke versoering van de aftrekmogelijkheden van de hypotheekrente. Zo gaan wij om met het vreemd vermogen van huishoudens, dat voor het grootste deel in de hypotheek zit. Dit beleid staat vast, dus het heeft geen zin om daar een nieuwe brief over te sturen.

2

Motie van de Leden Van Ojik en Klaver
Voorgesteld 4 december 2013

De Kamer,

gehoord de beraadslaging;

overwegende, dat de kredietverlening in Nederland onder druk staat;

overwegende, dat de aflossing van bestaande schulden door bedrijven en huishoudens nieuwe ruimte creëert op de balansen van banken voor kredietverstrekking;

overwegende, dat momenteel het aanhouden van vreemd vermogen fiscaal bevoordeeld wordt ten opzichte van het hebben van eigen vermogen;

verzoekt de regering de gevolgen voor de kredietverlening door de ongelijke fiscale behandeling van vreemd en eigen vermogen uiterlijk het eerste kwartaal 2014 in kaart te brengen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Van Ojik
Klaver

Rosette

t.b.v. voorbespreking d.d. 17 april, 09:15-10:15 uur

TER BEHANDELING

Aan

de Thesaurier-generaal

de p.lv. T-6

Directie Financiële Markten
Inlichtingen

[Redacted box]

Datum
16 april 2014

Notitienummer
FM/2014/684N

Rubriek
8.1 Financiële stabiliteit

Auteur

[Redacted box]

Van
afdeling Financiële Stabiliteit 11/4

Kopie aan
plv. TG

Bijlagen

- Antwoorden op Vragen van het lid Aukje deVries (VVD) aan de Minister van Financiën over extra eisen Nederlandse banken.
- Brief ABN/ING/RABO ABN/ING/RABO: "Fiscale behandeling aanvullend Tier 1 kapitaal"
- Artikel in het FD d.d. 12 april jl.: "Ook voor Nederlandse bank lankt de 'coco'".

notitie

Voorbespreking bestuurlijk over MIN - NVB

Paraaf
de Thesaurier-generaal

Via
directeur FM

[Redacted box]

11/4

Aanleiding

Chris Buijink en Wim Mijs (voorzitter respectievelijk directeur van de NVB) komen donderdag a.s. bij u langs om het overleg van de minister en een afvaardiging van het bestuur van de NVB voor te bespreken. Bij deze voorbespreking schulven Gita Salden en [Redacted box] (FS) aan.

Kernpunten

- Volgende week dinsdag 22 april vindt er een overleg plaats tussen de minister en een afvaardiging van het bestuur van de NVB. Vanuit het bestuur van de NVB schulven daarbij aan: Chris Buijink, Rinus Minderhoud, Gerrit Zalm, Ralph Hamers en Peter Blom (Triodos, en mede namens de kleine banken).
- De NVB heeft aangegeven in het bestuurlijk overleg met de minister graag de volgende punten te willen bespreken:

1. valt [Redacted box] buiten
2. [Redacted box]
3. [Redacted box]
4. verzoek [Redacted box] inclusief mogelijk de aftrekbaarheid van AT1-kapitaal.
5. [Redacted box]

- Onderstaand volgt per agendapunt een korte beschrijving met daarbij de mogelijke inzet van de NVB en het standpunt van Financiën.
- Deze notitie dient tevens als basis voor het bestuurlijk overleg van volgende week dinsdag en wordt eventueel aangevuld n.a.v. deze voorbespreking.

p. 2 valt geheel buiten verzoek

[Redacted box]

valt buiten verzoek

3. Systeem(risico)buffer/leverage ratio/ aftrekbaarheid AT1-kapitaal

a. Systeem(risico)buffer

• valt buiten verzoek

valt buiten verzoek

c. aftrekbaarheid AT1-kapitaal

- De CEO's van ING, Rabobank en ABN hebben deze week een brief gestuurd naar de minister en de staatsecretaris over de fiscale aftrekbaarheid van aanvullend tier 1 (AT1)-kapitaal, en vragen hierin vaart te maken met het wettelijk regelen van deze aftrekbaarheid (zie brief in de bijlage). Mogelijk brengt de NVB dit nog op (u hoeft dat niet te doen). Donderdag zal over deze brief waarschijnlijk een informerende notitie de tas van de bewindsleden in gaan. Hierin zullen we ook bespreken welke mogelijkheden zijn om nog wat meer duidelijkheid richting de banken te kunnen bieden

(gedacht wordt aan een beleidsbesluit voorafgaand aan de wetswijziging, dit is echter nog vertrouwelijke informatie).

Standpunt FIN t.a.v. aftrekbaarheid AT1-kapitaal:

- Ook wij achten het van belang dat de wettelijke aftrekbaarheid zo snel mogelijk wordt geregeld. Afgelopen december is door de staatsecretaris al aan de TK gecommuniceerd dat het kabinet van plan is de vergoeding over AT1 aftrekbaar te houden, ook met het oog op snelle duidelijkheid richting de banken. Niet in alle Europese landen is hiervoor een wetswijziging nodig, in Nederland echter wel op grond van de huidige wetgeving en jurisprudentie. Enige vertraging in Nederland is dus onvermijdelijk.
- Daarnaast moeten we zorgvuldig kijken naar staatssteunaspecten; in verband met budgettaire derving is het niet de bedoeling dat (niet-financiële) multinationals die soortgelijke hybride kapitaalinstrumenten willen uitgeven, ook aftrekbaarheid claimen. Dit vergt zorgvuldige voorbereiding en wij achten een wetsvoorstel dat al voor het Belastingplan in de Kamer ligt, dan ook niet haalbaar.

4. Kredietverlening

- valt buiten verzoek

p. 6 valt geheel buiten verzoek

Di 22/4, 16.00 uur

Ministerie van Financiën

t.b.v. bestuurlijk overleg met de NVB, d.d. 22 april, 16:00-17:00 uur

TER BEHANDELING

Aan
de Minister

Directie Financiële Markten
Inlichtingen

Datum
17 april 2014

Notifiënummer
FM/2014/708N

Rubriek
8.1 Financiële stabiliteit

Auteur

notitie

Bestuurlijk overleg met de NVB

Paraaf
de Minister

Via
Secretaris Generaal

Via
Thesaurier Generaal

Via
Directeur FM

Aanleiding

Het bestuurlijk overleg met de NVB, dinsdag 22 april a.s. Vanuit het bestuur van de NVB schuiven hierbij aan: Rinus Minderhoud (Rabobank), Ralph Hamers (ING), Gerrit Zalm (ABN AMRO), Peter Blom (Triodos Bank), Chris Buijink, Wim Mijs en [redacted] (allen NVB). Vanuit Financiën wordt u ondersteund door Hans Vijlbrief, Gita Salden, [redacted] en [redacted] (FS).

Kernpunten

- De NVB heeft aangegeven in het bestuurlijk overleg graag de volgende punten te willen bespreken:

- valt buiten verzoek
- [redacted]
- [redacted]
- Overig/rondvraag (met mogelijk de "afrekbaarheid van AT1-kapitaal")

- valt buiten verzoek

Van
afdeling Financiële Stabiliteit

Kopie aan
piv. TG

Bijlagen

- Antwoorden op Vragen van het lid Aukje deVries (VVD) aan de Minister van Financiën over extra eisen Nederlandse banken.

- Brief ABN/ING/RABO ABN/ING/RABO: "Fiscale behandeling aanvullend Tier 1 kapitaal".

- Appreciatie van het amendement van het lid Aukje de Vries (VVD) dat het voorstel schrapt om een systeemrisicobuffer te kunnen vaststellen

p. 2-4 vallen geheel buiten verzoek

valt buiten verzoek

4. Overig/rondvraag

- Mogelijk wordt het onderwerp van de aftrekbaarheid van AT1-kapitaal nog onder uw aandacht gebracht.
- De CEO's van ING, Rabobank en ABN hebben vorige week een brief gestuurd aan u en staatssecretaris over de fiscale aftrekbaarheid van aanvullend tier 1 (AT1)-kapitaal, en vragen hierin vaart te maken met het wettelijk regelen van deze aftrekbaarheid (zie brief in de bijlage).
- Parallel aan deze notitie zal over deze brief een informerende notitie uw tas ingaan. Hierin wordt ook besproken welke mogelijkheden er zijn om nog wat meer duidelijkheid richting de banken te kunnen bieden.

Standpunt FIN t.a.v. aftrekbaarheid AT1-kapitaal:

- Ook wij achten het van belang dat de wettelijke aftrekbaarheid zo snel mogelijk wordt geregeld.
- Indien u en de staatssecretaris dit een geschikte route vinden, zou u kenbaar kunnen maken dat de Belastingdienst z.s.m. vooruitlopend op wetgeving met een tegemoetkomend beleidsbesluit naar buiten kan komen.
- De Belastingdienst is in de praktijk gehouden zich aan het beleidsbesluit te houden. In dit besluit zou dan ook duidelijkheid kunnen worden gecreëerd over een deelonderwerp waar nog niet over is gecommuniceerd richting de buitenwereld (de fiscale behandeling van AT1-instrumenten op het moment dat deze worden afgeschreven/omgezet in aandelenvermogen).
- U kunt het signaal afgeven dat het wel essentieel is dat de banken nog specifieker aangeven over welke aspecten zij nu precies duidelijkheid willen. Dat blijkt immers niet uit de brief. Hierover kan de komende dagen op werkvloerniveau tussen Financiën en de banken overlegd worden.
- Er is nog enige tijd nodig een wetsvoorstel zorgvuldig vorm te geven, met name vanuit het perspectief van staatssteunrisico's. Daarnaast zou een separaat wetsvoorstel naar alle waarschijnlijk niet sneller door beide Kamers kunnen worden behandeld/aangenomen dan het Belastingplan.

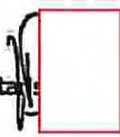

TAS VAN 17 APRIL

TER INFORMATIE

Aan de Minister de Staatssecretaris

Directie Directe Belastingen Inlichtingen

Datum 17 april 2014
Notitie nummer DB/2014/187
Rubriek Vermoensbelasting algemeen
Auteur

notitie

Fiscale behandeling aanvullend Tier 1 kapitaal

Paraaf de Minister

Paraaf de Staatssecretaris

Via SG

Met paraaf FM

Verzending

TG

(usculite)

MT DGBel

AFF

Van de directeur DB

Kopie aan 2xPA VAC

Bijlagen Brief ABN Amro, ING, Rabo van 14-4-2014

De brief van de drie voorzitters van de raden van bestuur van ABN Amro, ING respectievelijk de Rabobank van 14 april 2014. Hierin roepen zij u op om met voorrang te regelen dat de vergoeding (de coupon) over zogeheten aanvullend tier 1-kapitaal aftrekbaar is.

Kern

- Zoals ook is aangekondigd in de brieven van de Staatssecretaris van 16 december 2013 en 10 april 2014 is een wetsvoorstel in voorbereiding waarin wordt geregeld dat de coupon over aanvullend tier 1-kapitaal bij de uitgever (de bank) aftrekbaar zal zijn en bij de ontvanger belast.
• Dit wetsvoorstel zal op Prinsjesdag naar de kamer worden gestuurd en zou dan op 1 januari 2015 in werking moeten treden, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2014. Gezien de technische complexiteit is het niet mogelijk om eerder een separaat wetsvoorstel naar de kamer te sturen. Voorts trachten wij meer duidelijkheid te krijgen over het risico dat de wetswijziging als verboden staatssteun wordt aangemerkt.
• Hoewel wij van mening zijn dat de genoemde brieven de banken zekerheid zouden moeten bieden over de aftrekbaarheid, zou u (Staatssecretaris) de banken nog tegemoet kunnen komen door vooruitlopend op wetgeving een goedkeurend beleidsbesluit uit te vaardigen (met terugwerkende kracht tot 1 januari 2014) om ook op andere punten (verliesabsorptie) duidelijkheid te bieden.
• Indien u dit beiden een geschikte route zou vinden, zou u (minister) dit dinsdag op kunnen brengen in het reguliere overleg met de CEO's van de banken. Hierbij is het tevens wenselijk de banken te vragen concreter te

→ Andere landen?

zijn over welke duidelijkheid ze precies zoeken voordat uitgifte van AT 1 onder Basel III-voorwaarden kan plaatsvinden.

Toelichting

Inleiding

- Banken moeten op grond van het Basel III-kapitaalakkoord voor toezichtsdoeleinden een bepaald percentage eigen vermogen (tier 1) aanhouden. Tier 1 bestaat uit common equity tier 1 (kernkapitaal, dus echt aandelenkapitaal en Ingehouden winsten) en aanvullend tier 1 (AT 1)-kapitaal (hybride vermogen dat zowel kernmerken van eigen als van vreemd vermogen heeft).
- Op grond van het Basel III-kapitaalakkoord en CRD IV zijn de eisen die met ingang van 1 januari 2014 aan AT 1 worden gesteld, strenger dan de eisen die onder het Basel II-kapitaalakkoord aan hybride vermogen werden gesteld. Met strenger wordt bedoeld dat het meer kenmerken van eigen vermogen moet hebben.
- Hoewel de banken hier anders over denken, is ons standpunt na ampele overweging dat AT 1 onder de huidige wetgeving en jurisprudentie fiscaal niet als vreemd vermogen maar als eigen vermogen moet worden gezien. Het gevolg is dat de coupon niet aftrekbaar zou zijn. Een wetswijziging is dus nodig om dit alsnog mogelijk te maken.¹

Fiscale behandeling hybride instrumenten onder Basel II

- Het hybride vermogen uitgegeven onder het Basel II-kapitaalakkoord werd door de Belastingdienst tot 2010 wel steeds als vreemd vermogen aangemerkt. Echter, omdat sommige van deze instrumenten vooruitlopend op het Basel III-kapitaalakkoord steeds meer elementen van eigen vermogen hebben gekregen, is de Belastingdienst van mening dat in die gevallen ook sprake is van eigen vermogen. Beleidsmatig gezien lijkt dat moeilijk te rijmen met de voorgenomen wetswijziging ten aanzien van het aanvullende tier 1-kapitaal.
- Informeel hebben wij begrepen dat de brief van de banken mede is ingegeven door het standpunt van de Belastingdienst over deze hybride vermogensinstrumenten. Wellicht zou u (Staatssecretaris) aan deze onzekerheid een einde kunnen maken door dit punt ook mee te nemen bijvoorbeeld in het eerdergenoemde goedkeurende beleidsbesluit.
- Een beleidsbesluit is geen eenieder bindende bepaling maar de Belastingdienst is wel gehouden zich aan het beleidsbesluit te houden. Een beleidsbesluit heeft een tegemoetkomend karakter, al dan niet vooruitlopend op wetgeving.
- Complicerende factor hierbij is dat de Belastingdienst in discussie is met andere, niet-bancaire ondernemingen die recent met AT 1 vergelijkbare vormen van hybride vermogen hebben uitgegeven. Omdat er (nu nog) geen wettelijke basis is om een onderscheid te maken tussen banken en niet-banken, dient de Belastingdienst hier één lijn te trekken. Op basis van de hiervoor genoemde wetsuitleg, is aftrek dan niet mogelijk. Wij zijn nog aan het onderzoeken of en in hoeverre deze tegenstelling kan worden opgelost. U wordt hierover dan zo spoedig mogelijk geïnformeerd.

Vergelijking met andere landen

¹ Deze wetswijziging zou zich mogelijk (in een later stadium) ook uit moeten strekken tot andere financiële instellingen zoals beleggingsondernemingen en verzekeraars. Hier kijken wij nog naar.

- Andere Europese landen waarin deze kwestie ook speelt, zoals het VK en Duitsland hebben hun wetgeving aangevuld of zodanig uitgelegd dat AT 1 als vreemd vermogen wordt aangemerkt. Vanwege het gelijke speelveld tussen Nederlandse en buitenlandse banken hebben de Minister en vml. Staatssecretaris Weekers eind oktober 2013 de intentie van het kabinet uitgesproken dat ook de Nederlandse wetgeving op dit punt moet worden aangepast. Overigens is lang niet in alle andere Europese landen hiervoor een wetswijziging nodig. Dit heeft te maken met de verschillen in kwalificatie van eigen en vreemd vermogen in de diverse nationale fiscale stelsels. Ook zijn er wel meer landen waar nog geen formele zekerheid is geboden over de fiscale behandeling van de vergoeding over AT 1 (in elk geval Noorwegen, Zweden, Oostenrijk en Portugal). Enige vertraging totdat formele duidelijkheid kan worden geboden is in Nederland onvermijdelijk.

Brief banken

- De banken stellen in de brief dat zij geen AT 1 kapitaal kunnen uitgeven zolang geen formele wettelijke duidelijkheid is geschapen. Het wordt niet duidelijk waarom die uitgifte echt niet zou kunnen. In de brief van december is al duidelijkheid geschapen over de kabinetsinzet op enkele belangrijke punten, namelijk a) de vergoeding over AT1 wordt wat het kabinet betreft aftrekbaar, en b) de vergoeding zal bij de ontvanger belast worden. Een deelonderwerp waar nog geen duidelijkheid over is geschapen door het kabinet, is de fiscale behandeling op het moment dat een AT1-instrument in de praktijk omgezet zou moeten worden in aandelenvermogen of afgeschreven zou moeten worden. In een voorafgaand beleidsbesluit zou ook hierover alvast richtinggevende duidelijkheid kunnen worden geboden. Daarbij zal ook de te kiezen richting aan u worden voorgelegd.
- Banken vermelden in de brief dat het klimaat voor uitgifte van AT1-instrumenten op dit moment goed is, hetgeen klopt. De suggestie dat dit na de ECB AQR² wel eens anders zou kunnen zijn, is ons inziens echter niet volledig terecht, aangezien een doel van de AQR nu juist is het investeringsklimaat (in banken) te verbeteren. Daarnaast is 'verzadiging van de markt' natuurlijk nooit uit te sluiten, maar recentelijk is juist te zien dat de investeerdersbasis in AT1-kapitaalinstrumenten aan het verbreden is. Ook betekent uitgifte van AT 1 dat banken minder andere typen hybride en schuldinstrumenten uitgeven.
- Wij vermoeden dat de Nederlandse banken de brief ook geschreven hebben omdat zij – begrijpelijk- het risico zien dat de voorgenoemde wetsaanpassing als verboden staatssteun kan worden aangemerkt. Immers, in het voorstel wordt onderscheid gemaakt in fiscale behandeling tussen banken en niet-banken die beide hybride vermogensinstrumenten uitgeven.

Wetsvoorstel/staatssteunrisico

- Het pakket Belastingplan 2015 is het eerste wetsvoorstel waarin een deugdelijk uitgewerkt voorstel kan worden opgenomen. Het is overigens de vraag of een separaat wetsvoorstel niet te veel de aandacht zou vestigen op deze bepaling, die als een tegemoetkoming aan de banken kan worden opgevat. Een separaat wetstraject (tenzij het een spoedtraject is, waar geen aanleiding voor is) zou waarschijnlijk minstens net zo lang duurt als via het Belastingplan.

² Asset quality review.

- Om budgettaire redenen moet worden voorkomen dat niet-bancaire ondernemingen die vergelijkbare hybride vermogensinstrumenten uitgeven, ook aftrek zouden kunnen claimen. Dit betekent dat de aanpassing alleen zal gelden voor AT 1 dat uit de aard der zaak alleen door banken kan worden uitgegeven; vergelijkbare vormen van hybride vermogen bij andere ondernemingen blijven als eigen vermogen aangemerkt.³ Bij niet-bancaire ondernemingen vervangt hybride kapitaal in de thans voorkomende gevallen eigen vermogen. Bij de banken vervangt AT 1 vreemd vermogen. Hierdoor wordt het tier 1 vermogen van de banken voor toezichtsdoeleinden versterkt.
- Daartoe is niet alleen een predeze wetstechnische omschrijving noodzakelijk maar ook een goede onderbouwing vanwege het gelijkheidsbeginsel en mogelijke staatssteunaspecten. Naar onze mening heeft dat alleen een kans van slagen als de Commissie (en een rechter aan wie de casus ter beoordeling wordt voorgelegd) mee wil gaan in de gedachte dat op de ongelijkheid mag worden beoordeeld op het niveau van de belastingplichtige en niet – of slechts zeer zijdelings – op het niveau van het product. In dat geval zou er geen sprake zijn van een selectieve bevoordeling van vergelijkbare gevallen en zou van staatssteun derhalve geen sprake zijn.
- Politiek gezien is het risico dat de Commissie op eigen initiatief de voorgenomen wetwijziging zal onderzoeken op mogelijke staatssteunaspecten misschien niet zo groot nu omdat, voor zover bekend, alle andere Europese landen AT 1 behandelen als vreemd vermogen. Echter, als hierover een klacht komt (en die is vanuit NL te verwachten), zal de Commissie deze in behandeling moeten nemen. Wij denken te kunnen beargumenteren dat geen sprake is van verboden staatssteun vanwege het ontbreken van selectiviteit en het gelijke speelveld tussen banken in Europa.

art. 10, 2, a WOB

³ Voor verzekeraars en het vergelijkbare hybride kapitaal dat zij uitgeven zou m.m. hetzelfde gelden.

HEDEN, *vertrouwelijk*
TER INFORMATIE
Aan
Minister

Directie Financieringen
Inlichtingen

Datum
16 mei 2014

Notitienummer
FIN/2014/ *507*

Rubriek
NLFI-Beleid algemeen

Auteur
[Handwritten signature]

notitie

Cijfers eerste kwartaal ABN Amro

Paraaf
Minister
[Redacted]

Via
Secretaris Generaal
spoedshalve cc

Via
Thesaurier Generaal
spoedshalve cc

Van
Afdeling Deelnemingen
[Handwritten signature]

Via
Dir. Financieringen
[Redacted] 16/5

Via
COMM
[Redacted] 16/5

Kopie aan
MT FIN
Staatsecretaris
Bijlagen

Aanleiding

Vandaag, voorbeurs, publiceerde ABN Amro zijn cijfers over het eerste kwartaal. In deze notitie geven wij u een korte toelichting op de cijfers en een toelichting van NLFI over wat dit zegt over de verkoopgereedheid van de bank.

Kern

valt buiten verzoek

Toelichting

valt buiten verzoek

valt buiten verzoek

De kapitaalpositie is (CET1 14,5% phase in, 12,9% fully loaded). Een belangrijk aandachtspunt is volgens NLFI dat ABN AMRO en de andere Nederlandse banken nog steeds wachten op uitsluitel over het al dan niet fiscaal aftrekbaar zijn van coupon op AT1 instrumenten (additional Tier-1, belangrijk voor o.a. de leverage ratio). Omringende landen hebben hier al duidelijkheid over gegeven (is aftrekbaar).

art. 10,1,c Wob

Overigens heeft u tweemaal in een brief aan de Kamer aangekondigd dat in de wet geregeld zal worden dat de coupon op AT 1 aftrekbaar zal zijn. Het is de bedoeling dat nog voor het zomerreces een daartoe strekkend wetsvoorstel naar de Kamer zal worden gezonden dat met terugwerkende kracht tot 1-1-2014 geldt.

valt buiten verzoek

*2-3 m
mogelijk
maken!*

Eas 22 mei

TER BESLISSING UITERLIJK VOOR 26 MEI
Aan
de Minister
de Staatssecretaris

1. Is het fit dat banken anders worden behandeld dan andere corporates (CRD/Barcl) glen grond om hen ook fiscaal een ander regime te gunnen

Directie Directe Belastingen
Inlichtingen

Datum
22 mei 2014

Notitie nummer
DB/2014/226

Rubriek
Vennootschapsbelasting;
algemeen

Auteur

Van directeur DB
Kopie aan
2xPA

Bijlagen

notitie

Fiscale behandeling aanvullend tier 1

Paragraaf
de Minister

Via
SG Kopie

P DGfZ
akkk

27/5
FF
VGBel

Medeparaaf
FM

Fiscaliteit per
e-mail akkk

APP
afgekeurd.

P
Van directeur DB
Kopie aan
2xPA

Bijlagen

Aanleiding

- Hoewel het wetsvoorstel Fiscale Verzamelwet daar niet voor is bedoeld, kan bij nota van wijziging hierop worden geregeld dat aanvullend tier 1 (AT 1) als vreemd vermogen wordt behandeld. Dat betekent dat er eerder een voorstel naar de kamer kan worden gestuurd dan wanneer dit mee zou lopen met het Belastingplan 2015. Op deze manier kan zo snel mogelijk wettelijke duidelijkheid over de exacte vormgeving van de aftrekbaarheid van de vergoeding van AT 1 worden geboden.
- De banken zeggen hier mee te zijn geholpen omdat een wetsvoorstel meer zekerheid biedt dan een daarop vooruitlopend beleidsbesluit. Een beleidsbesluit is dan niet langer nodig.
- Het wetsvoorstel regelt dat de coupon (rente) over de aanvullend tier-1 Instrumenten voor banken aftrekbaar is. De banken hoeven ook geen dividendbelasting in te houden.
- Een dergelijke bepaling brengt echter wel hetzij een staatssteunrisico hetzij een uitstralingsrisico met zich. Het is onmogelijk om het beperken van beide risico's met elkaar te verenigen. De budgettaire, EU- en uitvoeringsaspecten hangen af van de keuze welk risico wordt beperkt respectievelijk genomen.

Beslispunt

- Wilt u ervoor kiezen om in de wettekst de reikwijdte van de regeling expliciet te beperken tot banken? Bij deze keuze wordt het uitstralingsrisico (het risico op additionele budgettaire derving) beperkt maar is er wel een significant staatssteunrisico.
- Of wilt u ervoor kiezen om banken niet in de wettekst te benoemen en in de toelichting uitdrukkelijk de mogelijkheid open te laten dat ook niet-financiële ondernemingen die hybride kapitaalinstrumenten uitgeven die voldoen aan de kenmerken van AT 1, voor aftrek in aanmerking komen. Bij deze keuze is het staatssteunrisico beperkt maar ontstaat een significant uitstralingsrisico.

2
Voorkeur voor
"ook niet-fisk.
ondernemingen"
Als we de
weglegh kunnen
compenseren
door een
beperking van
de aftrekbaarheid
van IV across
the board.
Zonder deling/
compensatie
Zullen we het
moeten beperken
tot banken.

RSVP 25m.

Toelichting

Staatssteunrisico

- De fiscale behandeling als vreemd vermogen is beperkt tot de specifieke AT 1-kapitaalinstrumenten, waarvan de voorwaarden zijn toegesneden op banken. De in voorbereiding zijnde concepttekst stelt op dit moment niet expliciet dat aftrekbaarheid van AT 1 alleen voor banken geldt, maar stelt alleen dat hybride kapitaalinstrumenten die voldoen aan alle kenmerken van AT1 zoals opgesomd in de CRR¹, aftrekbaar zullen zijn. Hoewel de reikwijdte enigszins in het midden wordt gelaten, is de impliciete boodschap van het conceptwetsvoorstel niettemin dat dit in de praktijk alleen voor banken zal gelden, en niet voor andere ondernemingen.
- [redacted] er is een gerede kans dat een niet-financiële multinational een klacht indient omdat deze bepaling in de praktijk alleen geldt voor banken en er dus sprake zou zijn van staatssteun aan banken. In dat geval zal de Commissie gedwongen zijn een onderzoek naar de Nederlandse maatregel te starten. De Commissie kijkt bij staatssteun naar het effect van een maatregel, niet hoe die is vormgegeven. [redacted]
- Het VK kent een soortgelijke bepaling als nu wordt voorgesteld, maar zolang er geen klacht wordt ingediend over de Britse bepaling lopen de Britse banken geen risico. Een negatieve beslissing voor Nederland geldt niet *automatisch* ook voor het VK, maar kan wel precedentwerking hebben. Niet-banken in het VK kunnen hier naar verwijzen en dan zal de Commissie ook ten aanzien van het VK een besluit nemen.
- De meeste andere Europese landen, zoals Duitsland, zien zowel AT 1 als de daarmee vergelijkbare hybride kapitaalinstrumenten als schuld waardoor er geen staatssteunrisico is.
- Het staatssteunrisico kan worden beperkt door te verklaren dat voor de definitie weliswaar wordt aangesloten bij de bepaling uit de CRR, maar dat de aftrek ook geldt voor kapitaalinstrumenten die niet-banken uitgeven die - voor zover mogelijk - dezelfde voorwaarden kennen. In dat geval zou er sprake kunnen zijn van een generieke maatregel waarbij de selectiviteit ontbreekt en er dus geen sprake is van staatssteun.
- De banken zien het staatssteunrisico vanzelfsprekend graag zo klein mogelijk. Dit kan door ook aftrek te verlenen voor vergelijkbare instrumenten die niet-banken uitgeven. Dit zou echter leiden tot een substantiële budgettaire derving die op kan lopen tot enkele honderden miljoenen euro's waarvoor dekking moet worden gevonden. Het verschil met de lijn uit de voorliggende conceptteksten ('identieke' producten), is dat er bij 'vergelijkbare' hybride producten een grotere additionele budgettaire derving te verwachten is, maar ook een nog kleinere kans op staatssteunklachten.

art. 10,2,a Wob

¹ Capital Requirements Regulation.

art. 10, 2, a Wob

Uitstralingsrisico

- De concepttekst maakt nu aftrek mogelijk voor banken en niet-banken met betrekking tot kapitaalinstrumenten die voldoen aan de eisen voor aanvullend tier-1 kapitaal uit de CRR. De banken denken met deze formulering meer zekerheid te kunnen verkrijgen op het punt van staatssteunrisico, omdat banken niet expliciet benoemd worden als partijen die als enige recht hebben op aftrek. Wij denken dat de Cie. hier doorheen zal kijken (tenzij duidelijk wordt dat de bepaling ook geldt voor niet-banken.) Het geen zin heeft om de mogelijke uitstraling in het midden te laten.
  - In de praktijk speelt momenteel een [ ] tal grote casusposities bij [ ] waar de renteaftrek van ongeveer [ ] miljard euro per jaar (over een hoofdsom van ruim [ ] miljard euro) door de Belastingdienst wordt geweigerd. De Belastingdienst is van oordeel dat er nu niet genoeg onderscheid is tussen de kapitaalinstrumenten in de zin van de CRR (AT 1) en de kapitaalinstrumenten in deze [ ] casusposities met als gevolg dat in deze casussen de renteaftrek alsnog zal worden verleend.
  - De verwachting bestaat dat niet-banken na invoering van het wetsvoorstel in grotere mate zullen kiezen voor uitgifte van dit soort producten met een budgettaire derving tot gevolg.
  - Het uitstralingsrisico kan worden weggenomen door uitdrukkelijk in de wettekst op te nemen dat deze bepaling alleen geldt voor banken.
  - Hoewel de nu voorliggende tekst, als gezegd, enigszins in het midden laten of en in hoeverre de voorgestelde fiscale behandeling zich ook uitstrekt tot niet-banken, kunnen we dit niet (blijven) dulken. De Tweede Kamer heeft hier al naar gevraagd.³ Er zal derhalve een keuze moeten worden gemaakt.
  - De volgende twee punten die nu in de NvW zijn meegenomen, willen wij los van het bovenstaande besispunt nog apart voor akkoord aan u voorleggen:
    1. Met deze bepaling wordt voorgesteld om AT 1 consequent als vreemd vermogen te behandelen, zowel in *going concern* (wanneer de aftrek genoten wordt) als wanneer AT1 in geval van een slechte kapitaalpositie van de bank verplicht zou moeten worden afgeschreven. Dit betekent dat als een bank moet afschrijven op het AT 1-vermogen, zij fiscaal een winst moet nemen hetgeen in de praktijk vooral het bedrag aan fiscaal verrekenbare verliezen zal verminderen.⁴ Dit kan gevolgen hebben voor de waardering van AT 1 die DNB hanteert voor het bepalen van de kapitaalratio's. DNB zal dan per bank een inschatting moeten maken van de toekomstige verrekenbare fiscale verliezen van de bank, zodat de netto bijdrage van AT1 aan verliesabsorptie kan worden geschat (netto bijdrage = de hoofdsom van het AT1-product minus een eventuele belastingaanslag bij verliesabsorptie). Dit zou ook per instelling kunnen verschillen, en kan als gevolg hebben dat DNB sommige instellingen zal vragen preventief iets meer AT1 aan te houden zodat de minimaal door CRD-IV gevraagde verliesabsorptie altijd gewaarborgd is. [ ] [ ] [ ]
- [ ] Daarom zouden wij adviseren in de wet vast te houden aan een consequente

art. 67 AWR

art. 10, 2, d Wob

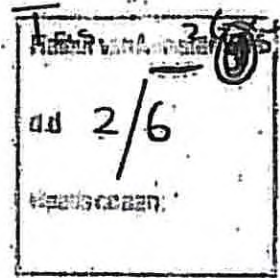
³ In het VSO naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van Financiën van 10 april 2014 over de fiscale behandeling van de verschillende vermogensinstrumenten. De beantwoording zal nog aan u worden voorgelegd.

⁴ In het VK hoeft een bank in een dergelijk geval geen winst te nemen, in Duitsland wel.

behandeling van AT-1 als vreemd vermogen, zowel in going concern als bij verliesabsorptie. Als AT 1-vermogen wordt omgezet in aandelenkapitaal (i.p.v. dat op de hoofdsom wordt afgeschreven; beide routes zijn voor banken mogelijk) dan heeft dat geen fiscale gevolgen, in lijn met de bestaande jurisprudentie op dit punt:

2. In de toelichting wordt een soortgelijke bepaling voor verzekeraars aangekondigd omdat zij met de invoering van Solvency II in 2016 met vrijwel dezelfde aanscherping van de eisen van het hybride kapitaal te maken krijgen, waardoor ook voor de verzekeraars de huidige aftrekbaarheid van hybride kapitaal dat gebruikt wordt om te voldoen aan de kapitaalseisen zou vervallen. Omdat de Europese regelgeving op dit punt nog niet volledig definitief is, kan dat echter nog niet in deze NvW worden meegenomen. Zowel op inhoudelijke als juridische gronden zien wij geen redenen/mogelijkheden om verzekeraars die soortgelijke producten moeten uitgeven uit hoofde van prudentiële regelgeving, anders te behandelen dan banken.

TER INFORMATIE EN BESLISSING

Aan de Minister de Staatssecretaris

Directie Directe Belastingen Inlichtingen

notitie

Uw vragen aanvullend tier 1

Administrative routing table with fields for 'Paragraaf de Minister', 'Via SG', 'MT DG Bel', 'DG Bel', 'Mede namens EM', 'Fiscaliteit', and 'AFP'. Includes handwritten initials and dates like '26/5' and '26/5'.

Datum: 26 mei 2014; Notitie nummer: DB/2014/232; Rubriek: Vennootschapsbelasting; algemeen; Auteur: [redacted]; Kopie aan: ZrPA, VAC; Bijlagen: NO DB 2014/226

Aanleiding

Uw (minister) vragen op NO DB 2014/226:

- 1. Is het feit dat banken anders worden behandeld dan andere corporates (CRD/Basel) geen grond om hen ook fiscaal een ander regime te gunnen?
2. Voorkeur voor ook "niet fin-ondernemingen" als we de wegk kunnen compenseren door een beperking van de aftrek op VV across the board. Zonder dekking/compensatie zullen we het moeten beperken tot banken.

Ad 1

- Een dergelijke rechtvaardiging zouden wij zo nodig zeker naar voren brengen.

art. 10,2,a Wob

Ad 2

- De vennootschapsbelasting kent een viertal specifieke, tamelijk ingewikkelde renteaftrekbeperkingen. Na de reparatie van het 'Bosalgat' (beperking aftrek deelnemingsrente) in 2012 is gezegd dat het hierbij (voorlopig) blijft. Ondanks alle kritiek op de complexiteit lijkt de praktijk zich nu redelijk op de verschillende aftrekbeperkingen te hebben ingesteld.
In het verleden, bijvoorbeeld bij de rentebox en de reparatie van 'het Bosalgat', is gebleken dat een beperking van de renteaftrek zeer gevoelig ligt en op grote weerstand van het bedrijfsleven stuit. Dat zou nu niet anders zijn.

- De renteaftrek (fiscale behandeling van VV/EV) is één van de onderwerpen die in het kader van het BEPS-project in de OESO aan de orde komen. Mogelijk leidt dit tot een internationale standaard voor de behandeling van EV en VV welke standaard in verschillende landen zal worden gevolgd. Als Nederland nu eenzijdig de renteaftrek verder zou beperken nog voordat de uitkomsten van BEPS bekend zijn, zou dat een hoop onrust veroorzaken en slecht zijn voor het vestigingsklimaat.
- Kortom, wij raden sterk af om nu ter dekking (nog) een renteaftrekbeperking in te voeren. Dat betekent dat de aftrek in de wet zal worden beperkt tot banken en verzekeraars.

10/6
auteurs
deze niet op Athena ✓

TAS VAN 6 JUNI

TER BEHANDELING

Aan
de Minister
de Staatssecretaris

Directie Directe Belastingen
Inlichtingen

[Redacted box]

Datum
6 juni 2014
Notitienummer
DB/2014/253

Rubriek
Vennootschapsbelasting;
algemeen

Auteur
[Redacted box]

Van directeur DB [Redacted box] 6/6
Kopie aan
2xPA
V&C.

Bijlagen
NvW op de FvW
Brief Stas van 16 december
2013
Brief Stas van 10 april 2013

notitie

NvW op de Fiscale Verzamelwet betreffende tier 1

Paraaf de Minister [Redacted box]
Via SG 1000 116/6
MT DG Bel [Redacted box] 6/6
DGfZ [Redacted box] 6/6
Medeparaaf [Redacted box] 6/6
Fiscalite [Redacted box] 6/6
AFP [Redacted box] 6/6

Aanleiding

Bijgaand de nota van wijziging op het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2014 (FvW) waarin de aftrekbaarheid van de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaal (AT 1) wordt geregeld. Aangezien de banken meermaals te kennen hebben gegeven dat zij zo snel mogelijk duidelijkheid willen hebben over de fiscale behandeling van AT 1, wordt daartoe nu van de eerste gelegenheid gebruik gemaakt.

Beslispunt

Als u akkoord bent met verzending aan de kamer, wilt u (Staatssecretaris) dan bijgaande NvW tekenen? Om de behandeling van de FvW niet op te houden, is het zaak dat deze NvW uiterlijk dinsdag 10 juni bij de kamer ligt. De banken komen uiterlijk dinsdagochtend nog met een reactie. Afhankelijk van deze reactie kunnen wij de NvW dan nog vasthouden.

Toelichting

- Wij hebben begrepen dat op aandringen van de banken de Minister heeft toegezegd om de uitdrukkelijke verwijzing in de wettekst naar kredietinstellingen te schrappen. Het staatssteunrisico vermindert hierdoor juridisch gezien niet. Uit de toelichting blijkt dat de bepaling op banken ziet en naar de letter van de wet kunnen alleen banken instrumenten uitgeven die aan alle AT 1-voorwaarden voldoen.
- De banken zijn daarom nog niet tevreden en vrezen dat zij van de accountant een voorziening voor belastingen moeten opnemen en dat DNB een probleem kan hebben met de zogeheten "tax call"¹. Het is mogelijk dat Hamers (ING) u (Minister) nog zal bellen. ING zoekt nog naar een uitweg om het staatssteunrisico te beperken en komt hier uiterlijk dinsdagochtend op terug.
- Wij zien echter geen mogelijkheden om het staatssteunrisico in de toelichting "weg te schrijven". Er is nu al een risico dat niet-banken

Daalme 1/11
cf Britse wet

¹ Op grond van een tax call hebben de banken de mogelijkheid om AT 1 terug te kopen als de fiscale behandeling wijzigt d.w.z. als de coupon toch niet aftrekbaar blijkt te zijn. Als DNB oordeelt dat het zeer waarschijnlijk is dat deze call wordt ingeroepen, zou zij AT 1 misschien niet als zodanig mee laten tellen voor het buffervermogen.

zullen proberen zich op de letterlijke wettekst te beroepen, nu deze niet expliciet is beperkt tot banken. Als zij daar onverhoopt uiteindelijk na een aantal jaren bij de Hoge Raad in slagen, is er een budgettair risico van in beginsel enkele honderden miljoenen euro's. Dan zou er op dat moment geen staatssteunrisico meer zijn. Echter de Commissie kan daarvoor al hebben geoordeeld dat sprake is van staatssteun.

- In de toelichting is nog expliciet opgenomen dat voor 1 januari 2014 uitgegeven hybride instrumenten niet per definitie als vreemd vermogen kunnen worden beschouwd. De Belastingdienst wordt regelmatig met deze stelling geconfronteerd in casus bij niet-banken onder verwijzing naar de brief van 16 december 2013. Deze toelichting dient ervoor deze onduidelijkheid weg te nemen.
- Hoewel deze NvW inhoudelijke betekenis heeft, stellen wij voor deze niet langs de RvS te laten gaan maar direct in te dienen bij de kamer. Eventuele kritiek daarop kan worden beantwoord door te stellen dat met deze NvW niet meer wordt beoogd dan de fiscale behandeling van AT 1 gelijk te trekken met die in andere lidstaten.
- Het wetsvoorstel is 3 juni bij de Tweede Kamer ingediend. Na uw akkoord zal de NvW dus kort na het wetsvoorstel naar de kamer worden gestuurd. Deze gang van zaken verdient wellicht niet de schoonheidsprijs maar kan worden verklaard doordat in een zeer laat stadium is besloten om de fiscale behandeling van AT 1 bij NvW op de FvW te regelen.

NOTA VAN WIJZIGING

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

1

Artikel IV komt te luiden:

Artikel IV

De Wet op de vennootschapsbelasting 1969 wordt als volgt gewijzigd:

A. In artikel 8b, derde lid, wordt "met betrekking tot" vervangen door:
met betrekking tot.

B. Na artikel 29 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 29a

Bij het bepalen van de winst wordt een kapitaalinstrument als bedoeld in artikel 52, eerste lid, van Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PbEU 2013, L 176) bij de uitgever behandeld als een geldlening en bij de houder als een schuldvordering, niet zijnde een lening, onderscheidenlijk een schuldvordering, als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdeel d, tenzij ter zake van het kapitaalinstrument sprake is van de uitgifte van aandelen of certificaten dan wel de verkrijging van een lidmaatschap van een coöperatie in de zin van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

2

In artikel XXIV, zesde lid, wordt "artikel III, onderdelen A, B, D en E" vervangen door: artikel III, onderdelen A, B, D en E, artikel IV, onderdeel B.

TOELICHTING

I Algemeen

Context

Naar aanleiding van de financiële crisis hebben overheden de financiële stabiliteit moeten waarborgen door middel van grote kapitaalverstrekkingen en het afgeven van garanties. Om een herhaling hiervan te voorkomen, is het noodzakelijk dat banken hun kapitaalposities zo snel mogelijk verder versterken, zodat het verliesabsorberende vermogen van banken wordt vergroot. Hierover zijn in internationaal verband afspraken gemaakt in het Bazel III-kapitaalakkoord. In Europa zijn deze afspraken omgezet in het kapitaaleisenraamwerk banken en beleggingsondernemingen (CRD IV) dat per 1 januari 2014 in werking is getreden.¹

Dit kapitaaleisenraamwerk stelt eisen aan de hoeveelheid en de kwaliteit van het kapitaal dat banken minimaal moeten aanhouden. Zo dient minimaal 4,5% van de totale risicogewogen activa² van een bank te bestaan uit tier 1-kernkapitaal (voornamelijk aandelenvermogen en ingehouden winsten). Daarnaast dient minimaal 1,5% van de risicogewogen activa te bestaan uit aanvullend tier 1-kapitaal (of uit tier 1-kernkapitaal). Voorts dient minimaal 2% van de risicogewogen activa te bestaan uit tier 2-kapitaal (of uit aanvullend tier 1-kapitaal dan wel tier 1-kernkapitaal).³ Daarnaast worden nieuwe eisen gesteld met betrekking tot het aanhouden van additionele kapitaalbuffers.⁴ Samen vormen deze eisen de risicogewogen kapitaaleisen.

Nederlandse banken zijn goed op weg met het volledig voldoen aan de kapitaaleisen van Bazel III en zullen het kapitaal verder versterken met onder andere aanvullend tier 1-kapitaal. Het scheppen van wettelijke duidelijkheid over de fiscale behandeling van deze kapitaalinstrumenten, draagt bij aan het tijdig voldoen aan deze eisen. Daar komt bij dat de marktomstandigheden op dit moment gunstig zijn om aanvullend tier 1-kapitaal uit te geven. Hierbij is zekerheid over de fiscale behandeling voor de banken van groot belang. Het kabinet acht het daarom van belang dat zo snel mogelijk wettelijke duidelijkheid wordt geboden over de fiscale behandeling van aanvullend tier 1-kapitaal. Dit is ook de reden dat gekozen is voor opname van dit voorstel in deze nota van wijziging op het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2014.

Kenmerken aanvullend tier 1-kapitaal

Voor aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten gelden enkele zeer specifieke eisen, die zijn vastgelegd in de kapitaaleisenverordening die onderdeel is van het Europese kapitaaleisenraamwerk banken en beleggingsondernemingen (CRD IV). Zo moeten deze instrumenten een onbepaalde looptijd hebben en mogen ze geen aflossingsprikkels bevatten. De hoofdsom wordt dus in principe niet terugbetaald aan investeerders. Niettemin kan de bank de optie hebben het instrument terug te kopen na een periode van ten minste vijf jaar na de uitgifte, waarmee de investeerders in het instrument hun geld geretourneerd krijgen. Dat is echter alleen mogelijk met toestemming van de toezichthouder en nadat hierbij aan aanvullende voorwaarden is voldaan. Een van deze

¹ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PbEU 2013, L 176) en Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PbEU 2013, L 176).

² Voor het bepalen van de risicogewogen activa, worden de activa van banken gewogen voor het risico dat op deze activa gelopen wordt.

³ Tier 1-kernkapitaal wordt voor toezichtsdoeleinden beschouwd als kapitaal van de hoogste verliesabsorberende kwaliteit. Tier 1-kernkapitaal is dus van een hogere kwaliteit dan aanvullend tier 1-kapitaal en aanvullend tier 1-kapitaal is weer van een hogere kwaliteit dan tier 2-kapitaal.

⁴ Brief van de Minister van Financiën van 22 april 2013, Kamerstukken II 2012/13, 21 501-07, nr. 1048.

voorwaarden is dat het desbetreffende aanvullend tier 1-kapitaalinstrument vervangen wordt door een ander kapitaalinstrument; dat minimaal van even hoge verliesabsorberende kwaliteit is, zoals een nieuwe uitgifte van een aanvullend tier 1-kapitaalinstrument of een aandelenemissie.

Aanvullend tier 1-vermogen is achtergesteld bij alle vorderingen van concurrente schuldeisers⁵ en tier 2-instrumenten van de bank. Ook heeft de bank altijd de bevoegdheid om geheel naar eigen inzicht op elk moment af te zien van het uitkeren van een vergoeding over de aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten aan investeerders voor een onbepaalde periode, zonder dat de bank verplicht is deze vergoeding op een later moment alsnog uit te keren. Tot slot dient verliesabsorptie plaats te vinden wanneer het tier 1-kernkapitaal van banken onder een bepaald niveau komt; de zogeheten 'trigger'. Er is sprake van een triggergebeurtenis als het tier 1-kernkapitaal de waarde van minimaal 5,125% van de risicogewogen activa onderschrijft. Op dat moment dienen banken de hoofdsom van het aanvullend tier 1-kapitaalinstrument permanent of tijdelijk af te schrijven of direct om te zetten in tier 1-kernkapitaalinstrumenten.

Fiscale behandeling

Vanwege deze vereisten zou aanvullend tier 1-kapitaal fiscaal niet als vreemd vermogen kunnen worden aangemerkt op basis van de huidige Nederlandse wet- en regelgeving en jurisprudentie met als gevolg dat de vergoeding niet aftrekbaar zou zijn. Om dit gevolg weg te nemen en ervoor te zorgen dat de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaal aftrekbaar is, is daarom een wetwijziging nodig. Deze wetwijziging is reeds aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer van 16 december 2013⁶ en in de brief aan de Tweede Kamer van 10 april 2014⁷. Met het oog op een consequente behandeling van aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten is in deze brieven ook aangekondigd dat de coupon bij ontvanger in de heffing zal worden betrokken. Met deze wetwijziging wordt niet beoogd om de bestaande kwalificatie van en het wettelijke onderscheid in de behandeling van eigen en vreemd vermogen voor andere belastingplichtigen te wijzigen, maar alleen om in afwijking van het huidige wettelijke onderscheid tussen eigen en vreemd vermogen aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten in de zin van de genoemde verordening van 26 juni 2013 te behandelen als vreemd vermogen. Over de coupon over aanvullend tier 1-kapitaal is geen dividendbelasting verschuldigd.

Door de banken voor 1 januari 2014 uitgegeven hybride instrumenten worden beoordeeld op grond van de geldende wet- en regelgeving en jurisprudentie. Uit de genoemde brief van 16 december 2013 is ten onrechte afgeleid dat deze beoordeling steeds leidt tot de kwalificatie als vreemd vermogen. Ook voor 1 januari 2014 uitgegeven instrumenten kunnen essentiële kenmerken bevatten die eigen zijn aan kapitaalverstrekkingen. Dergelijke instrumenten kwalificeren in dat geval op basis van de Nederlandse wet- en regelgeving en jurisprudentie fiscaal niet als vreemd vermogen, zoals ook blijkt uit de brief van 10 april 2014.

Aftrekbaarheid van de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaal

Het kabinet ziet verscheidene redenen om in de wet vast te leggen dat aanvullend tier 1-kapitaal dat wordt uitgegeven onder de voorwaarden van de kapitaalverordening van CRD IV, fiscaal gezien dient te worden behandeld als vreemd vermogen. Ten eerste is van groot belang dat banken hun kapitaalbuffers zo snel mogelijk, maar op een verantwoorde manier, verhogen. De uitgifte van aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten kan hier een substantiële bijdrage aan leveren. Specifiek is hierbij ook van belang dat aanvullend tier 1-kapitaal meetelt voor het kapitaal dat onder de Bazelse en Europese afspraken mag worden

⁵ Concurrente schuldeisers zijn schuldeisers die noch met voorrang hun schulden kunnen verhalen op de schuldenaar noch zijn achtergesteld.

⁶ Kamerstukken II 2013/14, 32 013, nr. 48.

⁷ Kamerstukken II 2013/14, 32 013, nr. 58.

gebruikt om te voldoen aan de leverageratioafspraken. Aftrekbaarheid van de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaal zorgt er daarmee ook voor dat het voor Nederlands banken niet duurder wordt om te voldoen aan de kabinetseis van een leverageratio van minimaal 4% uiterlijk in 2018 voor de systeemrelevante banken.

Ten tweede zal de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaal, voor zover bekend, in alle Europese landen aftrekbaar zijn. In enkele landen is hiertoe de wet- en regelgeving aangepast om dit te bewerkstelligen. Dit laatste is niet in alle landen noodzakelijk omdat de kwalificatie van eigen en vreemd vermogen op grond van wet- en regelgeving en jurisprudentie per land verschilt. Zo wordt in Frankrijk aanvullend tier 1-kapitaal op grond van de reeds bestaande regels als vreemd vermogen aangemerkt. In het Verenigd Koninkrijk is de wet op vergelijkbare wijze gewijzigd als nu met de onderhavige nota van wijziging wordt voorgesteld voor Nederland. In Duitsland heeft het Ministerie van Financiën na ampele overweging recentelijk bekendgemaakt dat aanvullend tier 1-kapitaal moet worden beschouwd als vreemd vermogen. Hoewel in enkele andere Europese landen formeel nog geen besluit hierover is genomen, heeft het kabinet geen indicaties dat in deze landen wordt aangestuurd op niet-afrekbaarheid van de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaal. Het kabinet wil voorkomen dat Nederlandse banken een concurrentienadeel zouden ondervinden ten opzichte van buitenlandse banken, indien buitenlandse banken aanvullend tier 1-kapitaal tegen lagere (netto)lasten in de markt kunnen plaatsen dan Nederlandse banken.

Budgettaire effecten

Het voorstel zorgt ervoor dat banken rente kunnen aftrekken over aanvullend tier 1-kapitaal. Afhankelijk van de vormgeving konden banken in het verleden de rente aftrekken over hybride kapitaal. Hierdoor is het budgettaire effect van het voorstel nihil.

EU-aspecten

Op grond van het Europese kapitaaleisenraamwerk banken en beleggingsondernemingen (CRD IV) zijn banken in de Europese Unie verplicht aanvullend tier 1-kapitaal (of tier 1-kernkapitaal) aan te houden. Voor zover bekend zal de coupon over aanvullend tier 1-kapitaal in andere lidstaten aftrekbaar zijn. Het kabinet wil de andere lidstaten hierin volgen.

Uitvoeringsaspecten/administratieve lasten

Aangezien de bepaling beperkt blijft tot de banken, is deze maatregel voor de Belastingdienst uitvoerbaar. Dit wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor de administratieve lasten van bedrijven.

II Onderdeelsgewijs

Onderdeel 1

Artikel IV, onderdeel A (artikel 8b van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

De wijziging van artikel 8b van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb 1969) was reeds opgenomen in het wetsvoorstel en is derhalve toegelicht in de memorie van toelichting

Artikel IV, onderdeel B (artikel 29a van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

In het voorgestelde artikel 29a van de Wet Vpb 1969 wordt bepaald dat aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten zoals die zijn omschreven in artikel 52 van Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PbEU 2013, L 176) worden behandeld als een geldlening bij de debiteur en als een schuldvordering bij de crediteur. Deze kapitaalinstrumenten moeten ingevolge de verwijzingen in artikel 52 van de genoemde verordening ook voldoen aan de bepalingen in de artikelen 53 en 54 van die verordening. Deze geldlening wordt verder niet behandeld als een geldlening in de zin van artikel 10, eerste lid, onderdeel d, van de Wet Vpb 1969. Dit betekent dat de vergoeding over het aanvullend tier 1-kapitaal bij de kredietinstelling fiscaal aftrekbaar zal zijn en bij de ontvanger in de belastingheffing zal worden betrokken. Deze bepaling geldt evenwel niet indien het desbetreffende kapitaalinstrument civielrechtelijk gezien een aandeel, een certificaat of een lidmaatschapsrecht van een coöperatie is, zoals een (cumulatief) preferent aandeel.

De kwalificatie als vreemd vermogen leidt ertoe dat de crediteur indien het aanvullend tier 1-kapitaalinstrument tot zijn ondernemingsvermogen behoort, het instrument mag afwaarderen als de omstandigheden daar aanleiding toe geven op grond van de regels van goed koopmansgebruik. Bij de debiteur (de uitgevende kredietinstelling) ontstaat bij een permanente afschrijving een belastbare winst ter grootte van het bedrag van de afschrijving. Indien de afschrijving tijdelijk is en deze wordt teruggenomen door een latere opwaardering van de hoofdsom, ligt het in de rede dat op het moment van de opwaardering bij de crediteur een winst ontstaat ter grootte van de opwaardering en bij de debiteur een daarmee corresponderend verlies. Bij een omzetting van aanvullend tier 1-kapitaal in tier 1-kernkapitaal leidt dit overeenkomstig de normale winstbepalingsregels bij een afgewaardeerde vordering niet tot winst bij de schuldenaar.

Onderdeel 2

Artikel XXIV (inwerkingtreding)

Aangezien het kapitaal-eisenraamwerk banken en beleggingsondernemingen (CRD IV) op 1 januari 2014 in werking is getreden, de omstandigheden voor banken gunstig zijn om nog dit jaar aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten uit te geven en zij zonder wettelijke bepaling onvoldoende zekerheid hebben over de fiscale behandeling van deze instrumenten, wordt voorgesteld aan deze bepaling terugwerkende kracht te geven tot en met 1 januari 2014.

De Staatssecretaris van Financiën,

Athena
ja/nee
d.d. 3 juli 2014
cc.

Ministerie van Financiën

30/6

TER BESPREKING MET STAS WOENSDAG 25 JUNI 14.00 UUR

Aan de Staatssecretaris

Directie Algemene Fiscale Politiek
Inlichtingen

[Empty box for information]

notitie

Tweede beslispuntennotitie pakket Belastingplan 2015

Datum
20 juni 2014

Notitienummer
AFP/2014/564

Rubriek
Belastingplan

Rubriek BP 3625

Auteur
Diverse medewerkers

Vag
de directeur AFP

de directeur DB

de directeur TZV

Kopie aan
Minister, COMM, 2 x PA

Bijlagen
Grzlijst BP

Paraaf de staatssecretaris

[Redacted signature]

Via de secretaris-generaal

Spreekwoordelijke
cc

Via de DGfZ

afp

Medeparaaf Uitvoeringsbeleid
defensie
woord

Medeparaaf

afp
20/6

Medeparaaf COMM

afp

Aanleiding

Hieronder vindt u de tweede serie beslispunten over het pakket Belastingplan 2015. Op 2 juli volgt nog een derde beslispuntennotitie, de laatste voor uw vakantie. Als bijlage treft u de meest recente versie van de grzlijst aan.

Inhoudsopgave

In deze notitie treft u op onderstaande onderwerpen een beslistpunt / een ter informatiepunt aan. Voorts treft u de huidige stand van de budgettaire tabel aan. In verband met de verdeling van de diverse onderwerpen over de dossierhouders is in deze notitie een onderverdeling gemaakt.

Beslispunten directe belastingen

1. valt buiten verzoek
2. Tier 1-vermogen uitgegeven door verzekeraars
3. valt buiten verzoek

Beslispunten indirecte belastingen

valt buiten verzoek

p. 2 en 3 vallen buiten verzoek

Beslispunt 2: Tier 1-vermogen uitgegeven door verzekeraars
Gaaf u ermee akkoord dat in het Belastingplan 2015 wordt geregeld dat de coupon over tier 1-vermogen uitgegeven door verzekeraars vanaf 1 januari 2015 aftrekbaar zal zijn?

SK

Toelichting

- Met deze maatregel worden vergelijkbare hybride instrumenten van verzekeraars hetzelfde behandeld als aanvullend tier 1-vermogen uitgegeven door banken. De minister en u hebben deze gelijke behandeling reeds geaccordeerd (zie NO DB 2014/226).
- De VVD-fractie in de TK heeft hier op verzoek van het Verbond van Verzekeraars naar gevraagd naar aanleiding van de brief van 10 april 2014 over de fiscale behandeling van aanvullend tier 1-vermogen bij banken. Het Verbond van verzekeraars heeft u hierover op 5 juni 2014 ook een brief gestuurd.
- Hoewel de desbetreffende Europese toezichtregels (Solvency II) pas op 1 januari 2016 in werking zullen treden, stellen wij voor om de fiscale behandeling per 1 januari 2015 te regelen omdat in Nederland via een wijziging van de Wft (Wet op het financieel toezicht) verzekeraars al in 2015, bij het vaststellen of ze dividend mogen uitkeren, al zullen moeten voldoen aan de Solvency II-regels.
- Verzekeraars zullen, niet alleen vooruitlopend op Solvency II in 2016, maar ook vanwege de aanpassing in de Wft in 2015, instrumenten willen uitgeven die aan de voorwaarden van Solvency II voldoen. De definitieve versie van Solvency II zal waarschijnlijk in juli bekend zijn.
- Vanwege het grote belang voor de banken is het wetsvoorstel betreffende de fiscale behandeling van aanvullend tier 1-vermogen naar voren gehaald en door middel van een NvW in de Fw 2014 opgenomen. Om dit versnelde traject niet onnodig op te houden, zijn de verzekeraars daarbij niet meegenomen.
- Voor de banken is 'destijds' niet geregeld dat aanvullend tier 1 vooruitlopend op de inwerkingtreding van het kapitaal-eisenraamwerk per 1 januari 2014 als vreemd vermogen wordt behandeld. Dit was enerzijds omdat de Europese Verordening pas eind juni 2013 is verschenen met ingangsdatum 1 januari 2014 en anderzijds omdat de definitieve politieke beslissing over de fiscale behandeling van aanvullend tier 1 pas eind oktober 2013 is genomen.

art. 67 AWR

- Evenals bij banken geldt dat aangezien de bepaling beperkt blijft tot verzekeraars, deze maatregel voor de Belastingdienst uitvoerbaar is. De extra uitvoeringskosten zijn verwaarloosbaar mits de bepaling beperkt blijft tot verzekeraars en er geen uitstralingseffecten zijn naar andere instanties.
- Onder de oude toezichtsregels (Solvency I) werd hybride kapitaal door verzekeraars zo vormgegeven dat de rente aftrekbaar was. Hierdoor is het budgettaire effect van het voorstel nihil.

p. 5 t/m 23 vallen geheel buiten verzoek

✓

TER BEOORDELING EN ONDERTEKENING

Sup retour 17/12

Aan de Minister

valt buiten verzoek

Directie Financiële Markten
Inlichtingen

[Redacted box]

notitie

Leverage ratio brief DNB + nadere informatie leverage ratio

Datum
16 december 2014

Notitienummer
FM/2014/2001N

Rubriek
9.12 Kapitaalreizen

Auteur

Bijlagen
Uw reactie op notitie
FM/2014/1832N

Aanbiedingsbrief Tweede Kamer
Brief DNB

Paragraaf de Minister

[Redacted box]

Via de secretaris-generaal

[Redacted box]

Via de thesaurier-generaal

[Redacted box] 17/12

Via de directeur Financiële Markten

[Redacted box] 16/12

Medeparaaf Communicatie

[Redacted box] 16/12

Aanleiding
Deze notitie:

1) valt

[Redacted box]

2) beantwoordt uw vragen bij notitie FM/2014/1832N over het Britse leverage ratio raamwerk en de eisen die daarin gesteld worden aan aanvullend tier 1 (AT1) kapitaalinstrumenten;

3) buiten

[Redacted box]

verzoek

[Redacted box]

Kernpunten

1. valt buiten verzoek

[Redacted box]

valt buiten verzoek

2.

- Daarnaast stelt het Verenigd Koninkrijk aanvullende beperkingen aan de mate waarin/manier waarop AT1-Instrumenten kunnen worden meegenomen bij het voldoen aan de leverage ratio eisen. Britse banken voldoen echter al aan veel van deze eisen met de AT1-instrumenten die zij vanaf 2013 hebben uitgegeven, zodat deze eisen niet direct een grote impact op de Britse banken zullen hebben (zie toelichting). Dit laat onverlet dat Britse banken - zonder deze aanvullende beperkingen- de uitgifte van AT1-instrumenten mogelijk anders zouden (hebben) willen vormgeven. Het belangrijkste motief voor de Britse autoriteiten om aanvullende beperkingen te stellen aan AT1-instrumenten, lijkt te zijn om ervoor te zorgen dat de kans groter is dat AT1-instrumenten in *going concern* al een bijdrage kunnen leveren aan verliesabsorptie (i.p.v. alleen in *gone concern*/in resolutie).

3. valt buiten verzoek

Toelichting

valt buiten verzoek

valt buiten verzoek

Uw vragen n.a.v. notitie FM/2014/1B32N

valt buiten verzoek

valt buiten verzoek

Welke aanvullende eisen stelt het Verenigd Koninkrijk precies ten aanzien van het meenemen van AT1-instrumenten bij het voldoen aan de leverage ratio, en waarom is hiervoor gekozen?

- In het Britse leverage ratio raamwerk gelden de volgende aanvullende eisen ten aanzien van AT1-instrumenten:
  1. AT1-instrumenten mogen voor maximaal 25% meetellen in het voldoen aan de leverage ratio eis tot 3%. Dit correspondeert met de verhouding tussen de minimale eisen die gesteld worden aan de hoeveelheid tier-1 kernkapitaal (CET1) en AT1-instrumenten die banken moeten aanhouden in het risicogewogen raamwerk.³ Daarnaast mag het deel van de leverage ratio eis > 3%, alleen uit CET1 bestaan. Dit is logisch gezien de gekozen Britse opzet: een leverage ratio eis > 3% wordt direct gekoppeld aan de risicogewogen (systeem- en contracyclische) buffers, en deze buffers dienen altijd volledig uit CET1 te bestaan omdat hier op ingeteerd moet kunnen worden. Onze inschatting is dat wanneer Britse banken voldoen aan alle *risicogewogen* eisen die gesteld worden aan de hoeveelheid CET1 die aangehouden moet worden, deze AT1-restricties in de praktijk zeer waarschijnlijk niet of nauwelijks knellend zullen zijn.
  2. AT1-instrumenten mogen alleen meetellen voor de Britse leverage ratio eis indien de *trigger* (= op welk moment worden AT1-instrumenten omgezet in aandelenvermogen dan wel wordt de hoofdsom afgeschreven) op minstens 7% CET1 ligt, terwijl CRD-IV een minimum van 5,125% CET1 voorschrijft. Uit stukken van de Britse autoriteiten die dateren van medio 2013, blijkt dat zij – in elk geval van systeemrelevante banken – *verwachten* dat Britse banken AT1-instrumenten uitgeven met *triggers* > 5,125%. In de praktijk is ook te zien dat alle AT1-instrumenten die Britse banken sinds de zomer van 2013 hebben uitgegeven, *triggers* hebben van minimaal 7%. Omdat de minimale *triggers* van AT1-instrumenten in het *risicogewogen* raamwerk van CRD-IV zijn vastgesteld op 5,125%, vermoeden wij dat de Britten

valt buiten verzoek

³ Banken kennen te allen tijden een minimale tier 1 risicogewogen kapitaal eis van 6%, waarbinnen minimaal 4,5% dient te bestaan uit CET1 en maximaal 1,5% uit AT1-instrumenten. 1,5%/6% = een kwart (25%).

een *trigger* van minimaal 7% formeel niet kunnen afdwingen in het risicogewogen raamwerk. Echter omdat lidstaten wel gemandateerd zijn om nationaal leverage ratio beleid te voeren totdat EU-brede afspraken gemaakt zijn, dwingen de Britse autoriteiten de Britse banken via de route van de leverage ratio eisen *de facto* tot het uitgeven van AT1-instrumenten met hogere *triggers*. De Britse autoriteiten geven niet aan waar de 7% op gebaseerd is⁴, maar duidelijk is dat zij van mening zijn dat de CRD-IV *trigger* van 5,125% te laag is. Door deze eis op minimaal 7% te stellen, is de kans groter dat AT1-instrumenten in *going concern* al een bijdrage kunnen leveren aan verliesabsorptie, in plaats van alleen in resolutie.

3. Het lijkt erop dat het VK alleen AT1-instrumenten meetelt die kunnen converteren in aandelen. De afschrijvingsvariant wordt dus niet toegestaan uit hoofde van de leverage ratio eisen. Te zien is dat alle AT1-instrumenten uitgegeven door Britse banken sinds 2013, inderdaad gebruik maken van de conversievariant. Waarom de Britse autoriteiten hier de voorkeur voor lijken te hebben, wordt niet duidelijk aangegeven.
- Nederland stelt geen aanvullende eisen aan de mate waarin/mānner waarop AT1-instrumenten kunnen worden meegenomen bij de leverage ratio eisen. Dit is in lijn met de voorlopige afspraken over de definitie van de leverage ratio in Basel-III/CRD-IV. De afgelopen periode zijn niettemin meerdere artikelen en publicaties van economen verschenen, die inzoomen op de risico's/nadelen van AT1-instrumenten. Wij werken aan een analyse hiervan, en informeren u hier nog nader over. Deze inzichten kunnen vervolgens meegenomen worden bij de Nederlandse inzet t.a.v. de Europese vormgeving van de leverage ratio in 2016/2017.

valt buiten verzoek

⁴ Waarschijnlijk is dit gebaseerd op de som van a) 4,5% CET1 uit de vorige voetnoot, en b) de 2,5% CET1 kapitaalconserveringsbuffer waarvan de verwachting is dat banken deze te allen tijden zullen willen aanhouden. 7% CET1 is dus bij alle banken in de praktijk *minimaal* beschikbaar voor verliesabsorptie in *going concern*.

HEDEN/TER ADVISERING (T.B.V. MONDELINGE VRAGENUUR, DI, 21 APRIL 2015) 14.00 uur
Aan
de Minister

Directie Financiële Markten
Inlichtingen

notitie

Mogelijke mondeling-vraag SP uitzending Argos Coco's

Datum
20 april 2015
Notitienummer
FM/2015/645N

Rubriek
8.1 Financiële stabiliteit
Auteur

Paraaf
de Minister

Via
Secretaris-Generaal

Kopie

Via
Thesaurier Generaal

Van
afdeling Financiële Stabiliteit

Kopie aan
Stas, plv. TG,
(DGFZ/DB)

Bijlagen
Statement AFM

Via
directeur FM

Aanleiding

- Mondelinge vraag van het lid Merkles (SP) over "nieuwe onwenselijke producten bij banken", n.a.v. een uitzending van Argos op 18 april jl. over coco's (contingent convertibles). Enkele economen (o.a. Boot, Van Wijnbergen) lieten zich in deze uitzending kritisch uit over de risico's van en regelgeving rondom coco's. De mondelinge vraag zal zich vermoedelijk richten op het idee dat met coco's nieuwe complexe producten worden geïntroduceerd, waarbij banken ook kunnen beleggen in elkaars coco's.
- Argos besteedde in november 2014 ook al aandacht aan dit onderwerp.

Geadviseerde lijn

- *Coco's zijn kapitaalinstrumenten die kunnen worden omgezet in aandelenvermogen of waarvan de waarde kan worden afgeschreven wanneer banken grote verliezen lijden. Dit vergroot de verliesabsorberende capaciteit van banken en heeft een positief effect op de financiële stabiliteit.*
- *Vanuit deze optiek vervullen coco's dus een nuttige rol. Tegelijkertijd moeten we niet blind zijn voor de eventuele risico's. Deze hangen met name samen met investeringen door banken in coco's van andere banken.*
- *Hierbij is het goed om op te merken dat de regelgeving dit al ontmoedigt, door van banken te eisen dat zij voor dergelijke investeringen relatief veel kapitaal aanhouden. Ook zijn toezichhouders al bevoegd om beperkingen op te leggen aan de hoeveelheid coco's waarin banken kunnen investeren.*

- *Daarnaast houden banken op dit moment al veel meer kernkapitaal (aandelenvermogen, ingehouden winsten) van betere kwaliteit aan vergeleken met voor de crisis. Dit betekent dat banken beter dan in het verleden in staat zijn om verliezen op te vangen, inclusief mogelijke verliezen op investeringen in coco's van andere banken.*
- *De AFM heeft recentelijk publiekelijk kenbaar gemaakt dat coco's ongeschikt zijn voor het overgrote deel van de particuliere beleggers. Deze lijn steun ik. Overigens is de minimaal vereiste inleg voor investeren in een coco's vaak zo groot, dat directe investeringen in coco's buiten het bereik van reguliere particuliere investeerders vallen.*
- *Op dit moment zie ik dan ook geen reden om aan te sturen op een verdere aanscherping van de regelgeving. Wel hou ik de ontwikkelingen rondom coco's scherp in de gaten. Mocht blijken dat wijziging van (Europese) wet- en regelgeving alsnog nodig is, dan zal ik me hier hard voor maken.*

Toelichting

- Coco's zijn kapitaalinstrumenten die kunnen worden omgezet in aandelenvermogen of waarvan de waarde kan worden afgeschreven wanneer banken grote verliezen leiden. Dit vergroot de verliesabsorberende capaciteit van banken.
- In het Europese kapitaal-eisenraamwerk CRD-IV/CRR staan coco's bekend als aanvullend tier-1 kapitaalinstrumenten (AT1-instrumenten), die onderdeel uitmaken van de kapitaal-eisen waar banken aan moeten voldoen. Er wordt geen limiet gesteld aan de hoeveelheid AT1-instrumenten die banken mogen uitgeven, en deze mogen ook meetellen voor het voldoen aan de leverage ratio eis. Echter:
  - AT1-instrumenten mogen nooit een vervanging zijn voor het pure kernkapitaal (tier-1-kernkapitaal)-dat banken minimaal dienen aan te houden. Bij grote banken is dit al snel minimaal 10% van de risicogewogen activa;
  - In de uitzending van Argos wordt aandelenuitgifte *de facto* als enige alternatief voor coco's genoemd, ook door de ondervraagde economen. Dat is onjuist. Veel banken – met name ook in Nederland – hebben het kernkapitaal de afgelopen jaren met name versterkt door winstinhouding.
- Nederlandse banken hebben nog relatief weinig AT1-instrumenten uitgeven. Rabobank was recentelijk de eerste met een AT1-uitgifte volgens de eisen van CRD-IV/CRR, en ING is nu een AT1-uitgifte aan het afronden. In veel andere landen kwamen uitgiftes al eerder op gang, met als gevolg dat de Europese AT1-markt het afgelopen jaar fors is gegroeid. Hiervoor zijn meerdere oorzaken aan te wijzen:
  - in vrijwel alle lidstaten is nu duidelijkheid over de fiscale behandeling van AT1-instrumenten (zie hieronder);
  - sinds begin 2014 gelden de eisen van CRD-IV/CRR, en banken kunnen AT1-instrumenten uit te geven om aan de kapitaal-eisen te voldoen (als alternatief mogen banken ook extra aandelen uitgeven of winst inhouden);
  - er is veel vraag van investeerders door het lage renteklimaat, mogelijk halen banken geplande uitgiftes dan ook deels naar voren.
- In Nederland heeft de Kamer eind 2014 besloten dat de coupon die banken aan investeerders betalen over AT1-uitgiftes, fiscaal aftrekbaar is. Belangrijke reden hiervoor was dat ook alle andere Europese lidstaten hiervoor gekozen hebben. Daarnaast waren soortgelijke hybride kapitaalinstrumenten van banken ook voorafgaande aan de introductie van Bazel III en CRD-IV/CRR, al aftrekbaar. Wanneer dit niet gecontinueerd zou worden, zou dit structureel tot een lastenverzwaring

- van naar schatting 350 miljoen euro hebben geleid. Overigens is het wetsvoorstel zowel in de TK als EK zonder stemming aangenomen. De SP heeft dus niet tegengestemd en ook geen amendementen ingediend.
- Coco's zijn complexe producten, maar tegelijkertijd is - zeker voor professionele beleggers - duidelijk dat deze risicovol zijn. De AFM heeft recentelijk een aanbeveling/waarschuwing uitgeven dat coco's ongeschikt zijn voor het overgrote deel van de particuliere beleggers (zie bijlage). Dit lijkt ons een verstandige lijn. Overigens is de minimaal vereiste inleg voor investeren in een coco's vaak groot (recentelijk bij ING \$200.000). Dit brengt coco's voor veel particuliere beleggers al buiten bereik als directe investering.
  - Indien dit wenselijk zou zijn, dan bestaan verschillende mogelijkheden om in de toekomst alsnog aanvullende beperkingen te stellen aan de rol die AT1-kapitaalinstrumenten mogen spelen binnen het Europese kapitaaleisenraamwerk. Te denken valt onder meer aan:
    - het beperken van de mate waarin AT1-instrumenten mogen meetellen voor het voldoen aan de leverage ratio eisen;
    - het minimaal vereiste triggerniveau van AT1-instrumenten zou omhoog kunnen. Dit betekent dat AT1-instrumenten al in een eerder stadium zouden worden omgezet in aandelenvermogen of zouden worden afgeschreven, waarmee de kans vergroot wordt dat deze beschikbaar zijn voor verliesabsorptie in 'going concern';
    - het verder beperken van de mate waarin banken kunnen investeren in elkaars coco's en/of de kapitaaleisen hiervoor verder ophogen.
  - De huidige marktontwikkelingen geven ons inziens echter nog geen aanleiding hier al op korte termijn actief voor te pleiten.

TER BEOORDELING EN ONDERTEKENING

Aan
de Minister

Directie Financiële Markten
Inlichtingen

Datum
21 mei 2015
Notitienummer
FM/2015/802N
Rubriek
9.12 Kapitaalreizen
Auteur

notitie

Kamervragen SP coco's

Paraaf de Minister <div style="border: 1px solid black; width: 80px; height: 30px; margin-top: 5px;"></div>	Via de secretaris-generaal <div style="border: 1px solid black; width: 80px; height: 30px; margin-top: 5px;"></div>	Via de thesaurier-generaal <div style="border: 1px solid black; width: 80px; height: 30px; margin-top: 5px;"></div> 21/5
Via de directeur Financiële markten <div style="border: 1px solid black; width: 80px; height: 30px; margin-top: 5px;"></div> 21/5	Medeparaaf de directeur Directe Belastingen b/a <div style="border: 1px solid black; width: 80px; height: 30px; margin-top: 5px;"></div> 21/5	Medeparaaf de directeur Communicatie <div style="border: 1px solid black; width: 80px; height: 30px; margin-top: 5px;"></div> 21/5

Van
het hoofd afdeling Financiële
stabiliteit 21/

Bijlage
Conceptbeantwoording
Kamervragen
Aanbiedingsbrief TK
Aanbeveling AFM particuliere
beleggers coco's
Kamervragen origineel

Uw uitspraken tijdens AO
duurzaam bankieren december
2014
FM/2015/686

Aanleiding

Kamervragen van het lid Merkies (SP) d.d. 24 april 2015 over coco's (contingent convertibles). De vragen zijn gesteld nadat het radioprogramma Argos op 18 april jl. een uitzending aan coco's wijdde. Enkele economen (o.a. Boot, Van Wijnbergen) lieten zich in deze uitzending kritisch uit over de risico's van en regelgeving rondom coco's.

Verzoek

- Indien akkoord met de voorgestelde beantwoording, verzoeken wij u bijgevoegde aanbiedingsbrief te ondertekenen.
- De beantwoording is afgestemd met DNB en AFM, alsmede met W&R en VWS (voor wat betreft vraag 8).

Kernpunten

- De vragen richten zich op de snelle groei van de coco-markt, de risico's van coco's en de fiscale behandeling.
- In lijn met uw uitspraken tijdens het AO duurzaam bankieren van december 2014 (zie bijlage), benadrukt de beantwoording de waarde die coco's hebben (verliezen absorberen), maar wordt tevens niet ontkend dat er ook risico's aan coco's kunnen zitten en dat verdere aanscherpingen in (Europese) wet- en regelgeving in de toekomst daarom nodig zou kunnen zijn. Van deze potentiële aanscherpingen worden een aantal voorbeelden genoemd¹, zonder nu al aan te geven dat deze per definitie nodig zullen zijn. Ons inziens is namelijk nadere

¹ Zoals een maximum aan de mate waarin coco's zouden mogen meetellen voor het voldoen aan de leverage ratio eisen en het verder aanscherpen van de kapitaalreizen voor banken die in (elkaars) coco's investeren.

analyse nodig en geven de huidige marktontwikkelingen nog geen aanleiding voor korte termijn actie.

- In de tweede helft van 2014 heeft de Kamer ingestemd om de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten (coco's) fiscaal aftrekbaar te maken. In de Tweede Kamer is het wetsvoorstel zonder stemming aangenomen en ook in de Eerste Kamer is het wetsvoorstel als hamerstuk afgedaan. Ook de SP heeft niet tegen dit wetsvoorstel gestemd.

Toelichting

Risico's van coco's

- Op hoofdlijnen is de (academische) kritiek op coco's grofweg in drie categorieën op te delen:
  1. Het triggeren van een coco kan de betreffende bank verder in de problemen brengen: wanneer de hoofdsom van een coco wordt afgeschreven of wordt omgezet in aandelen ('triggeren'), zou hiervan een (onverwacht) negatief signaal kunnen uitgaan naar andere stakeholders van de bank. Depositohouders en andere vermogensverschaffers van de bank zouden hun geld dan kunnen terugtrekken/niet langer leningen willen verstrekken;
  2. het triggeren van een coco kan ook andere banken in de problemen brengen: wanneer een coco van een bepaalde bank triggert, zouden ook coco's van andere banken 'verdacht' kunnen worden (stigma). Investeerders in banken met soortgelijke activa zouden zich dan kunnen afvragen of ook bij deze banken coco's gaan triggeren. *Crossholdings* – banken kopen ook coco's van elkaar – versterken daarbij de onderlinge verwevenheid;
  3. de vormgeving van coco's kan risico's met zich meebrengen: veel coco's kennen een afschrijvingsmechanisme waarbij de hoofdsom geheel of gedeeltelijk kan worden afgeschreven. Aandeelhouders zouden een prikkel kunnen hebben om deze coco's te laten triggeren wanneer de bank er eenmaal slecht voorstaat, zodat verliezen hierdoor geabsorbeerd worden en aandeelhouders dat dus niet zelf hoeven doen.
- Hiertegen zijn veel zaken in te brengen, waarvoor onder academici niet altijd voldoende aandacht is. Zo kent de CRR al significante kapitaalreizen voor banken die in elkaars coco's investeren, zeker wanneer dit in substantiële mate gebeurt. Ook wordt onvoldoende rekening gehouden met aspecten zoals het DGS (waardoor depositohouders minder snel hun geld zullen terugtrekken) . Daarnaast hebben veel stakeholders, zoals toezichhouders en cocohouders zelf, belang bij het voorkomen van het triggeren van een coco. Ook aandeelhouders zouden moeten willen vermijden dat de kapitaalratio's van banken in de buurt komen van het triggerniveau van de coco. Immers, tegen die tijd is een bank al ingeteerd op de kapitaalbuffers (zoals de systeembuffer), en kan in dat geval op korte termijn geen dividend aan aandeelhouders worden uitgekeerd. Ook kunnen in zo'n geval twijfels ontstaan over de lange termijn houdbaarheid van de instelling.

2015Z07644

Vragen van het lid Merkies (SP) aan de minister van Financiën over coco's (contingent convertibles) (Ingezonden 24 april 2015)

1

Heeft u kennisgenomen van de uitzending van Argos over "Coco's: het nieuwste speeltje van de banken"? 1)

Ja, ik heb kennis genomen van deze uitzending.

2

Kunt u bevestigen dat er vorig jaar in één jaar tijd wereldwijd bijna \$ 180 miljard is uitgegeven aan coco's, waarvan de helft door Europese banken? Hoe verklaart u de ongekende populariteit van deze producten en ziet u ook risico's in het feit dat de verkoop ervan zo'n enorme vlucht heeft genomen?

Coco's zijn verhandelbaar, verliesabsorberend en achtergesteld schuldpapier. Coco's bevatten contractuele clausules die uiteenzetten onder welke voorwaarden de hoofdsom van de coco (geheel of gedeeltelijk) kan worden afgeschreven of omgezet in aandelenkapitaal. Wanneer coco's voldoen aan een aantal specifieke eisen die zijn opgenomen in de Europese kapitaaleisenverordening¹, kunnen coco's meetellen als aanvullend tier-1 kapitaal. In gevallen waarin coco's niet aan deze eisen voldoen, kunnen zij mogelijk nog wel voldoen aan de eisen die de Europese kapitaaleisenverordening stelt aan tier 2-kapitaalinstrumenten. In dat geval zouden coco's dus mee kunnen tellen als tier 2-kapitaal. Voor een verdere bespreking van de kapitaaleisen verwijs ik naar het antwoord op vraag 6.

Volgens de Europese Centrale Bank zijn in de periode januari tot augustus 2014 wereldwijd voor ruim 40 miljard euro aan coco's uitgegeven. Cumulatief bedraagt het totaal aantal uitgegeven coco's wereldwijd gedurende de periode 2009 - augustus 2014 ruim 125 miljard euro, waarvan ruim 100 miljard in Europa². In 2014 vonden de meeste uitgiftes van coco's plaats. Hiervoor zijn meerdere oorzaken aan te wijzen. Ten eerste is het Europese kapitaaleisenraamwerk CRD-IV op 1 januari 2014 in werking getreden. De komende jaren dienen banken de aangescherpte (kapitaal)eisen uit CRD-IV volledig te implementeren. In 2014 hebben veel banken al belangrijke stappen proberen te zetten om hieraan te voldoen, onder meer door de uitgifte van aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten. Hierbij kan worden opgemerkt dat aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten naar verwachting mee kunnen tellen bij het voldoen aan de ongewogen kapitaaleisen (*leverage ratio*). Hierover zullen in 2017 nadere Europese afspraken worden gemaakt. Ten tweede hebben vrijwel alle landen in Europa inmiddels duidelijkheid geboden over de fiscale behandeling van aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten. Dit kan de uitgifte van coco's in 2014 ook een impuls hebben gegeven. Ten derde lijkt de aanhoudende lage renteomgeving de vraag naar coco's positief te beïnvloeden. Wanneer beleggers bereid zijn de hiermee gepaard gaande risico's te accepteren, kunnen met coco's relatief hoge rendementen worden behaald. Tot slot is voorafgaand aan het ECB balansonderzoek (*Comprehensive Assessment*) van 2014 aangekondigd dat aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten voor een deel konden bijdragen aan het opvullen van eventuele kapitaalgaten die bij banken zouden kunnen ontstaan in

¹ De kapitaaleisenverordening (CRR) is onderdeel van het CRD-IV kapitaaleisenraamwerk, dat tevens bestaat uit de kapitaaleisenrichtlijn.

² ECB Financial Stability Review, november 2014.

Zie <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/financialstabilityreview201411.en.pdf>

het *adverse scenario* van de stresstest³. Dit kan ook een impuls hebben gegeven aan de uitgifte van coco's in dat jaar.

Voor een bespreking van de mogelijke risico's van de groei van de uitgifte van coco's verwijs ik naar de beantwoording van vraag 7.

3

Kunt u ingaan op de stelling dat de onderlinge afhankelijkheid van banken wordt vergroot omdat zij coco's van elkaar kopen?

Coco's worden verkocht aan verschillende type investeerders. Hoewel hier ook banken onder vallen, bestaan de investeerders op dit moment voornamelijk uit institutionele beleggers en beleggingsinstellingen. Ook wanneer banken meer dan in het verleden coco's van elkaar zouden kopen, betekent dit niet automatisch dat dit de onderlinge afhankelijkheid van banken vergroot. Wanneer banken meer coco's van elkaar kopen zou dit (deels) in de plaats kunnen komen van andere kapitaal- en schuldinstrumenten die banken van elkaar kunnen kopen. Daarnaast is het relevant dat banken – met name de grootste banken – substantieel meer kernkapitaal (eigen vermogen) dienen aan te houden dan in het verleden. Eventuele verliezen op (grotere blootstellingen op) coco's kunnen dus beter dan in het verleden worden opgevangen. Desalniettemin is het belangrijk dat de betreffende toezichthouder(s) deze ontwikkeling nauwgezet blijven volgen. Overigens was voor Nederlandse banken tot en met halverwege 2014 (nog) geen toename te zien in de blootstelling op coco's uitgegeven door Europese banken.⁴

4

Eerder heeft u hierover geantwoord dat de hoeveelheden die gekocht mogen worden mogelijk zouden kunnen worden beperkt en dat de eisen in de toekomst zouden kunnen worden aangescherpt; wanneer is dat punt volgens u bereikt?

5

Hoe zou die aanscherping van de eisen eruitzien? Kan dit worden gedaan door de toezichthouder of is dat iets waar de wet voor zou moet worden aangepast?

Antwoord op vragen 4 en 5: Het Europese kapitaaleisenraamwerk CRD-IV bevat al meerdere regels en instrumenten voor toezichthouders om eventuele risico's als gevolg van investeringen door banken in coco's te adresseren. Zo dienen banken in bepaalde situaties grote blootstellingen op coco's uitgegeven door andere banken af te trekken van hun eigen kapitaal. Daarnaast bevat het Europese kapitaaleisenraamwerk limieten aan de maximale blootstelling die een bank mag hebben op een tegenpartij. Ook kunnen toezichthouders, waar nodig, additionele beperkingen stellen aan (te) grote blootstellingen van een bank op bepaalde economische sectoren, producten of geografische regio's. Hiervan kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt wanneer de toezichthouder van mening zou zijn dat een bank te grote blootstellingen heeft op coco's uitgegeven door andere Europese banken.

Niettemin zouden enkele prudentiele eisen rondom coco's in de toekomst verder kunnen worden aangescherpt. Zo kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het verhogen van het minimale *triggerniveau* van coco's⁵. Een hoger minimum vergroot namelijk de kans dat

³ Zie https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2014/html/pr140429_1.en.html

⁴ Zie figuur 4 in Boermans et al. De toekomst voor CoCo-obligaties. Economisch Statistische Berichten. Jaargang 99 (4695) 9 oktober 2014.

⁵ Wanneer het tier 1-kernkapitaal van een bank onder een vooraf bepaald minimumniveau zakt, worden coco's omgezet in aandelenvermogen of wordt de hoofdsom van de coco geheel of gedeeltelijk afgeschreven. De Europese kapitaaleisenverordening stelt dit minimum op 5,125% van de risicogewogen activa bij aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten. Een hoger minimum vergroot de kans dat de coco een bijdrage aan

de coco een bijdrage kan leveren aan verliesabsorptie in *going concern*, hetgeen de stabiliteit van een bank vergroot. Ook kan een limiet worden gesteld aan de mate waarin coco's mogen meetellen om te voldoen aan de leverage ratio eis. Daarnaast zou kunnen worden bezien of het wenselijk is om de kapitaaleisen voor investeringen door banken in coco's – die op dit moment al relatief hoog zijn – verder aan te scherpen. Dergelijke opties vergen overigens een wijziging van de kapitaaleisenverordening die onderdeel is van het CRD-IV-raamwerk. Een eventuele beperking van de mate waarin coco's kunnen meetellen in de leverage ratio eis, kan meelopen in de voorstellen die de Commissie naar verwachting in 2017 zal publiceren over de introductie van een EU-brede leverage ratio eis.

Of, en zo ja in welke mate, dit soort aanscherpingen nodig zijn hangt onder meer af van de ervaringen die de komende jaren worden opgedaan met de werking van coco's en de verdere ontwikkeling van deze markt. Belangrijk hierbij is onder meer het werk van de Europese Bankenautoriteit (EBA). EBA monitort de uitgifte van Europese coco's en wil hierbij ook meer uniformiteit in de uitgiftevoorwaarden van deze coco's bewerkstelligen⁶.

6

Wat is het maximum aan coco's waaruit de kapitaalbuffers mogen bestaan? Voor zover er nog geen maximum aan is gesteld, bent u van plan dit in te voeren? Zo nee, waarom niet?

Europese banken dienen te allen tijde een minimale kapitaalratio van 8% van hun totale risicogewogen activa te hebben⁷. Binnen deze 8% moet minimaal 4,5%-punt bestaan uit tier 1-kernkapitaal (eigen vermogen) en mag maximaal 1,5%-punt bestaan uit aanvullend tier 1-kapitaal (coco's). Een dergelijk maximum bestaat dus al. Daarnaast mogen aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten meetellen in de voorlopige internationale en Europese definitie van de leverage ratio. In afwachting van een Europese leverage ratio eis is hieraan (nog) geen maximum gesteld.

Banken kunnen ervoor kiezen om meer coco's uit te geven dan bijvoorbeeld de genoemde 1,5%. Echter, deze additionele coco's mogen nooit in de plaats komen van de minimale kapitaaleisen ten aanzien van het tier 1-kernkapitaal. Bij grote banken bedraagt deze eis al snel minimaal 10% van de risicogewogen activa. Overigens zullen banken, wanneer dit niet strikt noodzakelijk is om aan de minimale kapitaaleisen te voldoen, weinig behoefte hebben om relatief 'dure' coco's uit te geven, temeer er ook goedkopere financieringsalternatieven beschikbaar zijn, zoals tier 2-kapitaalinstrumenten of senior schuldobligaties. Deze factoren hebben een remmende werking op de hoeveelheid coco's die banken zouden willen uitgeven.

7

Hoe beoordeelt u het risico dat het triggeren van coco's dusdanige onrust veroorzaakt dat een bank juist meer in de problemen komt?

Wanneer een coco wordt getriggert, is de kapitaalpositie van een bank al flink verslechterd. In de meeste gevallen is het aannemelijk dat hier een periode van substantiële verliezen aan vooraf is gegaan, waarvan de investeerders in/klanten van een bank kennis hebben kunnen nemen. Het triggeren van een coco is eerst en vooral een gevolg van het feit dat een bank in de problemen is gekomen, en geen oorzaak daarvan.

verliesabsorptie kan leveren in *going concern*. Veel banken kiezen er op dit moment overigens zelf al voor om coco's uit te geven met een hoger triggerniveau. Zo hebben Rabobank en ING in 2015 een coco uitgegeven met een triggerniveau van 7%.

⁶ Zie <https://www.eba.europa.eu/-/eba-updates-its-monitoring-of-additional-tier-1-capital-instruments>

⁷ Hier bovenop zullen in de praktijk nog kapitaalbuffers en andere instellingspecifieke kapitaaleisen worden opgelegd. Kapitaalbuffers mogen nooit uit coco's bestaan, maar dienen altijd volledig te worden aangehouden in tier 1-kernkapitaal (eigen vermogen).

Het triggeren van de coco creëert nieuw tier 1-kernkapitaal, waarmee eventuele verdere verliezen kunnen worden geabsorbeerd en de stabiliteit van de desbetreffende instelling in principe toeneemt.

Niettemin kan van het triggeren van een coco een bijkomend signaal uitgaan dat een bank er niet goed voorstaat, zeker wanneer de verliezen groot zijn en deze zich in korte tijd voordoen. Dit kan, ondanks het feit dat coco's bijdragen aan het absorberen van verliezen, tot gevolg hebben dat het aantrekken van nieuwe financiering duurder en/of moeilijker wordt. Het triggeren van coco's bevestigt in die zin de slechte situatie van de desbetreffende bank. Het is dan ook belangrijk om kritisch te blijven kijken naar de vormgeving en werking van coco's, zodat de voordelen van coco's nog beter kunnen worden benut en de (potentiële) nadelen zoveel mogelijk worden ingeperkt. Een voorbeeld hiervan is het minimale triggerniveau dat vanuit de Europese kapitaalwetgeving is vereist (zie antwoord op vragen 4 en 5). Zoals reeds aangegeven, zorgt een hoger minimaal triggerniveau ervoor dat coco's in een eerder stadium worden omgezet, wanneer de kernkapitaalratio nog op een (relatief) hoger niveau ligt. Dit zou het risico op eventuele onrust vanuit de markt verder kunnen beperken.

8

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft aangegeven dat coco's niet geschikt zijn voor de meeste particuliere beleggers; onder welke voorwaarden worden beleggers wel geschikt geacht om coco's te kopen? Moeten coco's volgens u kunnen worden verkocht aan woningcorporaties of onderwijsinstellingen?

Gezien de risico's en complexiteit van coco's stelt dat AFM dat deze instrumenten alleen geschikt zijn voor professionele beleggers en een zeer beperkte groep niet-professionele beleggers met voldoende kennis van dit type obligatie en de bijbehorende risico's. De AFM acht het in elk geval onwenselijk wanneer banken en beleggingsondernemingen deze producten zonder advies aanbieden en verkopen aan niet-professionele beleggers. Ook wijst de AFM adviseurs en vermogensbeheerders nadrukkelijk op hun zorgplicht bij de beoordeling of coco's passend zijn voor een niet-professionele belegger, alvorens deze (mogelijk) aan hen verkocht worden. Relevant hierbij is dat veelal sprake is van een relatief hoge minimale inleg, waardoor het investeren in coco's voor de meeste niet-professionele beleggers niet bereikbaar is⁸. Uit de beleidsregels die gelden voor de beleggingsactiviteiten van onderwijsinstellingen en woningcorporaties vloeit voort dat zij niet mogen beleggen in coco's.

9

Wat vindt u ervan dat er fiscale aftrekbaarheid geboden wordt voor een product dat onderdeel is van het risicodragend vermogen? Wordt hiermee geen precedent geschapen dat naast vreemd vermogen ook eigen vermogen fiscaal wordt gesubsidieerd?

10

Is de redenering dat andere landen dit ook al deden voldoende om het dan zelf ook te doen?

Antwoord op vragen 9 en 10: Het kabinet acht het van groot belang dat banken hun kapitaalpositie zo snel mogelijk, maar op een verantwoorde manier, versterken. De uitgifte van aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten kan hier een substantiële bijdrage aan leveren. Hierbij is ook van belang dat aanvullend tier 1-kapitaal kan meetellen om te voldoen aan de voorlopige afspraken die zijn gemaakt over de leverage ratio.

⁸ Zo was de minimale inleg bij de recente Coco-uitgifte van ING \$200.000.

Aftrekbaarheid van de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaal zorgt er daarmee ook voor dat het voor Nederlands banken ten opzichte van andere Europese banken niet duurder wordt om aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten uit te geven, die zij kunnen gebruiken om te voldoen aan de kabinetseis van een leverage ratio van minimaal 4% voor de systeemrelevante banken. Zoals eerder gemeld zou niet-afrekbaarheid van de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten de lasten voor banken op structurele basis met naar schatting jaarlijks minimaal 350 miljoen euro hebben verhoogd.⁹ Daarnaast konden banken de vergoeding over hybride vermogen, afhankelijk van de vormgeving, in het verleden ook al aftrekken. Het feit dat de vergoeding over aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten in alle Europese landen aftrekbaar is, is dus niet de enige, maar wel een belangrijke overweging geweest.

Met de geboden fiscale aftrekbaarheid is niet beoogd om de bestaande kwalificatie van en het wettelijke onderscheid in de behandeling van eigen en vreemd vermogen voor andere belastingplichtigen te wijzigen. Er is alleen beoogd om – in afwijking van het huidige wettelijke onderscheid tussen eigen en vreemd vermogen – aanvullend tier 1-kapitaalinstrumenten uitgegeven door banken te behandelen als vreemd vermogen. Een soortgelijke wettelijke regeling is getroffen voor tier 1 instrumenten die zullen worden uitgegeven door verzekeraars onder het Solvency II-raamwerk.¹⁰ De belastbaarheid van de vergoeding bij de ontvanger zorgt er tot slot voor dat in Europees verband een evenwichtige fiscale behandeling wordt bereikt waarbij internationale 'mismatches' worden voorkomen.

1) Argos, zaterdag 18 april 2015, http://www.vpro.nl/speel.RBX_VPRO_838040.html

---

⁹ Kamerstukken II, 2013-14, 33 950, nr. 6, p.7.

¹⁰ Door de wijziging van artikel 29a van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 op grond van artikel XI, onderdeel C, van het Belastingplan 2015.